Serie nouă
SEPTEMBRIE 2018
9
(CCVI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Interviu cu Andrei-Radu Dimitriu
✓Festivalul *Vara Magică*
✓InnerSound 2018
✓Remember - Viorel Cosma
✓Cerbul de aur 2018
✓Portret - Marius Țeicu

În imagine:
Andrei-Radu DIMITRIU,
Director General al Filarmonicii „George Enescu"
(foto: adevarul.ro)

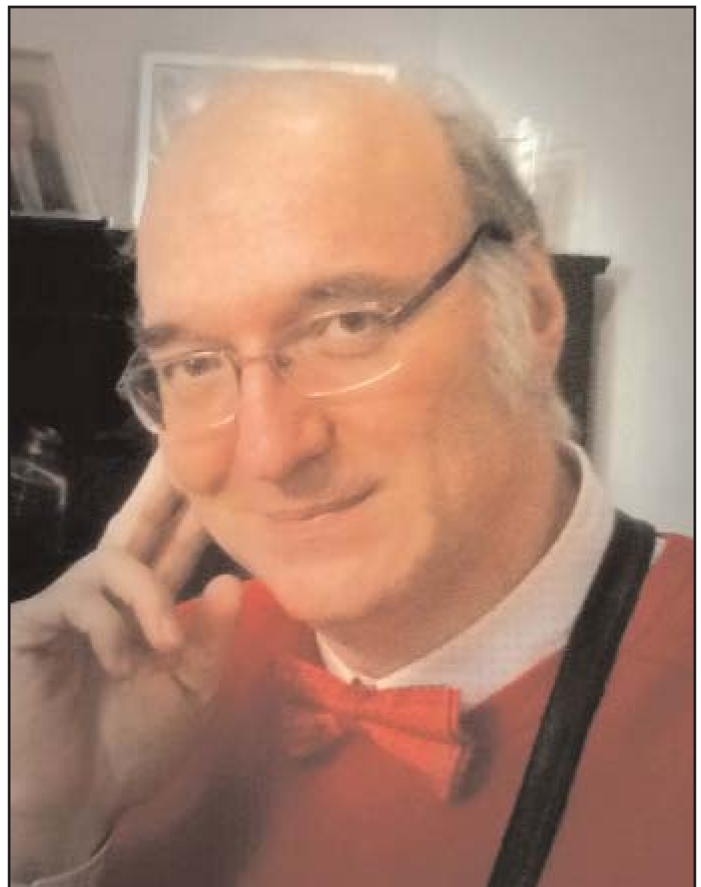
Tăcere cântată spre *încântare*, simbol cuvântat spre *înțelegere*, privire contemplând întru *inițiere*.

E formidabil câtă muncă presupune elaborarea unui text literar. Căci da, spre deosebire de muzică, unde calea înțelesului survine odată cu putința ascultării tăcerii din sunet – prin chiar actul contemplării creatoare –, cuvântul integrat în expresia unui text literar trebuie sa poată forja launtricul persoanei doritoare de înțeles, ca participantă interpretativă la un sens autentic (asumat). Apoi, e mai multă retorică intr-un discurs muzical decat intr-unul literar. De ce, pentru că în timpul muzical, în mod strategic, cursivul (condiția de intenție în expresivizare) trebuie să alterneze măiestrit cu discursivul (condiția de retenție a finalității sensului exprimat), dată fiind şi implicarea contactului sufletesc cu fenomenalitatea sunetului. Un exprimat literar, mai cu seamă de factură filozofică, nu necesită sau, cel puțin, nu accentuează imediat pe emoție. El comportă o intermediere prin virtual, respectiv în abstract de timp. Muzica, vrei nu vrei, pare să-ți „consume" timpul real printr-un fel de inoculare care te abate din propria actualitate. În fond, se petrece o ondulare temporală care, în raport cu momentul personal (clipa/staza/suspensia obiectuală de referință), apare în diferite aspecte de augmentare (încetinire) ori comprimare (grăbire). Tot acest *melos agogic* ne antrenează ființa pe/prin subtile căi de empatizare – atât fenomenal (perceptiv/senzorial), cât si lucrativ (conceptiv/rațional) – menite să ne acordeze unui proces de reflecție (devenire/spiritualizare).

Ideal, de condiționalitatea trecerii cu timp te poți elibera abia în/prin contemplare, odată cu accesul la ascultarea tăcerii din conținutul sunetului. Este o tăcere sinonimă cu vidul „fals" sau plin, o tăcere de sub-sunet, dar din care sunetul își extrage valența de imagine vie, certă ființial. De asta contemplarea, în fond, este un sinonim (ca posibil lumesc) al creației divine. Pare mai degrabă un fapt miraculos decât o fenomenală întâmplare, fapt insondabil cu mijloacele ştiinței şi/sau ale gândirii logice.

Metodologic, într-un text repetiția este un „truc" ținând de pedagogia exprimării muzicale (ritmic-intonaționale), inutilă în genere celei verbale (excluzând, desigur, textele dedicate învățării). Muzicianul variază în repetiție ca formă de expresivizare artistică, pe când literatul caută să esențializeze prin cuvânt ca mod de conceptualizare/sintetizare simbolică. După cum simbolurile tind în statuare – coagulând intervalul universalului obiectiv (dintre limite) –, tot astfel expresiile artistice fluidizează printr-o multitudine de variabile – dezmărginind cuantic universalul subiectiv (dincolo de limite).

Pe linie cognitivă, dacă în esența sunetului muzical aflăm tăcerea fertilă (expresivă artistic), în fundamentul cuvântului trebuie să-i desluşim rostirea-cu-sens (lămuritoare intelectual). Am putea spune astfel că textul muzical este o formă de *tăcere expresivizată prin*

cânt sau cântată, în vreme ce textul literar este o *idee simbolizată prin cuvânt* sau cuvântată. Estetic, cântul este menit să genereze încântare, iar cuvântarea să lumineze înțelegere. Aduse laolaltă prin juxtapunere, tainic şi totuşi la îndemână, cuvântarea cu privire la cânt (cuvântarea cântului), ca rod-demers al privirii estetice, poate resorta un proces inițiatic de iluminare.

George BALINT

DIN SUMAR

Interviu cu Andrei-Radu Dimitriu............2-5

Festivalul "Vara Magică"..........................6-8

Premieră *Oedipe* - G. Enescu în Germania....9

Ziua Enescu la Muzeul "G. Enescu"............10

InnerSound 2018.................................12-19

Transylvanian Inter. Piano Competition.19-20

Succese româneşti peste hotare............22-25

Comemorare - Viorel Cosma..................26-28

Romanian Rhapsody - turneu național.......30

Punctul pe j... azz...............................32-33

Cerbul de aur 2018..............................34-42

Mamaia copiilor...................................44-45

Maeştri - Marius Țeicu.........................46-48

Un muzician prin ideatică, un intelectual prin vocație – interviu cu Andrei-Radu Dimitriu, Director general al Filarmonicii „George Enescu"

"Cred că ar trebui să existe o instanță de ținută morală, incontestabilă ca seriozitate şi competență intelectuală, obiectivă şi acceptată unanim…"
Andrei Radu Dimitriu

L-am cunoscut personal abia în vara acestui an. Un personaj aparte cu trăsături fine şi gesturi elegante, un spirit deschis şi pătrunzător, un interlocutor mai mult decât agreabil. Dialogul care s-a conturat atunci între noi, în cabinetul, încărcat de atâta istorie, al Directorului General Andrei-Radu Dimitriu, mi-a stimulat ideea de a realiza un interviu pentru revista *Actualitatea Muzicală*, ca bun prilej pentru rostirea a câte ceva din ideatica acestei personalități aflate de peste opt ani la conducerea celei mai prestigioase instituții muzicale din România: Filarmonica "George Enescu".

George Balint: *Domnule Director general, inițiez interviul pe care ați avut amabilitatea să-l acordați pentru revista AM, prin apelativul referit funcției cu care ați fost investit şi reinvestit, ca să zic aşa, de mai bine de opt stagiuni. Aşadar, ca prim-director al unei instituții menite să dea un ton modelator pentru cultura şi viața muzicală de nivel înalt şi anvergură europeană, referindu-mă, desigur, la Filarmonica "George Enescu", cum considerați această poziție, deopotrivă, pentru instituție şi pentru dumneavoastră?*

Andrei-Radu Dimitriu: Am reflectat de multe ori la şansa pe care mi-a oferit-o destinul. Undeva, Sf. Toma de Aquino spunea ceva de genul acesta „mediul în care trăieşte omul îi hotărăşte destinul". Mediul în care m-am format – de care sunt foarte mândru – este un mediu prin excelență intelectual şi urban de câteva generații. Sunt din Roman, oraşul lui Celibidache şi Jora. Tatăl meu a fost avocat, primar țărănist şi, natural, deținut politic, iar mama – legătura decisivă cu muzica – a fost profesoară de vioară şi avea o bună voce de soprană de coloratură. Poate aceste detalii să explice ceva din biografia mea. Revin la întrebare…

E o mare onoare şi un nesperat privilegiu pentru mine să conduc o instituție de calibru artistic, de prestigiul şi istoria Filarmonicii bucureştene. O instituție cu o istorie venerabilă – 150 de ani de la fondare, a 3-a ca vechime în Europa, după Viena şi Budapesta – impune responsabilitate lucidă, rigoare negociabilă a valorii actului artistic acceptat, o strategie inteligent gândită şi resurse corespunzătoare acestei ambiții. Resurse umane şi financiare. Problema acestor resurse trebuie gestionată înțelept de decidenții politici şi are un rol decisiv. Şi aş mai sublinia o considerație… **Cultura, cuprinzând şi muzica – cel mai universal limbaj – rămâne ambasadorul pe deplin credibil şi de cel mai înalt prestigiu pentru orice țară şi pentru orice comunitate**. Filarmonica îşi joacă cu strălucire acest rol. Ar trebui doar utilizată mai des şi susținută semnificativ.

O subliniere necesară. Muzica cultă poate fi un ambasador care să cucerească doar în lumea elitei intelectuale, singura care zideşte peren şi valoros şi care ar trebui să conteze mai mult în societățile civilizate. Şi încă o subliniere: să ne ferim de cultura de nivel parohial… face doar rating… nu ajută la europenizare, proces esențial pentru progresul social din România. Am o reținere serioasă față de „tabloidizarea" proiectelor muzicale profunde. Îmi imaginez comentariile posibile… dar pudibonderia nu e constructivă...

foto: revistatango.ro

G.B.: *Îmi permit să citez din ceea ce am putea considera un credo pe care l-ați exprimat scriptic în vitrina virtuală de prezentare a Filarmonicii: "Constat până unde au ajuns orchestrele europene consacrate, care sunt rigorile care fac marea performanță şi cât de mult şi de serios trebuie să se muncească pentru a fi admis în clubul select al orchestrelor simfonice din prima „ligă" continentală. Trebuie muncit mult, cu seriozitate, cu dăruire, cu rigoare. Asta trebuie să învățăm. Totuşi, marea performanță mai cere şi har, talent nativ." E un reper de ideatică a începutului, a continuității, a unei cadențe primenitoare?...*

A.R.D.: Sunt principii imperative, permanente, pentru marea performanță. Uneori un talent mai pronunțat poate părea că suplineşte antrenamentul metodic, serios, responsabil. E o eroare care se răzbună… te trimite sigur în anonimat. Stau de vorbă cu dirijori şi solişti străluciți. Aproape toți recomandă acelaşi lucru: muncă temeinică, seriozitate necondiționată şi corecții severe pentru superficialitate. Dumneavoastră, artiştii – ca şi oamenii de

ştiinţă –, aveţi marea şansă a unei posterităţi care vă v-a asuma. Doar că prima condiţie pentru ca acest lucru să se întâmple e ca gestionarea acestei posterităţi să o faceţi consecvent şi înţelept încă de la debutul în viaţa publică. Nu toată lumea înţelege acest lucru…

Şi încă o precizare care deprimă, probabil… doar marea performanţă omologat internaţional garantează şi o posteritate glorioasă. Amatorismul, impostura, genul „cămin cultural rural" n-au nici o şansă… Sigur, şi producţia culturală modestă, provincială, îşi are rolul ei şi trebuie să existe. Noi vorbim, însă, de ceea ce va reţine istoria şi care contează pentru continuarea unei identităţi culturale semnificative în nota axiologiei civilizaţiei europene.

Ateneul Român

G.B.: *Se prea poate ca, pentru mulţi, mai cu seamă din breasla muzicienilor, să "beneficiaţi" de prezumţia de nemuzician, prin urmare, nerecomandabil pentru poziţia de vârf a managementului unei instituţii de profil muzical. Cu toate astea, o serie de rezultate memorabile, atât de stagiune, cât şi prin participarea la Festivalul Internaţional „George Enescu", au bornat o activitate care, peste două stagiuni, va măsura un deceniu. De altfel, anterior, aţi acumulat deja o semnificativă experienţă în calitatea de Preşedinte Director General al Radioului public, iar mai înainte, ca Preşedinte Director General al Agenţei Române de dezvoltare.*

A.R.D.: Conjuncturile – poate nu doar conjuncturile – mi-au permis să acumulez un lung şi foarte divers inventar de poziţii de conducător în domenii diferite, vreme de 30 de ani. Spun acest detaliu pentru a se înţelege că judecăţile pe care le emit au suportul unei lungi experienţe manageriale. Categoric, pot fi alte judecăţi, mai pragmatice, mai adaptate unor situaţii. Revin la ceea ce sugerează întrebarea dumneavoastră.

Consider că un conducător de instituţie culturală importantă trebuie să fie – spun eu – un „consumator calificat de cultură", de „cultură de performanţă", şi mă gândesc la Noica. Un intelectual cu exerciţiu, obligatoriu universitar omologat, cu lecturi solide, cu o cultură solidă asimilată, familiarizat în mediul academic. Desigur, şi cu un instinct managerial dovedit. Performanţele excepţionale culturale sau ştiinţifice nu sunt, de cele mai multe ori, şi garanţia unei bune şi corecte administraţii. Creatorul e tentat din varii motive să aibă în vedere „concurenţa" şi va cenzura subiectiv decizia. Şi eu am ştiinţă de situaţii concrete… **Conducătorul de instituţie culturală, ştiinţifică, educativă, trebuie să fie bântuit până la obsesie de dorinţa, i-aş zice, patologică, de a ctitori în marea cultură.**

G.B.: *Fără doar şi poate, şi în România actuală există elite culturale. Dar, din păcate, suntem nevoiţi să constatăm adesea că, din perspectiva domeniilor pe care le reprezintă, acestea se ignoră reciproc. Ba mai mult, chiar personalităţi dinntr-o aceeaşi ramură profesională par să tindă într-un fel de indiferenţă faţă de opera contemporanului autohton. O elită care, deşi bogată în personalităţi, în ansamblu, e subminată de tot felul de nuanţe de dihotomie. În opinia dvs., ce credeţi că lipseşte, care ar putea fi elementul coagulant, oare a fost mereu aşa sau ne situăm într-un aspect de caz fără precedent?*

A.R.D.: În primul rând aş introduce în discuţie o noţiune extinsă: Elita intelectuală, cuprinzând elita culturală şi elita ştiinţifică. În bună măsură, „diagnosticul" e acelaşi.

Rolul elitei intelectuale în procesul complex de dezvoltare al unei societăţi este esenţial, axiomatic. Îmi place să citez un sociolog român, activ în prima jumătate a secolului trecut: Eugeniu Speranţia, universitar din Cluj: „Doar elita intelectuală zideşte, ceilalţi pot, cel mult, consuma ceea ce produce aceasta". Formularea nu e fidelă enunţului autorului, dar aceasta este esenţa. Tema solidarităţii naţionale şi a exerciţiului de admiraţie reciprocă nu a devenit o realitate în lumea românească. Elita n-a făcut excepţie… Dimpotrivă, de multe ori, ea a dat tonul. Judecăţi umorale, egoisme violente, rudimentare – vezi „protocranistul interes" pentru capra vecinului – invidii demolatoare, delaţiuni ordinare… Aproape toate fac parte din gena noastră, aş zice. Sigur, pervertirea a fost amplificată de regulile regimului comunist, care a dinamitat mentalitatea şi a distrus valorile morale ale unei societăţi în curs de bună aşezare în istoria civilizaţiei europene.

Cred că ar trebui să existe o instanţă de ţinută morală, incontestabilă ca seriozitate şi competenţă intelectuală, obiectivă şi acceptată unanim… şi lideri, personalităţi de calibru real, de infailibilă rectitudine, copleşitoare competenţă intelectuală, omologată continental, care să „dea măsură", personalităţi de vocaţie, cum îi definea Constantoin Rădulescu-Motru. Societatea românească derapează vizibil şi extrem de riscant pentru un viitor democrat şi european. E timpul – de fapt, de mult era timpul – ca elita intelectuală să se implice ferm şi să impună interesul naţional autentic în viaţa publică: politici adecvate în educaţie, în domeniile cultural-ştiinţific, de securitate, politic, în economie. Solidaritatea intelectuală, buna camaraderie pe marile teme ale lumii contemporane, sunt vitale… Şi mai multă înţelepciune, responsabilitate asumată, perseverenţă şi refuzul compromisurilor…

G.B.: *Chiar dacă prin formatul profesional sunteţi inginer, iar prin vocaţie, un rafinat intelectual, am putea considera că, deja iubind muzica şi apropiindu-vă atât de mult (şi de demult) de ea – ca meloman, dar şi din perspectivă organizatorică –, prin ideatică, sunteţi un om al muzicii şi pentru muzică. Cum comentaţi?*

A.R.D.: O întrebare dificilă… Categoric, nu pot fi un om al muzicii, „din muzică" ca profesionist, pentru simplul

motiv că nu sunt calificat corespunzător. Ştiu că mulţi amatori, de multe ori precari, se revendică din lumea muzicii care consacră… Se poate discuta… dar eu sunt raţional şi onest să nu-mi atribui calităţi inexistente. Iubesc muzica, am trăit în anturajul muzicii – acasă la Roman, în anii copilăriei, se asculta permanent Radio Monte Carlo pentru concerte şi, evident „Europa liberă", „Vocea Americii". Mai tîrziu, am inclus muzica între pasiunile mele profunde. Muzică – nu doar simfonică – ascult ca o terapie, zilnic, ore în şir. Sigur, nu orice muzică… Cred că a contat hotărâtor, cum am mai spus, mediul familial, educaţia, cultul pentru armonie, frumos, valoarea intelectuală reală, pentru onoare, pentru tot ceea ce formează deplinătatea umană şi umanistă a caracterului.

Am avut doar şansa să administrez instituţii muzicale de referinţă şi m-am străduit să menţin standardele europene culturale şi să consolidez prestigiul şi performanţele artistice. **Preferinţa mea rămâne pentru clasicismul în multiple formule, cel omologat de Europa civilizată şi preţuit de intelectualul rafinat. Obsesia dominantă: refuzul ferm, uşor agresiv faţă de produsul subcultural, kitch, futil şi faţă de prostul gust care ofensează.**

G.B.: *Împărtăşiţi-ne, vă rog, câteva din proiectele la care ţineţi în mod deosebit, atât sub aspectul activităţii artistice specifice Filarmonicii (concerte, recitaluri) cât şi a celei culturale, proprii – prin bogăţia şi complexitatea semnificaţiei – Atheneului Român, precum seria conferinţelor în format dialogal unde sunt invitate să participe personalităţi de renume internaţional.*

A.R.D.: Sunt câteva priorităţi pe care le-am formulat la venirea mea la conducerea Filarmonicii:

Recuperarea conferinţelor interbelice într-un format nou, *conferinţa-dialog*, mai dinamic, ţinând seama de noua audienţă. Şi acest lucru, consider că l-am realizat: 31 de conferinţe, 4 laureaţi Nobel, mai mulţi premiaţi

Directorul general Andrei Dimitriu anunţând noutăţie stagiunii

foto: Mihai Cosma

LUCRĂRI PREZENTATE ÎN CADRUL BIROURILOR SECŢIILOR DE CREAŢIE ŞI ACHIZIŢIONATE DE CĂTRE UCMR (ianuarie - iunie 2018)

SECŢIA DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ ŞI MULTIMEDIA

Apostol Elena – *Hummingbirds for 2 trumpet in C*; **Anghel Irinel** – *Phantom Power* - muzică electronică; **Băcan Aurelian** – *Autoportret*, cvintet de suflători; **Beleaev Vladimir** – *Cinci piese pentru Archaeus*, in memoriam Liviu Dănceanu; **Burlea Vlad** – *Spirit of unseen*, pentru bas clarinet şi orchestră de coarde; **Cibişescu Iulia** – Sonata pentru violă şi pian; **Ciobanu Ghenadie** – *… cette fois a Paris* – Fantasia quasi una sonata; **Ciobanu Maia** – *Alter(music)Natives*; **Creţu Cătălin** – *Persona, instrumental theatre for viola, horn and trombone*; **Dobrinescu Ioan** – *Sonatur*, piesă pentru vioară solo; **Ganea Laurenţiu** – *Archaeus MMXVII*; **Ioachimescu Călin** – *Organum decimum*, pentru 10 flaute; **Măniceanu Mihai** – *Mareea*, pentru flaut şi ansamblu de flaute; **Mânzat Laura** – *Fancy a quarto*, pentru clarinet, pian, vioară şi violoncel; **Murariu Ştefan Alexandru** – *Espaces III*, pentru violoncel şi pian; **Nemescu Octavian** – *DUANEGDIA oder DIANEGDUA, pentru ora 10 seara, etaj I*; **Petra Carmen Basacopol** – Suita pentru pian nr.2; **Stănescu Gheorghe** – *Rondo*, pentru cvartet de suflători; **Ştefănescu Cătălin** – *Prier*, pentru flaut şi pian; **Vlad Roman** – *Sărutul*, piesă pentru violă şi violoncel; **Vlad Ulpiu** – *Sonorităţi şi nu mă uita IX*, trio for flute, percussion and piano; **Vodă Bogdan** – Cvartet de coarde nr. 3; **Vosganian Mihaela** – *Jupiteran Cycle*, muzică electronică; **Zbarcea Lucian** – Concert pentru 4 corni şi orchestră.

Subsecţia vocal – instrumentală (mixtă)

Baciu Vlad-Răzvan – *Tatăl nostru*, pentru cor şi orchestră de coarde cu timpani, text religios; **Balint George** – *Cumplitul nefamiliar*, pentru bariton, grup de recitatori, trombon şi orchestră, text: Sofocle; **Bence-Muk Cristian** – *Momente memorabile din viaţa lui B*, glumă muzicală pentru bariton solo şi ansamblu instrumental, text: folclor urban; **Mălâncioiu Gabriel** – *Semnale peripatetice*, pentru soprană, vioară, violoncel şi pian.

Subsecţia de fanfara

Biriş Alexandru – *După-amiază de vară*, fantezie pentru suflători; **Buga Aurel** – *Poliphonie II*, cvintet pentru suflători; **Luncan Octavian** – *Biruitorii*, suită pentru fanfară; **Mihai Florian** – *Valsul parfumului tău* pentru orchestră de suflători; **Ola Adrian** – *Glumă muzicală*, fantezie pentru orchestră de suflători; **Ţugui Gheorghe** – *Fantezie rustică* pentru fanfară.

SECŢIA DE MUZICĂ VOCALĂ

Alexandrescu Horaţiu – *Două coruri cu percuţie: Cerb s-a lăudatu'* – cor bărbătesc cu percuţie, versuri folclorice; *Voi n-aţi fost cu noi în celule* – cor mixt cu percuţie, versuri liturgice, folclorice şi fragmente din poemul cu acelaşi titlu de Radu Gyr;

Goncourt, laureat premiul Bolzan, universitari din celebre instituții din Europa și S.U.A., cardinal, președinți de țară, dizidenți de mare notorietate, scriitori etc. Și Conferințele de Crăciun, după modelul britanic, la a șasea ediție anul acesta. Și în 2019 vom avea trei conferințe.

Alt proiect foarte drag rămâne **reconstituirea Pinacotecii Ateneului**. Demersuri cu debut în 2012. Pare a fi o șansă anul viitor, dar tăierea panglicii în anul Centenarului ar avea un plus de semnificație.

Evident, **avem ca primă prioritate ansamblurile muzicale ale Filarmonicii**. Efortul pentru marea performanță artistică. Am să menționez câteva nume care vor urca pe scena Atheneului în acest început de stagiune: Christian Zacharias, Christian Badea, Radu Lupu, Misha Maisky, Valery Sokolov, Katia Bunistshvili, Daniel Ciobanu, David Grimal, Horia Andreescu, Elisabeth Sombart și încă alte nume de rezonanță. Cred că e convingător pentru cât de apreciate sunt Orchestra și Corul Filarmonicii „George Enescu".

Va fi **un concert dedicat Centenarului și un altul dedicat aniversării celor 150 de ani ai Filarmonicii și 130 de ani de la inaugurarea Atheneului Român**.

Ateneul Român - sala de concert

În primăvară, vom lansa **un Trio cu 3 români laureați ai Festivalului George Enescu**. La sfârșitul lui februarie **continuăm Festivalul de conferințe în parteneriat cu Fundația Humanitas**. Avem în program **lansări de carte și vernisaje de expoziții de arte plastice, dezbateri cu teme cultural-istorice (revista „Memoria", premiile de eseistică Corneliu Coposu, ș.a.)**.

În mod sigur, îmi mai scapă evenimente patronate de instituția noastră, dar curiozitățile au rezolvare pe pagina noastră de internet.

George BALINT

Arvinte Constantin – *Două cântece patriotice: Eroii de la Mărășești; Falā străbună* – cor mixt a cappella, versuri: Cpt. George Bengescu, Nicolae Nasta; **Buciu Dan** – *Citha*, lied pentru mezzosoprană și pian, versuri: Dan Buciu; **Dobrinescu Ioan** – *Colo-n josu', mai în josu'* – colind pentru cor mixt a cappella, versuri populare; **Fiț Iosif** – *Tatăl nostru* – pentru cor mixt a cappella, versuri: Noul Testament; **Goia Dan Mihai** – *Milioane de oameni, milioane de inimi* – poem coral dedicat Centenarului României Mari, versuri: Violeta Zamfirescu, A.E. Baconsky, Alexandru Andrițoiu, Viorel Lupu; **Lupu Olguța** – *Am zărit lumina* – lied pentru mezzosoprană și pian, versuri: Marin Sorescu; **Pelearcă Ion** – *Sunați Unirea cea Mare* – pentru cor mixt a cappella, versuri: Nicolae Dumbravă, Geo Ciolcan; **Pepelea Roxana** – Două lieduri pentru mezzosoprană și pian: *Concert vesperal; Chant rompu*, versuri: Vasile Burlui; **Petrescu Alexandru Christian** – *Peste vârfuri* – poem pentru soprană, bariton, cor și „fluierași", versuri: Mihai Eminescu; **Stoianov Petru** – *Lacul* – lied pentru voce și pian, versuri: Mihai Eminescu; **Teodorescu-Ciocănea Livia** – *L'Insolement* – poem pentru două soprane și pian la 4 mâini, versuri: Alphonse de Lamartine; **Țăranu Cornel** – Două poeme pentru voce și pian: *Autoportret cu geam; Nod I*", versuri: Nichita Stănescu; **Vodă-Dembinski Diana** – *Căutarea tonului* – lied pentru mezzosoprană, pian și clarinet, versuri: Nichita Stănescu.

Subsecția didactică

Arvinte Constantin – *Plaiuri transilvane* pentru doi corni în F; **Burlea Vlad** – *Rituri și dansuri telurice* pentru orchestră de cameră; **Buciu Dan** – *Marea dandana*, cor pe două voci cu pian, text: Dan Buciu; **Cudalbu Grigore** – *Mică suită de colinde* pentru instrumente Orff; **Dembinski-Vodă Diana** – *Pedeapsa*, cor pe două voci cu pian, text: Elena Farago; **Neagu Anca-Nicoleta** – *Șoricelul pedepsit*, cor pe trei voci a cappella, text: Tudor Arghezi;

SECȚIA DE MUZICA JAZZ/POP

Cozma Romeo – *Ecouri* – etno-jazz instrumental pentru cvartet de clarinete; **Drăgan Mircea** – *E doar un … blues* – pop instrumental; **Kerestely Andrei** – *Din amintiri* – ușor, versuri: Liliana Ștefan; **Kerestely Jolt** – *Noi și muzica* – ușor, versuri: Marian Stere; **Moculescu Horia** – *Urs de pluș. Cântec de leagăn pentru oameni mari* – ușor-liric, baladă, versuri: George Țărnea; **Pavelescu Dan** – *Tango* – instrumental, cvartet de coarde; **Popescu Virgil** – *S-a-ntâmplat cândva* – ușor, versuri: George Popovici; **Răsvan Cătălin** – *O zi obișnuită* – soul lent instrumental; **Simion Nicolae** – *Mr. Monk is back in town* – jazz cameral instrumental; **Soleanu Cristian** – *River flow* – jazz instrumental; **Tîrcolea Cătălin** – *Daksha* – jazz instrumental; **Zaharescu Tudor** – *Un semn de-aș mai primi, iubire* – pop muzică ușoară, versuri: Ana Mardare.

SECȚIA DE MUZICOLOGIE

Balint George – *Privirea estetică. Încercare în contemplarea muzicii*; **Coman Lavinia** – *Școala de artă în epoca de aur. Memoriile unei directoare de liceu*; **Constantinescu Grigore** – *Nocturn și d iurn în muzică*, vol. VI; **Popescu Mariana** – *Retrospective în muzica religioasă din spațiul dobrogean*; **Stoianov Carmen** – *Cărțile psalmilor. Reflexii în sonor*, vol. I; **Vasile Vasile** – *Studii de bizantinologie și muzică*

Lanto Communication
Festivalul "Vara Magică"

Festivalul Internațional "Vară Magică", care a avut loc la Ateneul Român în perioada 11 iulie – 29 august 2018, a fost dedicat **Centenarului Marii Uniri**, dar şi totodată un omagiu adus României cu interpreți de faimă mondială şi unele dintre cele mai bine cotate orchestre de tineret ale Europei.

Ediția a 12-a a debutat în 11 iulie, cu o premieră europeană: **Concertul "Violoncelissimo"**, cei mai buni o sută de violoncelişti români - dirijor maestrul Cristian Mandeal, veniți din Timişoara, Cluj, Iaşi, Bucureşti şi Chişinău. A urmat un **Concert de muzică barocă**, cu instrumente istorice, *Oratoriul "Patimile după Matei"* de Johann Sebastian Bach. Pentru a da un semnal al colaborării între etnii , români,

maghiari şi saşi au cântat în cor şi orchestră, componența europeană fiind întregită de muzicieni din Olanda, Germania şi Ungaria.

În al treilea concert au evoluat pe scenă "cele mai mari familii de muzicieni români ai ultimului deceniu": Celebrul pianist **Valentin Gheorghiu**, alături de soția sa, Roxana şi de fiica lor, Valentina. O a doua familie era formată din violoncelistul **Marin Cazacu**, fiul său, Ştefan şi fiica sa, Iulia Adriana Cazacu şi familia violonistului **Gabriel Croitoru**, alături de fiica sa, Simina.

Sub bagheta dirijorului Cristian Măcelaru foşti membri ai ***Orchestrei Române de Tineret*** au continuat să facă cinste țării interpretând *Concertul pentru violoncel şi orchestră în si minor* de Antonin Dvořák, *Suita Cavalerul Rozelor* de Richard Strauss şi celebrul *Bolero* de Maurice Ravel.

Intitulat **"Noapte de Sânziene"**, recitalul susținut de violonistul Alexandru Tomescu, a fost un duo acompaniat de pianista Sânziana Mircea. Frumoasa sa poveste muzicală era marcată de sunetele divine ale viorii Stradivarius Elder-Voicu, iar experiența dobândită l-a ajutat pe Alexandru Tomescu, odată cu revenirea în țară, să schimbe percepția conaționalilor săi asupra muzicii clasice.

"Vara Magică" a fost marcată în continuare de ***Orchestra Națională de Tineret a Germaniei***, pentru a doua oară aflată pe scena Festivalului Internațional Bucureştean; cu un palmares demn de invidiat, orchestra a fost condusă, de-a lungul timpului, de dirijori renumiți. Ansamblul german s-a întâlnit cu ***Orchestra Națională de Tineret a Spaniei***. În acest an, orchestra participă pentru a doua oară la Festivalul Internațional "Vară Magică", de această dată alături de solistul Asier Polo.

Pe scena Ateneului Român, a urcat apoi ***London Schools Simphony Orchestra***, la primul lor contact cu publicul din România. A fost un dialog festivalier cu următorul concert pe scena Ateneului oferit de ***Orchestra Română de Tineret***, dirijată de Cristian Mandeal. Inițiat în urmă cu un deceniu, prin strădania profesorului Marin Cazacu, a dirijorului Cristian Mandeal şi a promotorului Dorin Ioniță, *Conducătorul Societății culturale Lanto Communication*, proiectul artistic ***Orchestra Română de Tineret*** reuneşte cei mai buni tineri muzicieni ai actualității. Ajunsă la maturitate, orchestra îşi continuă călătoria în lumea muzicii de calitate şi a recunoaşterii internaționale. Din noiembrie 2011, ansamblul este membru al Federației Europene a Orchestrelor Naționale de Tineret – EFNYO.

Pentru al zecelea concert, susținut de ***Orchestra de Tineret România-Moldova***, dirijată de Horia Andreescu este o experiență unică de creativitate colectivă, cu pasiune şi dăruire. Orchestra de Tineret România-Moldova a fost fondată de violoncelistul Marin Cazacu în 2015, cu sprijinul Centrului Național de Artă "Tinerimea Română" , al Lanto Communication şi a concertat pentru prima dată pe scena Ateneului Român în cadrul Festivalului Internațional "Vară Magică".

Spectatorii au fost încântați de calitățile interpretative ale membrilor ***Wiener Jeunesse Orchester***. Cu Orchestra Vieneză de Tineret, în cei peste 30 de ani de existență, s-au format sute de profesionişti, mulți dintre ei făcând parte din mari orchestre, precum Filarmonica din Viena, Orchestra Simfonică din Viena, Camerata Academica Salzburg,

devenind excelenți pedagogi la universități şi şcoli de muzică. Sub bagheta dirijorului Herbert Bock, tinerii austrieci erau prezenți pentru a treia oară pe scena Festivalului Internațional "Vară Magică". În final de august, Concertul de închidere a stagiunii 2018 a fost susținut de ***Orchestra Națională de Tineret a Franței***, cotată drept una dintre cele

mai bune de profil din Europa. Prezenți la mai multe evenimente culturale din România, de această dată, tinerii francezi au impresionat cu muzica de despărțire a publicului de la Ateneul Român, melomanii participanți ai ediției a VII-a a Festivalului Internațional "Vară Magică", sărbătorind şi programul „Orchestre europene omagiază România", cu

piese de Camille Saint Saëns, Igor Stravinsky şi Claude Debussy, sub bagheta lui Fabien Gabel.

Cu siguranță şi merite de excelență, Stagiunea "Vară Magică", una dintre manifestările de elită din Europa, a reuşit să se impună drept cele mai remarcabilele evenimente emblematice româneşti ale Capitalei.

Grigore CONSTANTINESCU

Orchestrele de tineret din Germania, Spania, Anglia

Trebuie observat, orchestrele europene de tineret au devenit în anii din urmă o prezență obişnuită pe scena Ateneului Român, în cadrul programelor promovate de serialul ***Vara Magică***, concerte estivale oferite de Fundația Lanto în perioada sezonului estival. Orchestrele de tineret sosite din Germania, Spania, din Anglia, ansambluri ale unor tineri talentați şi pasionați, tineri care colindă pe diferitele meridiane culturale europene... au poposit trei zile la rând la Ateneul Român, de asemenea în minunata sală de spectacole a Casinoului din Sinaia. Au adus anume momente de aleasă atracțiozitate; ...un farmec indicibil al comunicării, profesionalism în expansiune, în consolidare, privind cântul în ansamblu, o salutară diversitate repertorială. Iată datele de primă recomandare ale acestor ansambluri!

Mai mult decât orice, impresionează crezul lor întru muzică; îl demonstrează propagând la nivel de exemplaritate marile valori ale artei muzicale, valorile artei muzicale naționale. Programe distincte în ce priveşte zonele stilistice, tineri şefi de orchestră dar şi dirijori-maeştri de îndelungară experiență profesională, tineri solişti dar şi muzicieni de extinsă activitate solistică...; au evoluat împreună în numele marilor valori umaniste ale tradiției europene a muzicii.

Greu de apreciat dacă programul **Orchestrei Federale de Tineret a Germaniei** a dorit să promoveze idea supremației fraco-germane; inclusiv în spațiul culturii muzicale. Indiscutabil, geniala simfonie *Mathis Pictorul* de Paul Hindemith, este unul dintre marile opus-uri simfonice ale muzicii secolului trecut; ...prin apelul la tradiția spiritualității creştine germane, consolidate în Evul Mediu şi rememorate pe parcursul acestei majestuoase stucturi simfonice; lucrare admirabil adusă în fapt sonor de tânărul şef de orchestră Elias Grandy, artistul unei energii muzicale constructive, irezistibile. Pe ideea conduitei franco-germane se situează includerea în program a celor *Patru meditații simfonice* pentru orchestră, *Ridicarea la Cer*, de Olivier Messiaen, cel mai important creator al muzicii franceze în deceniile de mijloc ale secolului XX. Structura compactă a ansamblului, rafinament timbral atent evidențiat, constituie datele esențiale ale formației. Programul a mai inclus uvertura în sol minor de Anton Bruckner, precum şi liedurile

simfonice *Cântecele copiilor morți* de Gustav Mahler, creații emblematice ale postromantismului vienez; am admirat în acest caz, cultura vocală de impecabilă aderență stilistică etalată de mezzo-soprana Gerhild Romberger.

O zi mai târziu, **Orchestra Națională de Tineret a Spaniei** a probat gustul manifest privind evidențierea culorilor, a raporturilor timbrale; într-o muzică de largă cuprindere stilistică. Cele cinci părți ale celebrului *Concert pentru orchestră* de Bela Bartok, au constituit piesa de rezistență a întregului program; ...care a mai cuprins o lucrare

spectaculoasă a repertoriului spaniol, *La Procesion del Rocio* de Joaquin Turina şi celebrele *Variaţiuni simfonice Don Quixote*, pentru violoncel, violă şi orchestră de Richard Strauss; în fond un amplu poem simfonic de largă respiraţie epic-eroică, romantică. Este meritul violoncelistului Asier Polo de a fi dat personajului central o alură concertistică de rafinată savoare; este meritul energicului, al experimentatului şef de orchestră, Pablo Gonzales, de a fi asigurat coerenţa dar şi savoarea acestui extins opus.

Al treilea concert i-a adus pe scena Ateneului pe tinerii, pe foarte tinerii muzicieni englezi, membri ai **London Schools Symphony Orchestra**, ansamblul orchestral al şcolilor londoneze, formaţie condusă de maestrul Peter Ash, muzician de extinsă experienţă în lucrul cu tinerii muzicieni. Cum era fresc, lucrarea de rezistenţă a întregului program a fost una dintre cunoscutele lucrări ale repertoriului englez, anume Suita orchestrală *Planetele* de Gustav Holst, lucrare

extinsă care, pe parcursul celor şapte părţi ale acesteia, tinde a personifca, în viziunea autorului, caracterul fiecăreia dintre planetele sistemului nostru solar. De o maniera salutară privind alegerea programului, un anume sprit patriotic naţional a precumpănit. Este o lucrare de largă desfăşurare, un extins discurs simfonic; realizarea acesteia a probat capacitatea de rezistenţă, de concentrare a membrilor formaţiei. A lor dar şi a noastră!

În încheierea lucrării, muzicienilor englezi li s-au alăturat membrii coralei bucureştene **Ascendis**, formaţie condusă de maestrul de cor Eduard Dinu. O muzică-spectacol eficient regizată s-a dovedit a fi fost realizarea celor Trei episoade dansante din muzicalul *"On the Town"* de Leonard Bernstein. În semn de firească curtoazie, concertul s-a deschis cu intonarea animată a primei Rapsodii enesciene în la major; ...marcată de tinerii muzicieni londonezi prin sonorităţi pe alocuri brutale.

Dumitru AVAKIAN

Inedite formule orchestrale autohtone

Vara bucureşteană împreună cu magia muzicală a acesteia au trecut. Au sosit bucuriile muzicale ale toamnei, anume Concursul Internaţional „George Enescu". Dar amintirile muzicale ale lunii august nu se şterg cu una cu două. Remarcabil rămâne faptul că recentul serial al concertelor sezonului estival au aliniat la rampa Ateneului Român, de asemenea la Casinoul din Sinaia, cinci formaţii orchestrale europene ale tinerilor muzicieni; sunt orchestre de tineret sosite din Germania, Spania, Austria, Franţa şi din Anglia, de asemenea patru formaţii orchestrale şi instrumentale româneşti de formulări structurale diferite, concerte care – se poate spune - definesc împreună viitorul vieţii muzicale pe batrânul continet. Între acestea din urmă, mult apreciate au fost cele concepute de violoncelistul **Marin Cazacu**, conducătorul artistic al Festivalului de la Sinaia. Mă refer în primul rând la **Orchestra Simfonică România-Moldova**, ansamblu ce a reunit tineri muzicieni sosiţi de pe ambele maluri ale Prutului; *Simfonia a V-a* de Ceaikovski a fost condusă de maestrul **Horia Andreescu** în sensul unei cursivităţi impresionante a fluxului expresiei romantice pe care îl dezvoltă acest celebru opus. În alt sens, o formulă orchestrală ce i-a reunit pe tinerii absolvenţi ai stagiilor găzduite de orchestrele tinerilor muzicieni români, a fost reprezentată de **Orchestra Naţională Simfonică a României**, ansamblu condus de dirijorul **Cristian Măcelaru**; *Suita simfonică* extrasă de Richard Strauss din opera sa *Cavalerul Rozelor*, a constituit o culminaţie impresionantă a strădaniilor tinerilor muzicieni actualmente intraţi în circuitul vieţii noastre muzicale.

O situaţie de specială exemplaritate o constituie evoluţia în cadrul festivalier de la Bucureşti, de la Sinaia, dar şi în afara graniţelor ţării, la Berlin, de asemenea în Italia, a **Orchestrei Române de Tineret** conduse de **Cristian Mandeal**. Este un ansamblu ce dispune de o anume maturitate, de o anume stabilitate privind structura partidelor instrumentale; în fiecare stagiune câţiva tineri instrumentişi cu totul merituoşi pătrund în componenţa formaţiei, câţiva o părasesc intrând în viaţa profesională activă; dispun de o experienţă situată la temelia evoluţiei lor în calitate de muzicieni de ansamblu. Întregul program a

oferit o situaţie de exemplaritate, momentul culminant al serii de muzică reprezentându-l realizarea acestei cutremurătoare creaţii care este *Simfonia a XI-a* de Dmitri Şostakovici, unul dintre marile opusuri ale primei jumătăţi a secolului trecut; ...o lucrare grandioasă cu conţinut poematic, o frescă imagistic-sonoră cutremurătoare a societăţii sovietice; ...lucrare admirabil împlinită de tinerii noştri muzicieni, de dirijorul formaţiei, inclusiv pe latura spirituală a acestei spectaculoase creaţii. Observând datele de exemplaritate ale programului trebuie apreciat momentul de deschidere, dedicat unei prime audiţii absolute de muzică românească: lucrarea orchestrală *Levante* de Dan Dediu; ...creaţie de o uimitoare spectaculozitate ce depăşeşte caracterul descriptiv-sonor sau ilustrativ, înscriindu-se în zona unei evoluţii poematice de puternică încărcătură emoţională; vehemenţa expresiei este slujită şi în acest caz de un acut simţ al culorii timbrale, o caracteristică importantă a meşteşugului componistic probat de autor.

Dumitru AVAKIAN

O nouă producție cu *Oedipe*, în Germania.

În primăvară acetui an *Oedipe* de George Enescu a înregistrat o nouă versiune scenică, modernă și atractivă. Nu, nu la noi, desigur, pentru că pe aici muzica națională nu prezintă prioritate, și nici măcar interes. În străinătate. Și nu undeva aiurea, ci în una dintre țările cu cea mai importantă viață muzicală, Germania, situând astfel acest spațiu cultural pe primul loc în lume în ceea ce privește numărul de montări cu Oedipe și numărul de orașe în care capodopera enesciană s-a jucat.

Instituția care a pus în scenă noua versiune este Opera & Filarmonica din Turingia, care a prezentat spectacolul la Teatrul Mare din Gera, spațiu din fosta zonă R.D.G., situat în sud, în perimetrul Leipzig-Dresda-Chemnitz-Jena. Locul se află nu departe de importante repere ale istoriei muzicii, cum ar fi localitatea de baștină a lui J. S. Bach sau castelul în care se desfășoară acțiunea operei *Tannhäuser* de R. Wagner. Instituția organizatoare a câștigat Premiul federal pentru teatru, ceea ce a permis finanțarea acestei noi producții. Contrar obiceiului din teatrele germane regionale, opera nu a fost cântată în limba țării ci în original, beneficiind de subtitrare. Regia este semnată de Intendantul teatrului, Kay Kuntze, la pupitrul orchestrei filarmonice aflându-se Laurent Wagner, directorul muzical al instituției. Scenografia și costumele: Duncan Hayler. Maestru de cor: Holger Krause. Iată și distribuția: Oedipe - Sébastien Soulès · Iocasta - Béela Müller · Creon - Johannes Beck · Tiresias - Kai Wefer · Marele Preot/ Phorbas/ Străjerul - Ulrich Burdack · Păstorul - Frank Ernstgona - Miriam Zubieta · O femeie tebană - Pihla Terttunen (conducătoarea Studioului Operei). Spectacolul a avut premiera pe 13 aprilie și a beneficiat de atenție din partea postului de radio MDR Kultur. Ambasadorul României în R. F. Germană, dl. Emil Hurezeanu, personalitate conectată la evenimentele organizate de Opera bucureșteană în anii 2013-2015, aflat în contact cu dl. Ioan Holender.

Baritonul francez distribuit în rolul titular a devenit mai cunoscut în 2017, după prezența episodică în fabuloasa producție a lui Kasper Holten de la Festivalul de la Bregenz, Carmen. Tot acolo a fost distribuit și în premiera mondială a operei *To the Lighthouse* (după Virginia Woolf), de Zesses Seglias, operă comandată de Festival, în cadrul programului Atelier. (A nu se confunda cu opera pe același subiect de Peter Maxwell Davies, din 2015).

La șase luni de la premieră, Radio Europa Liberă a difuzat un interviu cu Vasile Hanciu, violonist român în orchestra din Turingia, semnat de Victor Eskenazy, care poate fi citit pe site: https://www.europalibera.org/a/premiera-oedipe-enescu-la-gera-interviu-cu-vasile-hanciu/29154201.html. Jurnalistul alege un titlu dur: Memoria lui George Enescu: onorată în Germania, desconsiderată în România. Este criticată inexistența unei partituri tipărite a capodoperei enesciene, lipsa din repertoriul ONB a acesteia, afirmația directorului interimar de la București care ar dori să prezinte opera nu așa cum a compus-o Enescu, ci în traducere românească (dl. Eskenazy nu ratează ocazia de a ne aminti de revolta din 2015).

Vom reveni cu fragmente din cronicile din mass-media germană.

C. MIHAI

Recital cameral Josu de Solaun-Jesus Reina

Ziua de 19 august are puternice reverberații în cultura muzicală românească, această dată marcând în anul 1881 momentul sosirii în lume a celui mai important compozitor autohton: George Enescu. Personalitate dominantă a peisajului artistic de la noi dar şi a celui european, George Enescu este cel care a realizat pentru întâia dată o sinteză stilistică de înaltă ținută între specificul melosului românesc şi cele mai moderne orientări muzicale abordate la acea vreme în Europa apuseană, neoclasicismul sau impresionismul enescian fiind impregnate de sublime trimiteri la caracterul muzicii folclorice româneşti. Autor al unor capodopere precum opera *Oedip*, poemul simfonic *Vox Maris*, cele cinci simfonii sau cele două rapsodii, Enescu rămâne neîndoielnic ctitorul şcolii româneşti moderne de compoziție, generațiile ce i-au urmat găsind în marile sale creații veritabile modele de artă componistică pe care le-au însuşit şi le-au dezvoltat pe noi coordonate ce au urmărit menținerea simbiozei cu muzica europeană apuseană.

George Enescu

Avându-l patron spiritual, Muzeul Național George Enescu a organizat în ziua de 19 august 2018 o serie de manifestări în toate sediile sale ce au marcat împlinirea a 137 de ani de la naşterea marelui compozitor, la Bucureşti principalul eveniment fiind constituit de recitalul susținut în Aula Palatului Cantacuzino de pianistul Josu de Solaun şi violonistul Jesus Reina. Cunoscuți deja publicului român în această formulă interpretativă, cei doi muzicieni au ales pentru recitalul de duminică un program succint dar plin de semnificații în care au figurat două lucrări camerale rafinate şi bogate în conținuturi stilistice diverse. Primul opus audiat a fost *Sonata pentru pian şi vioară op.6 nr.2 în fa minor* de George Enescu, pagină muzicală ce constituie una dintre primele capodopere din creația enesciană în care se remarcă rafinamentul scriiturii instrumentale şi modul subtil în care se realizează includerea elementelor folclorice într-un limbaj predominant neoclasic. Scrisă „pentru pian şi vioară" sonata oferă celor doi protagonişti un rol egal şi spații generoase în care să-şi etaleze calitățile interpretative, astfel încât am putut remarca eleganța frazărilor şi subtilitatea nuanțelor din discursul pianistic al lui Josu de Solaun (un frecvent interpret al lui Enescu mai ales după obținerea premiului I la Concursul Internațional George Enescu, ediția 2014) precum şi delicatețea şi căldura sunetului viorii lui Jesus Reina, acestea contribuind la realizarea unei versiuni de ținută a sonatei enesciene, în care cei doi muzicieni spanioli au pătruns şi spre spiritul partiturii, construind un univers sonor sublim. În cadrul versiunii audiate am mai reținut în interpretarea celor doi modul lin de construire a contrastului dintre misterul şi tristețea primelor două mişcări ale sonatei şi luminozitatea solară a ultimei părți, precum şi capacitatea acestora de a înțelege foarte bine acele efecte ce fac trimite la folclorul românesc precum linia melodică de tipul cei specifice doinei din mişcarea lentă ori acompaniamentul pianului din partea a III-a ce aminteşte de sonoritățile țambalului.

Josu de Solaun

Jesus Reina

A doua lucrare inclusă în program a fost *Sonata pentru vioară şi pian nr. 2 în sol major* de Nikolai Medtner, opusul compozitorului rus contemporan cu Enescu fiind unul profund post-romantic în care răzbat inclusiv influențe brahmsiene. De altfel, dacă în sonata enesciană cei doi parteneri de scenă au avut un rol egal, în cea a lui Nikolai Medtner s-a remarcat construcția de factură romantică în care vioara este instrumentul conducător al întregului discurs muzical, iar pianul un fin însoțitor şi comentator al acesteia, ceea ce a făcut ca Jesus Reina să se evidențieze în mod deosebit. În acest sens, putem aminti travaliul deosebit al violonistului care a susținut cu aceeaşi intensitate un discurs melodic amplu şi complex din punct de vedere al alternanțelor de stări şi de nuanțe, în care am remarcat muzicalitatea acestuia precum şi sunetul frumos, bine dozat cu care a înnobilat liniile melodice. De asemenea, Jesus Reina a demonstrat o remarcabilă versatilitate interpretativă fiind deopotrivă temperamental în impresionanta parte întâi de mari proporții, liric, meditativ în tema cu variațiuni şi din nou temperamental, în rondo-ul final, acest slalom stilistic fiind realizat cu o tehnică de un foarte bun nivel, o trăsătură de arcuş sigură şi o puternică amprentă a sensibilității de tip meridional.

Nivelul artistic de ținută al variantei *Sonatei* de Nikolai Medtner prezentată duminică a fost întregit şi de contribuția lui Josu de Solaun, pianistul iberic demonstrând o dată în plus că este un foarte bun interpret al repertoriului cameral, calitățile sale precum poeticitate frazărilor, fluiditatea liniilor melodice sau versatilitatea semantică a stărilor expresive pe care le descrie de-a lungul unei lucrări, fiind acum completate de o foarte bună comunicare cu Jesus Reina şi de o punere a acestor însuşiri în slujba dialogului sonor purtat cu partenerul de scenă într-o expresie post-romantică extinsă uneori până în zona inflexiunilor impresioniste.

De altfel, prin alegerea făcută în alcătuirea programului recitalului de duminică seara, cei doi muzicieni spanioli ne-au oferit mai bine de un ceas oportunitatea de a pătrunde în universul enescian atât de fascinant, complementaritatea sonorităților lucrării lui Medtner fiind una remarcabilă şi demonstrând inspirația lui Josu de Solaun şi Jesus Reina de a completa recitalul lor cu o partitură ce părea că reia pe alte coordonate, nu foarte diferite, înrâuririle melodice din sonata lui Enescu, atât de sublimă încât mulți au considerat-o ca fiind poate prima expresie, la doar 18 ani, a excepționalului geniul creator al celui ce a marcat pentru totdeauna istoria muzicii româneşti.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

De două ori E.S.C.A.P.E.

1. Vineri, 3 august 2018, în Salonul de Muzică al Muzeului Național "George Enescu" din București doi muzicieni din Italia - **Alessandra Rombola** și **Benedetto Boccuzzi** - ne-au oferit un recital de flaut și pian, intitulat "Preludiu la ESCAPE Art Lab / D'un faune" – recital gândit ca un preludiu…de două ori: întâi, ca un argument al programului conținând mai multe piese de Claude Debussy (…100 de ani de la moarte), prin trimiterea la "*Preludiu la după-amiaza unui faun*", emblematica sa creație; apoi ca preludiu-auftact al proiectului "E.S.C.A.P.E. Art Lab", ce urma să înceapă chiar a doua zi la Tescani (mai precis, la Secția Alice și Dumitru Rosetti-Tescanu – George Enescu). Cu prelungă încântare am descoperit în protagoniști doi autentici Debussy-ști: prin etalarea unui preaplin coloristic filtrat de o minuțioasă punere în valoare a planurilor, rafinamentul nuanțelor, ne-mai-vorbind de impresionanta lor virtuozitate. De aceleași cuceritoare calități s-au bucurat și celelalte piese din program: *D'un Faune* de Salvatore Sciarrino, *Crystals* de Doina Rotaru, *Debumessquisse* de Diana Rotaru, *La caccia, ossia il loro soave grido* de pianistul-compozitor Benedetto Boccuzzi și, în semn de reverență față de primitorul spațiu de concert, *Cantabile et Presto* de George Enescu. Recitalul de muzică modernă-contemporană al celor doi interpreți italieni – strălucitori, cu o gestualitate proprie – a fost cu adevărat un preludiu promițător…

Benedetto Boccuzzi

2. Pe 13 august, seara, protagoniștii cursurilor de măiestrie au prezentat în Aula Palatului Cantacuzino sub forma unui spectacol-concert produsele finale ale zilelor petrecute la Tescani în cadrul E.S.C.A.P.E. Art Lab – un laborator de artă, de ieșire (*…escape…*) din canoanele academice (în cazul studenților) sau din cele rutiniere (în cazul celor cu experiență de scenă sau didactică). Astfel, am auzit în premieră absolută lucrări compuse pentru această ocazie de către participanții la cursul de compoziție (condus de compozitoarea Doina Rotaru): Benedetto Boccuzzi, Sebastian Țună, Mihai Codrea, Luisa Maria Alvarez, Andrei Petrache, Irina Perneș, Sânziana Dobrovicescu, Bogdan Pintilie. Interpretarea s-a datorat participanților la cursul de vioară și muzică de cameră (condus de violonista Raluca Stratulat), flaut și improvizație (condus de flautista Alessandra Rombola) sau dans (condus de coregrafa Cristina Lilienfeld). Într-o a doua parte, concertul cameral – cu lucrări de Alfred Schnittke, Katherine Hoover și Doina Rotaru – s-a completat cu spectacolul oferit printr-un moment de improvizație coregrafică și unul de improvizație muzicală. La cel din urmă au participat toți – compozitori și interpreți, cu instrumente sau cu vocea – impresia finală fiind una de puternică bucurie datorată improvizației în grup, așa cum aceasta a fost modelată/dirijată de charismatica Alessandra Rombola. Această cronică nu putea fi decât rezumativă având în vedere volumul de lucru-*escape* acumulat la Tescani – un spațiu potrivit, iată, și pentru evenimente muzicale/sincretice contemporane. Intenția mea este aceea de a semnala rezultatele evident benefice ale acestui Laborator de Artă, care ar merita perpetuat, și de a aduce cuvinte de laudă directorului artistic al E.S.C.A.P.E., compozitoarea Diana Rotaru, dar și managerului Muzeului Național "George Enescu", muzicologul Cristina Andrei, care a recunoscut acestui proiect valoarea intrinsecă, dar și pe cea simbolică, de deschidere/ *ieșire* către arta prezentului.

Benedetto Boccuzzi, Alessandra Rombola

Carmen CÂRNECI-CAVASSI

Doors Open

La a 5-a ediție, Festivalul **InnerSound** a ajuns deja o tradiție în peisajul cultural bucureştean, prin efortul admirabil al organizatorilor şi credința lor în misiunea acestui eveniment, de a crea punți de comunicare între muzică şi alte arte contemporane.

Deschiderea festivalului din data de 28 august, de la Galeria Galateca, a confirmat acest lucru, atrăgând un public numeros şi divers ce a venit pentru a afla ce se mai întâmplă

Zoli Toth

foto: Ovidiu Matiu

anul acesta în InnerSound. Această primă seară a şi avut de altfel rolul de prim gong ce adună spectatorii pentru a se pregăti de intrarea în... festival.

Întâlnirea de la Galateca a publicului cu organizatorii, ornamentată cu intervenții performative, a fost un prilej de socializare „pe marginea" unui festival ce a avut ca temă „marginile". Intenționat sau nu, acțiunea de socializare în jurul prezentării unui eveniment (practică întâlnită în special în artele vizuale) devine în contextul artelor performative o noutate a contemporaneității, un fenomen de „margine" care, fie mută atenția dinspre artă spre palierul social, fie integrează socialul în mod artistic. Orice interpretare e posibilă.

Vernisajul anunțat al lucrărilor câştigătoare ale Concursului de muzică electronică „100 de ani de sunete româneşti" lansat de InnerSound, a constat în cunoaşterea compozitorilor şi a membrilor juriului. Pentru cei care doreau să le şi audă, exista posibilitatea de a o face individual la căşti, într-un colț al spațiului Galateca. Cele 10 lucrări selectate aparțin unor muzicieni cu *background*-uri diferite (Makunouchi Bento – *Cântec vechi,* Darie Nemeş Bota – *Adirato,* Stefan Elefteriu – *La piață,* Miron Ghiu – *Gaida,* Claudius Tiberiu Iacob – *Mioritikon,* Sarah Mitrofan – *Silvestri goes dancing,* Mihuț Naita – *Privelişti moldoveneşti,* Simina Oprescu – *Tragic numberture,* Somnoroase Păsărele (pseudonim) – *Toccata,* Rufi – *AroGaida*), ceea ce face desigur audiția interesantă. Promisiunea organizatorilor este că aceste piese vor apărea pe un CD, dedicat temei *Centenarului unirii*, pe care au atins-o prin propunerea ca surse de inspirație, a lucrărilor unor compozitori români venind dintr-o tradiție aproape uitată (Mihail Jora, Theodor Rogalski, Constantin Silvestri, Marcel Mihalovici, Paul Constantinescu, Marțian Negrea).

O altă instalație, pe care o puteai găsi în spațiu (*Msing with Trauma*), i-a aparținut Ioanei Dobroiu, aceasta prelucrând sonor informații oferite de analize RMN. Demonstrația nu a fost nici ea publică, putând fi însă solicitată individual artistei, prezentă la eveniment.

Cele două intervenții performative ale serii au fost susținute de Zoli Toth – percuționist cu experiență în diverse genuri muzicale, care de data asta, a impresionat prin virtuozitate electronic-instrumentală şi de Cătălin Crețu, cunoscut ca artist multimedia, care, în calitate şi de organizator al festivalului InnerSound, ține să amprenteze evenimentul cu această dimensiune a artei susținută de sau creată cu sprijinul noilor tehnologii.

Experimentul lui Cătălin Crețu (*Do your music through my brain*) a reluat peste timp, cu alte mijloace, ceea ce Alvin Lucier a propus în 1965 prin celebra lucrare *Music for solo*

Cătălin Crețu

foto: Ovidiu Matiu

performer, alăturându-se în felul asta unui grup din ce în ce mai mare de „EEG artists" ce transformă în sunete, impusurile undelor cerebrale. Acestea sunt traduse printr-un

algoritm într-un limbaj muzical ce a avut la dispoziție o sumă (nu foarte mare) de efecte sonore posibile ce se legau în diverse combinații într-un fel de „soundscape" (o nouă înfățișare a muzicii ambientale). Experiența nu era „testabilă" pentru spectatori, cu alte cuvinte, ca la majoritatea lucrurilor ce implică tehnologia, trebuie să îl crezi pe cuvânt pe autor, că rezultatul e obținut așa cum spune el că e obținut.

Pentru că România are un ritm mai lent de evoluție în multe paliere, există încă aici, acum, în 2018, o fascinație aproape magică pentru invențiile din zona „media arts", obținute prin implicarea tehnologiilor din ce în ce mai avansate. Dar, când „magia" se va risipi, vom ști probabil că am intrat în plin postumanism.

Cât privește tema „marginilor" artei, sau dintre arte, dintre artă și palierul social ori cel tehnologic, ea oferă un teritoriu foarte larg, infinit de explorare. Pentru că, așa cum mi se arată mie, mereu vor exista margini dincolo de margini.

Irinel ANGHEL

InnerSound Day 2: A Spoonful of Sugar

A cincea ediție a festivalului de arte noi InnerSound, care a avut loc în București între 16 august și 1 septembrie 2018, a avut ca temă „marginile" și încălcarea lor. O citez pe directoarea artistică a festivalului, compozitoarea și fotografa

Sabina Ulubeanu
foto: Vlad Catană

Sabina Ulubeanu: „*Margini/ Fringe* atinge, încalcă și topește limitele muzicii clasice și contemporane supusă academicului și se deschide spre lumea nonconformistă a culturii alternative. Marginea este văzută ca spațiu fluid, de intersecție al genurilor și al lumilor interioare ale artistului" (Mediafax.ro). Așadar, margini fluide între muzică și arte vizuale, potrivit specificului festivalului, inaugurat în 2012; margini fluide între creatorii școliți pe băncile academiilor de muzică și cei autodidacți sau educați în alte contexte. Dar, așa cum a arătat seara zilei de 29 septembrie, festivalul a explorat margini fluide și între trecutul și prezentul muzical.

Prima zi de concerte propriu-zise din InnerSound a fost dedicată farmecului *trecutului*. Spațiul concertelor a fost unul foarte prietenos și familiar amatorilor de cultură, mai ales cinematografică: Sala de Cinema Elvire Popesco a Institutului Francez din București. Prima parte a serii a constituit-o un „ciné-concert", proiecția unui film de Charlie Chaplin acompaniat la pian de compozitoarea și pianista Ana Giurgiu-Bondue, în tradiția filmelor mute. Este vorba despre *Shoulder Arms*, al doilea film al lui Chaplin pentru First National Pictures și care împlinește anul acesta 100 de ani, fiind realizat în 1918. Filmul îl prezintă pe Chaplin ca soldat în Franța în timpul Primului Război Mondial, înregimentat în „plutonul nătărăilor". După o serie de aventuri eroice, printre cele mai delicioase numărându-se deghizarea în copac pe teritoriul inamic, încuiatul ușii într-o casă bombardată fără pereți sau capturarea kaizerului, ni se dezvăluie ca Chaplin de fapt adormise și totul a fost un vis. Un film-bijuterie care a demonstrat încă o dată geniul lui Charlie Chaplin și influența imensă pe care acesta a avut-o în cinematografia universală. În acest context, am înțeles opțiunea Anei Giurgiu-Bondue de a se inspira din muzicile filmelor mute de la începutul secolului XX, de altfel cu mult șarm și multă

Ana Giurgiu-Bondue
foto: Ovidiu Matiu

inteligență (o caracteristică profundă a compozitoarei). Nu am înțeles însă lipsa unui aport componistic original, *contemporan*, în contextul unui festival care are ca profil *artele și viziunile noi* (cu siguranță concertul s-ar fi integrat mult mai bine într-un context mai tradițional) și din păcate interpretarea nu a contribuit pozitiv la realizarea acestui proiect. Să ne amintim de excelentele coloane sonore ale Violetei Dinescu la filmele lui Murnau, *Tabu* și *Nosferatu*, asta dacă ne referim numai la spațiul românesc. *Shoulder Arms* mi-a părut un proiect care se află *încă* în căutarea unei identități și a unei justificări, deși este izvorât însă dintr-un impuls salutar și foarte simpatic.

A urmat un concert din seria Zona Imaginarium, un proiect care și-a câștigat deja, pe bună dreptate, notorietate și

Imaginarium
foto: Ovidiu Matiu

un public fidel. Este vorba despre proiectul unui "concert—instalație" care reunește câțiva muzicieni români de vârf: pianistul Horia Maxim, flautista Mihaela Anica, violoncelista Laura Buruiană și compozitorul și artistul multimedia Cătălin Crețu. Conceptul este redimensionarea muzicii

camerale cu ajutorul procesării video în timp real în baza unor opere pre-existente aparținând unor artiști vizuali precum, în cazul acestui concert, Tudor Marinescu, Petrică Ştefan, Livia Mateiaş sau Sabine Pleyel. Nu am destule cuvinte de laudă pentru talentul şi profesionalismul artiştilor implicați, nici pentru necesitatea unui asemenea demers de a reapropia publicul de muzica de cameră, pe nedrept nedreptățită, prin insuflarea unei dimensiuni spectaculare cu ajutorul proiecțiilor video. Nu numai atât: proiectul Zona Imaginarium promovează şi muzica contemporană, incluzând-o printre capodopere ale trecutului. Fireşte că mi-aş dori integrarea în repertoriul proiectului şi a unor creații mai curajoase, poate mai de impact (şi cu siguranță mult mai necesare) decât bunăoara Trio-ul lui Wolfram Wagner, compozitor vienez născut în 1962 dar trăitor, din punct de vedere muzical, într-o lume desuetă şi nesărată, cu elemente puternice neoclasice şi neoromantice, lipsind cu desăvârşire orice comentariu al prezentului. În schimb, restul programului a fost la înălțime: prin lucrarea sa, *Post-Cadenza* pentru violoncel solo, Cătălin Crețu s-a impus nu numai drept MVP-ul serii (*most valuable player*), dar şi drept singurul reprezentant al *prezentului* muzical. Un lamento cromatic bazat pe o temă obsesivă de patru sunete, lucrarea explorează la maxim resursele dramatice ale violoncelului. Cătălin Crețu merită a fi lăudat şi pentru inspiratele comentarii video, care transformau ecranul într-un spațiu caleidoscopic, oniric, care compunea, descompunea şi recompunea spațiul realității (respectiv scena, interpreții şi operele vizuale folosite ca material) în forme fantastice şi cioburi cinetice. M-a impresionat în mod deosebit viziunea alb-negru a unei păduri-miraj din partea a II-a a Trio-ului lui Bohuslav Martinů (1944), o lucrare dacă nu originală, plină de şarm şi interpretată cu mare măestrie de către cei trei interpreți. Mi-aş dori să îi văd mult mai des pe Horia Maxim şi pe Mihaela Anica în ipostaze solistice pe scenele româneşti.

În concluzie, o seară muzicală care a crescut în mod plăcut şi care a prea-mulțumit cu siguranță o parte a publicului InnerSound. De ce nu, apropierea de "nou" (în măsura în care mai putem vorbi de ceva cu adevărat "nou") este de multe ori mai eficientă folosind metoda lui Mary Poppins, "just a spoonful of sugar makes the medicine go down". Luptăm cu toate armele. Iar organizatorii InnerSound merită toată admirația.

Diana ROTARU

InnerSound ziua 4 - Cvartetul Arcadia | SiGRÚN

În seara de 31 septembrie s-a întâmplat să ajung mai devreme la concertele de la Teatrul Apollo111. Odată aflată în sală am putut asista la momentele de repetiție ale **cvartetului ARCADIA** , ce urma să interpreteze, începând cu ora 19:30, programul compus din lucrările *Vivarta* (Doina Rotaru), *Sheroes* (Sabina Ulubeanu) şi *Cvartet de coarde op.10 în sol minor* (Claude Debussy). Complet frapată de ce auzeam, regretam profund că nu am făcut vreo *campanie* imposibilă de a convinge personal *fiecare persoană pe care o cunosc* să se deplaseze aici.

Trebuie să spun că îmi exprim compasiunea către cei ce nu au fost prezenți la acest concert: nu doar pentru că muzica a fost accesibilă aproape oricui, dar tot demersul a fost la superlativ, o spun cu toată încrederea. Să fiu acolo a fost o reală experiență, atât datorită muzicii impresionante, a interpretării impecabile, cât şi a calității sunetului: ce auzeam nu părea real, o perfecțiune sonoră cum nu mi-a mai fost dat să aud... dar voi reveni asupra acestui aspect mai târziu.

Cvartetul Arcadia, ce îi are în componență pe Ana Török – vioară, Răsvan Dumitru – vioară, Traian Boală – violă, Zsolt Török – violoncel, s-a născut la Cluj şi a susținut concerte în toată lumea, fiind ,,laureat al unor foarte importante competiții internaționale de muzică de cameră''.

Cvartetul Arcadia

foto: Vlad Catană

Vivarta. Muzica începe cu un ison-unison unduit, din care se desprind mici accente-apogiaturi de o secundă mare ascendentă ce se întoarce în valul-mamă. Materia e teribil de organică, cu un traseu ce se ramifică treptat într-o suprapunere de paliere şi de glasuri: atinge noi culmi ale clarității şi ale luminozității, într-o eterofonie cu o puternică expresie arhaică. Se remarcă discursul *doinit* – o componentă ce se regăseşte în mod consecvent în muzica **Doinei Rotaru**, fiind unul din elementele ce îi dau recognoscibilitate (un nume predestinat, am putea spune...). Începuturile meditative sunt transformate alchimic în forțe noi, ce reliefează zbuciumul din interiorul muzicii, culminând, în prima secțiune, cu o aglomerare întreruptă brusc. O a doua secțiune se naşte, cu violoncelul singular, în note lungi, susținute, atacate cu convingere, într-un registru foarte grav: unul din aspectele deosebite ale acestei lucrări este acordajul violoncelului, cu o cvartă mai jos. Registrul grav primeşte fiorii viorilor, ce lansează accentuate gesturi descendente în glissando, impresionante, ca nişte vaiete – conturând mai clar peisajul arhaic. Densitatea este redusă la minim, fiind acum explorat registrul mediu-înalt (o putem considera o a treia secțiune). Fluxul ritmic se potoleşte, iar respirației din registrul mediu îi sunt suprapuse, în acut, gesturi fulgurante, ce amintesc de nişte pescăruşi, apoi sunt sugerate (pentru prima dată) contururi melodice – dar pe fundal. Materia, în intregime, se află într-o continuă mişcare şi transformare: de la început până la final materialul sonor pare o entitate singulară, compactă, ca un vas de lut ce tocmai se află în

mişcare şi continuă modelare la roata olarului... Aliajul instrumental este realizat cu un meşteşug impecabil, uluindu-mă în fiecare moment; construcţia e desăvârşită; acestea sunt încununate cu expresivitatea şi emoţia pe care compozitoarea le deţine în mod autentic.

Revin la perfecţiunea menţionată anterior - mi se părea, sincer, fantastic ce auzeam şi nu îmi dădeam seama de „vinovatul'' principal, dar cred că secretul constă tocmai în îmbinarea armonioasă a tuturor factorilor participanţi la rezultatul sonic final: în mod evident, interpreţii, în primul rând: aflaţi la un înalt grad de măiestrie, atât individual cât şi împreună, construind un organism întreg şi perfect armonizat; apoi, în al doilea rând, instrumentele în sine îmi păreau de o nemaiauzită calitate (sau nu am mai auzit live, cel puţin), cu cel mai curat şi mai plin sunet (sigur că interpreţii au şi aici un merit); în al treilea rând, acustica sălii: deşi nu e un domeniu în care să fiu expertă, mă gândesc că în calitate de muzician pot avea o impresie cât de cât validă, iar în cazul de faţă acustica mi s-a părut ofertantă şi ireproşabilă; în al patrulea rând... ca în orice reţetă memorabilă, un ingredient secret: amplificarea. Sincere felicitări celui responsabil; adevărata ei valoare s-a arătat în momentul în care nici nu ştiam că ea există!... O pot numi cea mai fină amplificare pe care am auzit-o vreodată, abia observabilă, împlinind sunetul care te cuprindea... Mă gândeam că rolul microfoanelor e pentru a înregistra piesele interpretate şi am pus sunetul impecabil pe seama acusticii sălii. Adevărata lor funcţie mi-a fost dezvăluită abia în clipa în care unul din interpeţi a atins cu arcuşul unul din microfoane! Există şi un al cincilea factor: compozitorul. Totuşi, deşi muzica interpretată a fost (sincer) la cel mai înalt nivel, îndrăznesc să cred despre Cvartetul Arcadia că poate face *muzică* din orice ar interpreta.

SiGRÚN

foto: Vlad Catană

Într-un cotlon întunecat al unui teatru la subsol: aici se întâmplă Arta. Cu o mână de oameni însetaţi de nou, de autentic, de cultură; marcaţi de curiozitate intelectuală şi de a descoperi noi valenţe ale spiritului propriu, ei sunt norocoşii, îndrăznesc să spun chiar *binecuvântaţii* – care au oportunitatea să asiste la astfel de momente unice. Adevărate, nu contrafăcute. Aduse pe lume cu multă dedicaţie, profesionalism, creativitate şi suflet.

Sheroes. *Eroine*. **Sabina Ulubeanu** e unul din acei compozitori pe care îi urmăresc cu interes, bucurându-mă în mod deosebit când descopăr că au scris o nouă lucrare ce urmează să fie interpretată, curioasă de noile teritorii sonore din a căror explorare solitară s-au întors. Nu m-aş fi gândit că tensiunea (sau suspansul) se poate obţine dintr-un sunet repetat lent, singular, în acut, în nuanţă scăzută, *pufoasă*, dar asta s-a întâmplat în începuturile piesei *Sheroes*. O lucrare ce m-a ţinut cu sufletul la gură, căci înfăţişa ceva interesant şi plin de culoare la fiecare cotitură.

Peste această pedală ce traversează în întregime prima secţiune – o pedală deopotrivă delicată dar nu şi fragilă, puternică prin perseverenţa şi convingerea ei – intervin mici gesturi (aproape *şoptite*) ale celorlalte instrumente, ici-colo, întâi dispersat, apoi din ce în ce mai coagulat (mici punctări în pizzicato, sugestii motivice), alipindu-se treptat vocii pedalei, pentru un moment motivic, (aproape) în unison ritmic şi cu o expresie mai decisivă – prin semi-transparenţa armonică se întrevăd sonorităţi baroce. Se revine deîndată. Preia iniţiativa un violoncel aproape tematic, dramatic, anunţând o nouă secţiune, care se lansează cu adevărat odată cu ostinato-ul foarte ritmic şi pregnant realizat de violoncel şi de violă, cu un motiv repetitiv în ritm aksak, timp în care viorile preiau materialul motivic de mai devreme, comentând cu gesturi clare, ca nişte flăcări în glissande – atât aceste gesturi cât şi momentele eterofonice instaurează senzaţia de unitate a programului, în percepţia ascultătorului fiind ecouri din lucrarea anterioară (cu siguranţă neintenţionat). Secţiunea se întrerupe mai repede decât mi-aş fi dorit, pentru a explora o zonă similară cu cea de început, a unui suspans timid, acum tratat puţin diferit – pare un moment de tranziţie, spre pasaje cu mai multă claritate melodică; acestea se vor dovedi sugestii sau încercări; se ajunge la altă secţiune condusă de o pregnantă pedală ostinată, de data asta în registrul mediu, cu o ritmată cvintă perfectă. Pe nevăzute se topeşte în oglindirea începutului, întreaga construcţie având o anumită simetrie. O lucrare expresivă şi captivantă.

Cel din urmă cvartet îi aparţine lui **Debussy** (fiind, de altfel, singurul său cvartet), un compozitor care ar merita să fie cântat puţin mai mult - pe meleagurile noastre, cel puţin -, în opinia mea. Un compozitor vizionar, acesta a depăşit barierele armoniei clasice, fiind în căutare de sonorităţi noi. Văd în muzica sa – deşi acum atât de familiară şi de clară nouă – un bun început de drum *iniţiatic* oricui doreşte să se apropie de muzica *contemporană* (sigur, e doar începutul...)

Interpretarea a fost – cum altfel – impecabilă, din nou trebuie să remarc unitatea atât de compactă, organismul incredibil de închegat al cvartetului Arcadia, atât în interpretare cât şi în calitatea desăvârşită a sunetului. Lucrarea impresionistului Debussy nu a făcut deloc notă discordantă cu restul programului, lucrările au fost foarte potrivit alese. În urma unor îndelungi aplauze, cvartetul s-a întors pentru un simpatic bis: „Miniatură'' de Răzvan Metea, o piesă încărcată cu o energie contagioasă (datorată atât muzicii - ritmate aksak - cât şi bucuriei cu care interpreţii o cântau), cu o puternică origine în muzicile tradiţionale româneşti.

Întuneric. Pe o masă, trei hortensii roz aşezate vertical, înfipte în ceva misterios. Îşi face apariţia o fiinţă parcă din altă dimensiune, îmbrăcată în alb, cu un fel de geacă din plastic transparent, ale cărei multe cute reflectau în verde orice lumină le atingea; în cea de-a doua parte a serii de concert am cunoscut-o cu toţii pe cântăreaţa islandeză **SiGRÚN**. Ca o *zână extraterestră* a început să cânte la... flori. Cu ajutorul tehnologiei (respectiv al senzorilor, probabil)

hortensiile deveneau sensibile la atingere, fiecare generând alt sunet. O imagine simpatică, inedită şi, în felul ei, poetică.

Din cu totul altă zonă muzicală (oare?), SiGRÚN abordează un soi de *pop* necomercial, îmbinând sunete şi ritmuri (*beat-uri industriale*) electronice cu melodii vocale.

Un glas provenind vădit de pe tărâmuri nordice (timbralitatea – şi pronunţia – amintind mult de Björk, cunoscuta artistă islandeză – alături de care a împărţit scena, alte nume importante în aceeaşi situaţie fiind islandezii de la Sigur Rós şi englezii de la Florence+the machine), aerat dar clar, rotund şi puternic: pentru vocea, prezenţa şi muzica ei sala părea prea mică şi prea întunecoasă... Dar tocmai aceste trei elemente ne-au *ridicat* cumva deasupra contextului şi ne-au transportat peste munţi, peste spaţii largi, deschise; chipul ei pur şi reflexiile verzui (de pe haină), ce aminteau de aurora boreală, luminau spaţiul îndeajuns.

Am avut parte de sonorităţi electronice moderne îmbinate cu surprize, momente mai energice sau mai atmosferice (şi îmbinări ale acestora), ritmuri imprevizibile învăluite de o voce impresionantă, ale cărei melodii *simple* nu duceau la un rezultat *simplist*, poate tocmai datorita unui puternic spirit arhaic şi atemporal deopotrivă – de altfel motivul principal pentru care şi acest moment a fost potrivit în contextul programului celei de-a patra seri de concerte din festival. Să cânţi simplu, de bucurie. De trăire.

Încărcată de o luminozitate curată, e greu ca muzica lui SiGRÚN să nu te cucerească de o auzi pe viu, pe de o parte datorită vocii atât de captivante, care nu are nevoie de mult pentru a străluci (şi ale cărei melodii, ecouri şi lansări melodice te stimulează teribil: mi se pare aproape imposibli să pleci de la concertele ei fără să-ţi vină să fredonezi – bine, de fapt să cânţi cu toată suflarea -, şi nu neapărat pentru că ţi-a rămas muzica în memorie, ci pentru simpla bucurie de a *glăsui*), pe de altă parte prin infuzia de imprevizibil pe care o aduce prin texturile şi punctările electronice, fără să urmărească o formă sau o formulă standard; peste toate, cred că adevereşte spusele lui *Schoenberg*: „Se mai poate scrie destulă muzică bună în Do major''.

Irina VESA

"InnerSound" – o lume aparte

O lume în extensie, în descoperire; ...se dovedeşte a fi acest eveniment bianual, semnificativ desfăşurat sub emblema **InnerSound.** Se doresc a fi cercetate, a fi fructificate, zonele limitrofe ale diferitelor arte, teritorii tangente mai greu accesibile publicului larg, zone ce se dovedesc a fi creative şi care, la rândul lor, pot determina revelaţii absolut uimitoare.

Recunosc, personal am fost sedus în a mă apropia de acest eveniment; ...dat fiind, pe de-o parte, entuziasmul organizatorului principal, un fervent animator al acestor evenimente festivaliere, şi, pe de alta, participarea Cvartetului clujean **Arcadia**, cea mai importantă, în acest moment, formaţie de acest fel de la noi. Sunt muzicieni de impresionantă dăruire profesională, de o excelentă circulaţie internaţională actuală. În al treilea, dar nu în ultimul rând am fost atras de structura însăşi, aparte, a programului de concert. Celebrul *Cvartet* de Debussy, compus cu peste un secol în urmă, a fost temeinic poziţionat în compania a două lucrări cvartetistice ce aparţin repertoriului românesc actual; sunt două mişcări de cvartet ce probează perenitatea absolută a formulei instrumentale a acestei formaţii, lucrări semnate de un maestru de talia compozitoarei Doina Rotaru, anume Cvartetul *Vivarta* şi lucrarea unui tânăr maestru, Cvartetul *Sheroes* semnat de compozitoarea Sabina Ulubeanu, principalul organizator al evenimentelor muzicale ale Festivalului. Sunt în adevăr teritorii ce aparţin stilistic unei zone ce se delimitează de evoluţia post-expresionistă a unei bune părţi a muzicii sfârşitului de secol XX, a începutului acestui secol. Impresionismul de îndepărtată sorginte debussystă poate fi recunoscut în lucrarea Sabinei Ulubeanu prin juxtapunerea zonelor de evoluţie tematică şi nontematică, în conturarea unui tematism ce aparţine unei zone a comunicării directe, puternic sugestive, inspiratr în anume sens de un anume spirit al muzicii tradiţionale; iar unitatea întregului se defineşte prin echilibrul acestor definiri deloc contrastante dar evidente. In cu totul alt sens, mişcarea de cvartet *Vivarta* a compozitoarei Doinei Rotaru defineşte o

Cvartetul Arcadia

foto: Vlad Cătană

lume a unei evoluţii crescute din interiorul unui spirit interogativ, intens tensionat. Concepută cu aproape un deceniu în urmă, în anul 2009, lucrarea marchează o orientare aparte în creaţia compozitoarei, de la extazul liric-meditativ de orientare poetic impresionistă spre datele unei implicări dramatice de acută vehemenţă a expresiei. Admirabilă rămâne în acest caz măiestria cu care exte elaborată, cu care este dezvoltată scriitura cvartetistică drept exemplu actual privind resursele inepuizabile ale formaţiei. ”Zona Imaginarium”, ”Cine-Concert”, ”Silent film night”, ”Live electronics”, procesarea în timp real a sunetului de pian preparat, concerte camerale, video, artă participativă seştinută cu ajutorul publicului, prezentări de concepte noi, de proiecte de cercetare, o angajantă competiţie de muzică electronică semnificativ intitulată ”100 de ani de sunete româneşti”, invitaţi, mulţi invitaţi şi multe proiecte... unele în desfăşurare! Acesta este peisajul sonor virtual şi real al acestui ofertant festival al tinerilor muzicieni, al tinerilor artişti care caută, care se caută, care se regăsesc... Este o deschidere spre lumea nonconformistă a culturii ce se doreşte a fi o alternativă faţă de conceptul de muzică academică şi contemporană. Este un demers realizat în baza unui spirit larg participativ, cu ajutorul Universităţii bucureştene de muzică, a Centrului său de muzică electroacustică, a AFCN, a Institutului Cultural Român, a Institutului Francez, a Primăriei Capitalei... Căci, când sunt mulţi lucrarea creşte! Iar InnerSound este un concept festivalier aflat în deplină desfăşurare.

Dumitru AVAKIAN

InnerSound New Arts Festival – Evenimente paralele

Ediția de față a inclus, conform obiceiului, o serie de workshopuri şi prezentări (ale unor compozitori deopotrivă artişti-performeri şi/sau multimedia).

1. O cameră foto – funcțională! – dintr-o cutie de chibrituri? Posibil şi realizabil!

Evenimentul-satelit ce a precedat festivalul (respectiv seria de concerte) a fost o incursiune în inedit, pe care InnerSound îl explorează în mod constant şi ni-l aduce aproape: un workshop numit ,,**The Handmade Image**'' (27-28 august; intrarea liberă), susținut de **Rowan Tara de Freitas** (Marea Britanie/Germania), o tânără şi energică artistă vizuală. Atelierul de ,,fotografie experimentală şi prietenoasă cu natura'' ne-a adus nouă, celor 12 participanți (variați ca vârstă şi origini profesionale; doi muzicieni şi o majoritate deja experimentată în fotografie – eu mă pot include în ambele categorii) cunoştințele şi materialele necesare atât pentru ,,asamblarea'' unei camere foto utilizând materiale reciclate, cât şi pentru developarea, cu materiale biodegradabile, a imaginilor obținute.

Ziua întâi. Pe mese ne aşteptau ,,porțiile'' individuale: o cutie de chibrituri, foarfecă / cutter, marker negru, o rolă de film alb-negru nou-nouță (în cutie), o canistră (trebuie să o numesc astfel) de film goală, scotch izolator negru (bun prieten şi inamic deopotrivă...), riglă, o fâşie de folie metalică ce în altă viață a fost capacul unei cutii de iaurt, un cerculeț spiralat provenind dintr-o *spiră* de plastic de la vreun caiet / document. Câteva ore bune au constat într-o intensă concentrare de tăiat, măsurat, lipit, lipit şi iar lipit cu scotch izolator, camera foto era gata de a fi folosită! Totuşi, de ce cutia de chibrituri? Nu e nimic excentric: întâmplător are dimensiunea perfectă pentru filmul de 35mm.

Barbara Lüneburg

foto: Ovidiu Matiu

E dificil să descriu cum arată şi cum funcționează o asemenea ,,jucărie'', dar voi încerca: de o parte şi de alta a cutiei se află cele două canistre de film, marginea filmului nou şi cea a filmului vechi (din care a rămas doar atât, marginea: canistra este goală, filmul anterior a fost tăiat şi a rămas acest capăt) sunt lipite cu scotch transparent; filmul glisează – fiind învârtit cu cheia! (o altă componentă ce are dimensiunea perfectă pentru această misiune) prin cutie, cadru cu cadru, din canistra nouă fiind trasă în cea veche, goală. TOTUL este, în mod absolut esențial, izolat de orice sursă de lumină: cutia înnegrită cu marker, tot aparatul fiind izolat temeinic şi *înfăşurat* în scotchul izolator. Pe cutia propriu zisă se află, în partea din față, o micuță fereastră peste care e lipită folia metalică de la iaurt (de asemenea înnegrită), în care se află o împunsătură cu un ac; diametrul ideal ar fi de... 0.2mm! Acela este ,,obiectivul'' nostru! (cu ghilimele, căci nu există obiectiv ori lentilă de vreun fel). Pe acolo trece lumina, informația, ceea ce vrem să fotografiem. Dar doar când vrem noi, desigur: acțiunea de a fotografia are loc prin ridicarea şi coborârea rapidă a unei ,,uşițe'' (un dreptunghi vertical, provenind de la cutia de carton a filmului nou), prinsă în acest sistem. Ar mai fi câteva lucruri de zis, dar mă voi opri aici. Odată încheiat procesul de asamblare (destul de intens!), am ieşit cu toții în Cişmigiu pentru a aduna câteva cadre şi mai ales pentru a afla cum se face asta.

Ziua a doua. De te apropiai de Mediateca de la *Conservator*, descopereai cu surpriză că mirosul intens de cafea nu vine de la vreo cafenea ori terasă, ci de la o echipă muncind de zor să developeze film fotografic! Nu, nu o beam nici noi, era ,,băută'' chiar de film. Bicarbonat de sodiu, vitamina C, cafea (+ apă): acestea sunt ingredientele cu care am developat filmul alb-negru (la cel color e mai complicat). În loc de cafea funcționează şi ceaiul verde sau negru (foarte concentrat) sau... vinul! Cel din urmă a fost folosit de doi dintre colegi. Dar până la developat trebuia scos filmul din aparat... în întuneric total! Nu mai descriu şi aceste aventuri; ne-am descurcat cu toții foarte bine (Rowan a zis că dintre toate grupurile de această dimensiune cu care a lucrat, noi ne-am mişcat cel mai repede; era chiar uimită de uşurința cu care am mânuit acele dispozitive circulare de rotit filmul); de menționat că era un domn printre noi, expert în astfel de lucruri, care ne-a ajutat cu materiale şi ponturi. Acum, developarea propriu zisă: am turnat ,,supa'' de cafea şi am rotit cutia în care se afla, acum, filmul (o cutie specială, izolvată de lumină, în care filmul stă aşezat pe un fel de spirală... pus acolo pe întuneric) de două ori la fiecare 15 secunde timp de... 20 de minute. Cu cronometru, pe telefon. Evident, nu eram sincronizați şi, întrucât, după fiecare serie de rotiri trebuia să batem canistra de masă de două ori, efectul sonor era destul de interesant! Mai sar peste nişte paşi; în final filmele noastre stăteau atârnate la uscat pe o sfoară... Iar noi stăteam cu emoții: oare mi-a ieşit ceva? După atâta muncă – şi prin atâția paşi – sunt multe lucruri nefaste ce pot afecta negativ rezultatul, mici scăpări, neatenție, sau pur şi simplu ceva nu a funcționat (poate nu am izolat aparatul destul de bine de lumină, poate s-a întâmplat ceva greşit la developare etc). Rezultatele au fost interesante, destul de clare (mie mi-au ieşit doar câteva imagini).

În epoca vitezei şi a tehnologiei, a construi ceva cu mâinile tale devine un fel de terapie. Meritul InnerSound este de a aduce împreună aceste abordări şi direcții aparent diametral opuse: analog vs. digital, tehnologie vs. tradiție, automatizat / generat vs. manual... şi de a arăta cum pot coexista armonios.

2. De la arta savantă izolată la cultura participativă

În data de 30 august, la ora 11, a avut loc, la Institutul Francez, prezentarea violonistei (o putem numi chiar performer) **Barbara Lüneburg** (Germania/Austria), respectiv a proiectului de cercetare ***TransCoding – From 'Highbrow Art' to Participatory Culture***, având ca subiect identitatea şi multiplele sale fațete, arta participativă şi potențialul acesteia

de a atinge un public tânăr prin intermediul social media. Din păcate nu am putut ajunge la scurta prezentare (singurul eveniment din festival la care nu am fost). Performance-ul acesteia a avut loc în aceeaşi zi, de la ora 19:00, la Cinema Elvire Popesco.

3. Scurtă incursiune în muzica de film

În aceeaşi zi de 30 august a avut loc, la sala Lipatti a UNMB, de la ora 15:00, prezentarea **Anei Giurgiu-Bondue** (România/Franța), intitulată **,,Aspecte componistice în creația muzicii de film''**, cu un dublu aspect: pe de o parte o scurtă explicare a istoriei muzicii de film, cum era realizată

Silent film night

foto: Ovidiu Matiu

muzica filmelor mute şamd, pe de altă parte prezentarea propriei creații (ce constă într-o varietate de genuri şi de stiluri; se remarcă versatilitatea compozitoarei); în ambele cazuri artista povestind cu multă *culoare* şi expresivitate. Cu o seară înainte a avut loc, la Cinema Elvire Popesco, proiecția filmului mut *Shoulder arms* (1918), de (şi cu) Charlie Chaplin, pentru care compozitoarea a scris propria variantă de muzică – în *ton* cu stilul vremii, dar infuzat de modernitate (deloc bătător la ochi, armonizat cu întregul) – pe care aceasta, deopotrivă pianistă, a interpretat-o live! Un moment minunat, o inițiativă pe care o aplaud. Autoarea ne-a prezentat şi procesul abordării acestui film, explicând alegerile sale componistice în contextul filmului.

4. Orchestra vorbirii

Compozitorul norvegian **Daniel Formo** ne-a prezentat, pe 31 august (la sala Lipatti a UNMB), proiectul său de cercetare numit ***Orchestra of speech***, ce are ca subiect relația strânsă dintre vorbire şi muzică şi metodele prin care, cu ajutorul tehnologiei, cea dintâi poate fi ,,tradusă'' în cea din urmă, luând în considerare o multitudine de fațete, de la intonație la ritm, percusivitatea cuvintelor, inflexiuni, registru etc. Compozitorul a creat un program prin care, în anumiți parametri şi după un anume algoritm, computerul să genereze această traducere. Un element interesant mi s-a părut ideea de a sublinia pauzele: o frază vorbită în care redate muzical sunt pauzele, spațiul negativ. Ne-a prezentat ideile pe care le urmăreşte şi le aplică, precum şi cele de la care a pornit pentru a-şi contura studiul: de exemplu faptul că limbajul muzical ar fi primul pe care îl învățăm; un bebeluş încă nu pricepe sensurile cuvintelor, dar înțelege intonația, iar vorbirea adresată acestuia tinde să fie exagerată în acest sens, având în cele din urmă o structură melodică, într-un anumit înțeles. O altă idee este *improvizația ca dialog*: pe de o parte dialogul dintre interpreți, pe de alta improvizația pe care o realizăm în conversație, căci nu ştim dinainte ce vom spune, dar *răspundem* spuselor celorlalți. De altfel, există categorii de *vorbire*; tipuri diferite de a vorbi, în funcție de contextul social - şi acestea pot fi traduse în termeni muzicali: un ritm *rubato* are loc într-un context intim, fiind mai personal; intonația monotonă aparține unui context formal etc. În cele din urmă, sistemul creat are o importantă componentă interactivă, dialogul are loc între interpret şi computer; cel din urmă poate ,,cânta'' o astfel de traducere (care poate fi chiar o voce puternic procesată, fără a fi recognoscibilă sursa), contrapunctată de interpret, sau invers: interpretul expune o *frază* (la pian) căreia computerul îi *răspunde* (unei afirmații? unei întrebări? conform analizei, computerul alege o variantă probabilă de răspuns, o variantă *plauzibilă*).

Un proiect foarte interesant (sigur, aici e un scurt şi anost rezumat din care probabil că am scăpat multe idei meritorii), despre care eram sceptică la început, întrucât nu mi se păreau idei noi – în scurt timp am fost convinsă, prin posibilitățile şi potențialul de aplicare, prin cercetarea aprofundată dar şi prin prisma muzicala prin care comunicarea verbală este văzută aici.

Performance-ul, pentru pian preparat şi procesare în timp real, lui Daniel Formo a avut loc pe 1 septembrie, la Teatrul Apollo111. Trebuie să adaug că a fost o experiență inedită, ca din altă lume (iar pentru mine nu mai e nimic straniu acum... sunt imunizată!), nu e doar o curiozitate tehnică, e

Daniel Formo

muzică, dar în alți parametri decât cei la care ne putem raporta când spunem ,,muzică''. E atât de minunat că *muzica* e atât de mare şi poate fi atât de multe lucruri complet diferite!

Irina VESA

Balaurul de la hotar

Alegerea unei teme pentru un festival va amprenta mereu aşteptările publicului, ca reper în funcție de care fiecare apreciază în ce măsură evenimentele incluse servesc acea idee, se apropie sau se îndepărtează de ea.

Tema marginilor propusă anul acesta de **InnerSound New Arts Festival** mi s-a părut de la început foarte puternică, având un mesaj de oferit, la o scară largă, contextului cultural actual.

Ca să te apropii de margine, îți trebuie curaj. Un prieten îmi spunea de curând, într-o discuție ce a trecut prin acest subiect, că la margine, la hotar, stă mereu un "balaur". Ca să treci, va trebui sa îl înfrunți, să îl învingi şi abia atunci ai acces la dezmărginire. InnerSound şi-a propus mai degrabă să invoce marginile gândirii şi practicii artistice şi să le dea târcoale, lăsându-mă cu un dor de acea dez-mărginire.

Ultima zi a festivalului ne-a adus cel mai aproape de „balaurul de la hotar", prin două concerte care au lansat publicului provocări diferite.

Daniel Formo, din Norvegia, cu al său proiect *Orchestra of Speech*, a deschis o fereastră către un fel de muzică postumanistă, în care orice urmă de umanitate (pian acustic, voci, cuvinte) se transformă electronic, îşi pierd conținutul, emoția, devenind un material neutru, controlabil dintr-un „pupitru de comandă". Varianta „robotică" a postumanismului s-a prezentat ca posibilă opțiune a viitorului, testându-ne cu întrebarea: cum ar fi dacă acest peisaj sonor s-ar instala ca direcție majoritară a artei la un moment dat? Experimentul a fost extrem de util, chiar şi numai pentru a pune această întrebare. Ne încântă această perspectivă? Ne înspăimântă? Ni se pare familiară? Străină? A fost un concert pe care l-am urmărit cu mintea trezită de curiozitate, apreciind travaliul artistului din spatele rezultatului sonor. Mi s-a părut important ca publicul din România să se întâlnească cu un astfel de muzician, avansat în utilizarea noilor tehnologii şi, în mod evident, pasionat de invențiile sale. Pentru că, din punctul meu de vedere, reacția ideală (dacă există aşa ceva) la contactul cu arta nu este aceea de validare ori invalidare prin criteriul plăcerii, ci de reflecție asupra a ceea ce ai văzut / auzit (situație care depinde, desigur, de ceea ce primeşti de la organizatori / artişti).

Stephanie Pan

foto: Cornel Brad

Ultimul concert al serii a fost, din perspectiva dorinței de dezmărginire, cel mai interesant din tot festivalul. Stephanie Pan (Olanda), asistată de Vitaly Medvedev, a avut curajul de a dizolva granițele dintre artişti şi public, antrenându-i muzical într-un registru ludic, spre completarea unui tablou sonor suprarealist, pentru care artista a combinat elemente pe care nu te-ai gândi să le pui împreună, a lucrat cu contraste, cu diferențe între melodii simple şi groove-uri noise, între cânt „normal" şi tehnici vocale extinse, între instrumente şi obiecte. Pentru cuprinderea unui atare demers, trebuie să câştigi altitudine, ca să poți integra combinațiile propuse printr-o altă logică (de tip oniric).

Prin implicarea publicului, finalul s-a transformat într-un „câmp de joacă" ce a schimbat energia tuturor de la static la dinamic, oferind concertului atributele de artă-experiență. A fost de bun augur pentru Festivalul InnerSound ca lucrurile să se îndrepte în această direcție, ce serveşte, aşa cum văd eu, misiunea declarată de organizatori, a deschiderii evenimentului către o artă *crossing borders* cu curajul prezentării propunerilor mai putin ştiute, văzute, încercate.

Aşa cum a început în 2012, Festivalul InnerSound are şansa (consolidată în timp) de a căpăta un profil îndrăzneț, stimulativ pentru explorarea de noi teritorii, la care însă poți ajunge doar dacă accepți dez-mărginirea.

Irinel ANGHEL

Transylvanian International Piano Competition

Aflat la cea de-a doua ediție, **Transylvanian International Piano Competition** s-a desfăşurat la Braşov între 9 şi 15 iulie 2018, acesta fiind primul concurs de pian organizat aici după o perioadă apreciabilă de timp, mai bine de 20 de ani. Ca şi în prima ediție, au participat concurenți cu vârste cuprinse între 7 – 28 de ani, din 10 țări, cursanți ai unora dintre cele mai bune şcoli şi universități de muzică din lume.

Toate evoluțiile competiționale au fost susținute pe pianul *Bösendorfer 280 Vienna Concert* adus din Viena special pentru această ediție. Îi menționăm aici ca sponsori pe constructorul de piane *Bösendorfer*, *Bit Software*, *Selgros*, *MedInvest*, *TEMAD*, *Kronospan*, Hotelul *Bella Muzica*, *Cucinino*, *Trus HorEca Services*, *UX Project*, *Oursson*, *Le Sommelier*, *Mikim*, *Direct Aeroport*, *Markas* şi *ABISADV*.

În calitate de parteneri s-au alăturat Consiliul Județean Braşov, Asociația de Promovare a Destinației Turistice Braşov, Clubul *Rotary* Braşov, *Burg Transilvania*, *Radio România Muzical*, *Centrul Cultural Reduta*, Filarmonica *George*

Petre Marcel Vărlan, Corina Ibănescu, Ioan-Dragoş Dimitriu

Enescu din Bucureşti, *Institutul Cultural Român*, *Attire Club* şi Liceul Vocaţional de Muzică *Tudor Ciortea* Braşov.

Transylvanian International Piano Competition, membru al fundaţiei internaţionale Alink-Argerich, îşi propune să creeze un nou centru de excelenţă muzicală la Braşov, dar şi un concept inovativ pentru concursurile de pian, susţinându-i pe câştigători într-un mod activ şi după terminarea evenimentului.

Înfiinţarea *Concursului*… se datorează dorinţei de a ajuta pianiştii valoroşi de a-şi lansa cariera interpretativă, câştigătorii fiind incluşi într-un circuit internaţional de concerte şi puşi în legătură cu personalităţi ale scenei muzicale clasice care îi pot sprijini în carieră, după cum ne împărtăşeşte pianistul Ioan-Dragoş Dimitriu, cunoscut iubitorilor muzicii clasice, directorul artistic al acestui concurs. Prezenţa *Concursului*… în peisajul cultural şi educaţional braşovean promovează pe plan internaţional atât oraşul de la poalele Tâmpei, cât şi România, încurajând schimbul de experienţă între artiştii români şi cei străini.

Antoinette van Zabner
Dragoş Dimitriu,

În juriul ediţiei a II-a s-au aflat pedagogi şi pianişti renumiţi precum: Stefan Arnold (profesor la *Universitatea de Muzică şi Arte Dramatice* din Viena şi la Universitatea *Hanns Eisler* din Berlin), Corina Ibănescu (pianistă şi profesoară de pian la Universitatea *Transilvania* din Braşov), Antoinette van Zabner (profesoară la *Universitatea de Muzică şi Arte Dramatice* din Viena), Horia Mihail (solist concertist şi *Ambasador al Muzicii* pentru România) şi Paolo Baglieri (preşedinte şi director artistic al prestigioasei academii italiene *Talent Music Master Courses* din Brescia.

Pianiştii Antoinette van Zabner, Horia Mihail, Corina Ibănescu şi Ioan-Dragoş Dimitriu au susţinut şi un recital omagial închinat *Centenarului Unirii*, recital care a cuprins lucrări adecvate si bine orientate spre valorile muzicii româneşti din creaţia compozitorilor Dinu Lipatti, Constantin Silvestri, George Enescu. Temele *Baladei pentru vioară* de Ciprian Porumbescu au constituit materialul de reflecţie înnoitoare al piesei *Balada pentru pian la patru mâini* a compozitorului Petre-Marcel Vârlan, lucrare prezentată în primă audiţie absolută cu această ocazie, de către pianiştii Corina Ibănescu şi Ioan-Dragoş Dimitriu, ceea ce ne determină să-i dedicăm câteva rânduri.

Simplitatea cuceritoare a cunoscutei lucrări de C. Porumbescu a pus problema unor extinderi fireşti, necesare pentru execuţia pianistică la patru mâini, compozitorul P. M. Vârlan recurgând la amplificarea substanţei muzicale prin crearea unor înveşmântări armonice complexe, a unor planuri sonore complementare, ornamentatări şi sugerarea prin tehnici pianistice a acompaniamentului tarafului.

Ca fundament de construcţie s-a optat pentru forma de rondo, aceasta fiind sugerată şi de partitura lui Ciprian Porumbescu, care – la timpul respectiv – a fost puternic marcat de romantismul austro-german. Compozitorul Petre Marcel Vârlan a gândit acestă re-creere a *Baladei pentru vioară* într-o formulă muzicală modernă, cu imbogăţiri ritmice – poliritmii - şi ale facturii ă muzicale, cu momente de eterofonie. A rezultat o lucrare nouă, aş spune, având ca punct de plecare creţia lui Ciprian Porumbescu, chiar şi dacă am avea în vedere numai resursele tehnico-interpretative total diferite ale pianului, faţă cea posibilitatea accentuat melodică de execuţie a viorii. Cred că nu mă înşel când spun că a fost o adevărată provocare atât pentru compozitor cât şi pentru artiştii interpreţi, a căror interpretare a strălucit şi în piesele de D. Lipatti (*Marşul lui Henri*) şi C. Silvestri (*Dansuri populare româneşti din Transilvania*).

În interpretarea pianiştilor Antoinette van Zabner şi Ioan-Dragoş Dimitriu publicul a putut asculta o pagină de mare valoare muzicală din creaţia pentru pian la patru mâini a lui Maurice Ravel (*Ma Mère L'Oye*). O dată în plus, partitura a fost reliefată în stil curat francez şi datorită avantajului dat de pianul marca *Bösendorfer*.

Instrumentul a favorizat pe deplin şi interpretarea în stil mozartian, de către pianistul Horia Mihail, a *Sonatei în La major* de Wolfgang Amadeus Mozart.

Un moment major al serii l-a constituit aducerea în scenă a prelucrării pentru pian a *Rapsodiei Române nr. 1* în *La major* de George Enescu. Tratarea orchestrală a partiturii destinate de data aceasta pianului are menirea de a crea noi dificultăţi de interpretare pianistică ce surmontează tehnica şi efectele pianisticii. Nimic nu lipseşte din tematica melodică, polifonică şi ritmică şi armonică a *Rapsodiei* îmbibate de farmecul culorilor expresive ale folclorului românesc. Horia Mihail a interpretat strălucita partitură cu mult aplomb şi multă virtuozitate, punând astfel în valoare muzica enesciană. O partitură de mare anvergură, la fel de emoţionantă ca şi cea originală, orchestrală.

Horia Mihail

Aşadar, alături de repertoriul internaţional, *Centenarul Marii Uniri* a fost celebrat prin punerea în valoare a lucrărilor compozitorilor români – avându-i ca repere pentru pătrunderea în circuitul internaţional al muzicii camerale pianistice pe Ciprian Porumbescu – prin prelucrarea lui Petre Marcel Vârlan – şi George Enescu, menţionaţi în enumerare în ordinea cronologică, ceea ce reprezintă o altă frumoasă şi meritorie contribuţie a importantului eveniment care este *Transylvanian International Piano Competition*.

Maria Cristina BOSTAN

Continuitatea ca firesc sau Festivalul Internațional al muzicii de cameră de la Braşov, ediția 2018

Firescul îl reprezintă continuitatea: un nou ciclu de vegetație în primăvară sau alternanța anotimpurilor, a zilelor şi a nopților etc. Truism care surprinde un fapt, devenit neînsemnat în iureşul cotidianului, dar care ne aduce atâta bucurie, ca o reînnoire a unei vechi promisiuni: eternitatea porționată. Este chiar pulsul vieții.

Ca pe o *reînviere* a fost văzută şi cea de-a 41-a ediție (10-14 Iulie 2018) a *Festivalului Internațional al Muzicii de Cameră* de la Braşov de către Directorul de Onoare al Festivalului,

Conferința de presă: (stg.-dr.)
Vladimir Mendelssohn, Constantin Bogdănaş, Ilarion Ionescu-Galați, Alexandru Tomescu, Anton Niculescu, Dorel Fodoreanu, Florin Szigeti;

Maestrul Ilarion Ionescu-Galați, în preambulul broşurii-program a ediției. Aflat chiar domnia sa câteva decenii – nu puține la număr – la pupitrul dirijoral al orchestrei şi, de asemeni, la cel de diriguitor al vieții artistice a Filarmonicii braşovene – care pe atunci purta şi numele marelui compozitor român al epocii sale, braşovean şi el prin naştere şi destin o bună parte a vieții, *G. Dima* (1847-1925) – Maestrul I. Ionescu-Galați a binemeritat de la organizatorii Festivalului de acum acest semnificativ postament statuar virtual. Directoratul de Onoare din cadrul edițiilor acestor ani continuă, şi el, postura de fondator şi de Director artistic şi organizator al prestigioasei manifestări timp de zeci de ani.

Se cuvine, să fie amintit grupul de muzicieni braşoveni care au contribuit la înființarea Festivalului, între care proeminenții în plan național şi internațional Tudor Ciortea şi Wilhelm Berger, alături de pianistul Liviu Teodor Teclu, compozitorii Norbert Petri şi Mihai Brediceanu, muzicologii Gemma Zinveliu şi Constantin Catrina, alături de secretariatul muzical al Filarmonicii, devenit şi secretariatul Festivalului – Herman Nikolaus, mai întâi, urmat de Steluța Mitu.

Ediția din 2017, jubiliară ca fiind a 40-a (5-14 Mai) – coordonată de directorul instituției de atunci, Liviu Mateş –, a reprezentat la propriu o realizare de proporții, întrucât nici una dintre edițiile care au precedat-o nu a numărat, îndrăznim să afirmăm, un număr atât de mare de artişti instrumentişti şi dirijori pe scena Festivalului. Şi aceasta datorită alcătuirii programului exclusiv cu contribuția a patru orchestre de cameră – *Orchestra Franz Liszt* (Ungaria, condus de violonistul Péter Tfirst), *Orchestra de Cameră Radio* (dirijor Gabriel Bebeşelea, solist Răzvan Suma), *Kamerata Kronstadt* (dirijor Cristian Oroşanu) şi *Orchestra de Cameră* a Filarmonicii Braşov – alături de care a concertat şi Ansamblul *Violoncellissimo* (condus de solistul şi profesorul Marin Cazacu). Plasată sub un deziderat generos, *Braşov Mai Cultural*, afişul ediției 2017 – organizată şi condusă artistic de directorul Filarmonicii din acel timp, Liviu Mateş – a cuprins şi lansarea unei cărți de versuri, ca o lărgire a cadrului cultural.

În acest an, FIMC de la Braşov, l-a avut ca Director artistic pe solistul violoncelist Anton Niculescu, actualul manager al Filarmonicii, şi o echipă de realizatori între care s-a aflat secretara muzicală Adina Carp.

Formațiile camerale rodate prin tradiția unor apariții constante şi prestigioase au fost *Cvartetul Enescu* (Paris; cu C-tin Bogdănaş, Fl. Szigeti, Vladimir Mendelssohn şi Dorel Fodoreanu, toți participând şi într-un octet de coarde al primei seri – 1A*) şi *Trio Smetana* (Praga; cu Jitka Cechova, Radim Kresta şi Jan Palenicek, 3). Lor li s-au asociat în program ansambluri camerale diverse, alcătuite – *ad-hoc* şi prin rotație – din instrumentişti de înalt nivel artistic: violoniştii Mario Hossen (Austria; 1A, 2B, 2C, 4S), Alexandru Tomescu (1A, 2Sa, 4D, 5E) şi Florian Murtaza (Franța; 2B, 5E), violonceliştii Kirill Rodin (Rusia; 5S), Anton Niculescu (1A, 4D, 5E) şi Attila Pasztor (Austria; 2B, 2C), violiştii Eliza Julia Fluder (Polonia; 2B, 2C, 5E) şi Marian Movileanu (1A), a contrabasistului Sam Okawa (Japonia; 2B, 2Sb) şi pianiştii Andrei Licareț (2B, 2C, 2SPab, 4SP), Seon Jeong Kim (Rep. Coreea; 5SP) şi Răzvan Dragnea (4D, 5D). Nu în ultimul rând, avem în vedere ansamblul *Percutissimo* (Timişoara; 4), sub coordonarea şi alături de cunoscutul percuționist Doru Roman evoluând foarte tinerii instrumentişti aflați la începutul afirmării profesionale Patrick Cojerean, Daniel Jumugă Cuibariu şi Amelia Trifu.

Repertoriul a fost circumscris, în marea majoritate, *romantismului muzical*, din sec. XIX – prin lucrări de Fr. Schubert (4 lucrări), R. Schumann (2 lucr.), A. Dvořák (2 lucr.), apoi cu câte o lucrare F. Mendelssohn-Bartholdy, B. Smetana, B. Godard, N. Paganini, C. Saint-Saëns, P. I. Ceaikovski, A. Glazunov – sau *postromantismului*, precum J. Suk, S. Rahmaninov, Fr. Kreisler. N-au lipsit nici bijuteriile muzicale ale sec. XX: cu trimiteri către stilul prokofievean şi şostakovician – prin *À la Albeniz* şi *Humoresca* de R. Şcedrin – ori către *neobaroc*, în sugestii picturale pregnante – prin *Suita în stil antic* de A. Schnittke.

Au mai putut fi admirate lucrări sau părți din lucrări de L. Boccherini (p. I şi II din *Sonata* pentru v-cel în *La major*, G. 4), D. Şostakovici (p. IV – *Allegretto* din *Sonata* pentru v-cel op. 40).

Cvartetul Enescu

În nota de inedit se înscriu autorii pieselor destinate diverselor asocieri ale instrumentelor de percuție, ca R. Filz (n. 1967), Matthias Schmitt (n. 1958), Nebojša Jovan Živković (n. 1962), Alice Gomez (n. 1960) şi Miki Minoru (1930 – 2011).

Una dintre cele mai reuşite prezențe artistice, dacă nu chiar cea care merită aprecierea superlativă, a fost cea a Trio-ului *Smetana*, care s-a remarcat prin expresivitatea pronunțată, susținută de tehnica instrumentală ireproşabilă, acționând într-o unitate de organism muzical, calități fireşti datorate sudării formației, centrată şi promovând creația muzicală cehă.

Stagiunea estivală - Braşov

Pitorescul a fost reprezentat prin *Percutissimo*, care a făcut din ritm mijlocul de exprimare exclusiv, aducând şi o notă de culoare timbrală insolită în succesiunea neîntreruptă a instrumentelor cu coarde (în context, rememorăm din ediţiile anterioare momentele artistice create de formaţiile de suflători sau de duetele voce-pian ori chiar formaţiile corale, într-unul

Cvartetul Percutissimo

dintre acestea evoluând corul *Madrigal*, condus de regretatul muzician Marin Constantin).

O impresie puternică a creat şi violonistul Mario Hossen, companion fiind pianistul Andrei Licareţ, care au adus în prim-plan versatilitatea expresivă a viorii, în lucrări de Paganini, Şcedrin şi Schnittke.

O participare memorabilă a avut şi *duo*-ul Kirill Rodin (v-cel) –Seon Jeong Kim (pian), prin rafinamentul interpretării şi atmosfera muzicală camerală, intimă, într-o suită de piese scurte, urmate de sonata *Arpeggione* de Schubert. Acesta a „beneficiat”, din păcate, şi de o notă inedită de umor negru, involuntar, din partea audienţei, care – derutată de lanţul miniaturilor muzicale – a început să aplaude şi în pauzele cezurilor frazale şi între părţile *sonatei*.

Din păcate, această ediţie s-a remarcat şi prin absenţa – remarcată şi de public – a formaţiilor braşovene închegate printr-o activitate concertistică consecventă în ţară şi în străinătate, precum Cvartetul *Gaudeamus* şi Orchestra de Cameră a Filarmonicii, tradiţia cerând ca aceasta din urmă să închidă, cel puţin, ediţia *Festivalului*. Ar fi putut participa şi Cvartetul braşovean de clarinete *Academic Clarinet Cvartet*, condus de prim-clarinetistul Filarmonicii şi dirijorul Iulian Rusu, formaţie invitată frecvent pe scenele altor festivaluri. La fel de neglijată a fost creaţia muzicală românească – atât de bogată şi semnificativă şi la nivelul creaţiei –, din care nu s-a auzit o singură piesă de compozitor român, de parcă Ministerul Culturii şi Primăria Braşov sunt total absente financiar din organizarea *Festivalului*. Se confirmă astfel zicerea că „nimeni nu-i profet în ţara lui”...

Într-un bilanţ final, cea de-a 41-a ediţii a FIMC de la Braşov s-a bucurat de aprecierea publicului, a cărui prezenţă în sală – însă – a fost numeric inegală, fie datorită necunoaşterii valorii interpretative a protagoniştilor, fie din cauza suprapunerii cu un alt eveniment internaţional desfăşurat în Braşov: *Transylvanian International Piano Competition* (9-15 Iulie), aflat la cea de-a doua ediţie.

Petre-Marcel VÂRLAN

* Numărul reprezintă seara, iar litera reprezintă ansamblul („Sa” sau „Sb” – solist în primul/al doilea *duo* al serii; „SPab” – pianist în primul/al doilea *duo*).

Succese româneşti peste hotare

Campioni olimpici

Dacă în domeniul sportului nu prea mai reuşim să obţinem medalii, iată că onoarea ţării noastre a fost salvată, şi încă la nivelul cel mai înalt, de Corala ortodoxă bărbătească “Armonia”. Valorosul ansamblu coral a luat parte pentru a patra oară la “World Choir Games” (Olimpiada Mondială a Corurilor), ediţia a X-a, fiind singurul reprezentant al României. Desfăşurată la Tshwane, în Africa de Sud, Olimpiada Mondială a Corurilor (sau “Jocurile corale mondiale”, echivalent al Jocurilor Olimpice) a adus pe aceeaşi scenă o cifră incredibilă: peste 300 de coruri din 62 de ţări, între care Rusia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Danemarca, China, Germania, Marea Britanie sau Indonezia. Corala “Armonia”, dirijată de Arhid. Lect. Univ. Dr. Ion Iulian Dumitru, s-a înscris la trei secţiuni, reuşind performanţa excepţională de a câştiga două medalii de aur şi una de argint! Prima medalie de aur i-a fost atribuită la secţiunea “Cor bărbătesc”, după interpretarea pieselor “Sârba pe scaun” (Alexandru Paşcanu), “Trosterim Musik” (Anton Bruckner), “Voices of the Ancients” (Don McDonald) şi “Doamne, buzele mele” (Ion Popescu Runcu). A doua medalie de aur a fost câştigată la secţiunea “Muzică sacră a cappella”, întrunind un punctaj excepţional, 83,13. Aici, repertoriul a fost alcătuit din lucrările “Tatăl nostru” (Irina Odăgescu Ţuţuianu), “Psalmul 23, Cine, cine?” (Gavriil Musicescu), “Te slăvesc pre Tine, Părinte” (Pascal Bentoiu, aranjament după manuscris Gelu Stratulat) şi “Gratias Agimus Tibi” (J. Leo Hasler). Medalia de argint la secţiunea “Folclor a cappella” i-a fost adusă de interpretarea măiastră a pieselor “Lăutărească” (Vinicius Grefiens), “Divertisment staccato” (Ion Popescu Runcu) şi “Paparudă” (Valeriu Roman).

Corala Armonia

Corala ortodoxă bărbătească “Armonia” a fost înfiinţată în anul 2001 în cadrul Seminarului Teologic Ortodox din Tulcea, intrând din 2004 sub tutela Arhiepiscopiei Tomisului. Pe lângă numeroasele concerte din ţară, a avut în acest răstimp zeci de apariţii unanim apreciate, fiind aplaudată la Roma, Madrid, Bari, Castellon, Ierusalim, Tel-Aviv, Haifa, Dublin, Londra, Strasbourg, Nurnberg, Lisabona, Barcelona, Paris. A cântat de asemenea la Patriarhia Ecumenică din Constantinopol, în prezenţa S. S. Bartolomeu I şi a luat parte la un turneu prepascal în Elveţia. Laurii de acum, din Africa de Sud, au fost precedaţi de alte trofee de răsunet: două medalii de aur la “World Choir Games”, găzduite în 2012 în SUA. În anul următor, la Campionatul European al Corurilor, desfăşurat la Graz (Austria), corala a câştigat Marele Premiu la secţiunea

"Cor bărbătesc", două medalii de aur (la secțiunile "Folclor" și "Cor bărbătesc") și una de argint, la "Muzică sacră". În 2014, "World Choir Games" s-au ținut la Riga, în Letonia, reprezentanții iluștri ai țării noastre întorcându-se acasă cu aur la secțiunea "Artă sacră", medalie de aur și Marele Premiu la "Cor bărbătesc de cameră". Dominația internațională a coralei "Armonia" s-a consolidat în anii următori. Astfel în 2015 i se atribuie o nouă medalie de aur ("Coruri de cameră") la "European Choir Games" și o alta la "Grand Prix of Nationes" de la Magdeburg, Germania. "World Choir Games" s-au ținut în 2016 la Soci, în Rusia, și nu mai este nevoie să precizăm cine a urcat de două ori pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, cu medalii de aur la secțiunile "Cor bărbătesc de cameră" și "Muzică sacră a cappella". În sfârșit, anul trecut Corala "Armonia" a fost invitată de onoare, în urma triumfurilor amintite, la cel mai prestigios festival din Israel, "Gospel Festival Zimria".

Corala "Armonia" este alcătuită din preoți, diaconi și studenți ai Facultății de Teologie din cadrul Universității "Ovidius" din Constanța și abordează un repertoriu extrem de diversificat, în care intră atât piese religioase, folclor românesc, colinde tradiționale românești și străine, cât și piese din repertoriul clasic universal. Citiți articolul de față și încercați să răspundeți la întrebarea: în câte emisiuni de televiziune, în câte publicații ați văzut consemnat acest nou triumf al școlii corale autohtone? Avem atât de puține lucruri cu care ne putem mândri și le ignorăm și pe acestea...

Octavian URSULESCU

Uriaș succes coral
Trei medalii de aur în Rusia

Școala corală românească, vestită în întreaga lume, a repurtat încă un succes major peste hotare. La începutul lunii august, Corul bărbătesc "Cantus Domini", dirijat de Arhid. Răzvan Constantin Ștefan - una dintre cele mai tinere formații corale bucureștene – a participat la cea de-a 16-a ediție a Festivalului-concurs coral internațional "The Singing World", găzduit de Sankt-Petersburg, Rusia. S-au înfruntat la actuala ediție nu mai puțin de 60 de formații corale din 43 de țări, corul "Cantus Domini" înscriindu-se la 3 din cele 12 secțiuni ale competiției mondiale: "Coruri pe voci egale femeiești și bărbătești", "Coruri de cameră", "Muzică sacră". Ei bine, reeditând și chiar depășind performanțele de anul trecut, "Cantus Domini" a totalizat cele mai mari punctaje, ocupând locul I la toate cele trei secțiuni și cucerind medaliile de aur! Dar nu numai atât: reprezentanții României au mai primit două distincții onorante și anume "Premiul special pentru cel mai bun solist" din întreaga competiție, conferit lui Andrei Predescu, precum și "Premiul special al publicului". Acesta din urmă a fost stabilit prin votul exprimat de spectatori în runda finală a concursului, intitulată "Grand Prix", în care au evoluat toate corurile medaliate cu Aur la cele 12 secțiuni. În felul acesta, "Cantus Domini" a întrunit sufragii unanime și a fost considerat CEL MAI BUN COR DIN CONCURS ȘI DIN FESTIVAL! Și să nu uităm că între competitori s-au numărat reprezentanții țării gazdă, școala corală rusă fiind reputată pe plan mondial. Aceste trei medalii de aur înseamnă cea mai bună performanță din palmaresul tinerei formații corale.

În cadrul festivalului, corul "Cantus Domini" a susținut și o serie de concerte, între care unul de folclor tradițional românesc (la Muzeul Național Rus de Etnografie) și un altul de muzică românească și universală la "State Capella" din Sankt-Petersburg. Să subliniem faptul că prezența corului "Cantus Domini" la acest veritabil campionat mondial a fost posibilă cu sprijinul Institutului Cultural Român, principalul partener și finanțator al proiectului Asociației Culturale a Corului Bărbătesc "Cantus Domini", al cărei președinte este Marius D. Oblu. Întrucât membrii corului sunt în majoritate teologi, participarea la acest eveniment internațional de prestigiu s-a realizat cu binecuvântarea Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Pe toată perioada fructuosului și onorantului sejur de o săptămână la Sankt-Petersburg, membrii corului au avut alături o delegație a Institutului Cultural Român, precum și pe Consulul general al României în fosta capitală a Rusiei, domnul Cosmin Constantin Ioniță. Dânsul a asistat la concerte și la festivitatea de premiere, conferind artiștilor, în semn de prețuire, o "Diplomă de excelență", impresionat de rezultatele deosebite obținute de corul "Cantus Domini" în această competiție și de întreaga acțiune de promovare a muzicii corale românești.

Acest adevărat nou triumf al școlii corale românești s-a datorat, în egală măsură, și celorlalte instituții și persoane care au contribuit financiar la ducerea la bun sfârșit a acestui ambițios proiect, conștientizând rolul important al activității membrilor corului bărbătesc "Cantus Domini", veritabili ambasadori culturali ai României peste hotare, prin promovarea muzicii românești. Între acestea se numără Asociația "Credință și demnitate", condusă de doamna Valentina Spânu, manager al Facultății de Teologie Ortodoxă "Justinian Patriarhul" din București, de la ale cărei evenimente corul "Cantus Domini" este nelipsit. De altfel, declarația componenților corului imediat după Gala de premiere în care au fost încoronați drept învingători autoritari

Corul Cantus Domini

este edificatoare: "Nădăjduim că prin participarea Corului bărbătesc "Cantus Domini" la cea de-a XVI-a ediție a Festivalului-concurs coral internațional "The Singing World" din Sankt Petersburg am putut contribui la afirmarea cu tărie a demnității, a spiritualității neamului românesc, precum și la afirmarea unității de grai, de cultură și a identității națiunii române între celelalte popoare ale lumii. În contextul Anului Centenar, reprezentarea României și promovarea valorilor ei culturale și naționale înafara granițelor țării constituie un act de ambasadoriat cultural".

Pagini de **Octavian URSULESCU**

O importantă premieră de muzică contemporană românească în SUA

În perioada 29 iulie - 12 august orașul american Santa Cruz a găzduit celebrul sezon estival de muzică contemporană „CABRILLO FESTIVAL". Așa cum afirmă organizatorii: *„În fiecare vară, Festivalul Cabrillo reunește pe iubitorii de muzică și membrii comunității alături de soliști și orchestre profesioniste, precum și de compozitori extraordinari, pentru o inspirată întâlnire menită să ofere o inedită experiență muzicală."* Dirijorul și directorul artistic **Cristian Măcelaru** și **Orchestra Festivalului Cabrillo** au dat startul celei de-a 56 ediții cu o călătorie muzicală bogată în povești și istorii culturale. Prima seară (din cele două dedicate concertelor cu orchestră), s-a derulat sub genericul **Aural Hystori**, la sala Santa Cruz Civic Auditorium. Itinerariul sonor a fost bornat de lucrările unor compozitori relativ tineri, având deja o bogată carieră internațională.

Cristian Măcelaru și Orchestra festivalului Cabrillo 2018

foto: RR-Jones

„Fascinanta expediție" (după cum se anunță pe site-ul Festivalului) a început cu compozitorul chinez-american **Huang Ruo** (n. 1976) a cărui voce muzicală vibrantă și inventivă trasează inspirația echivalentă lumii avangardiste, a rock-ului si jazz-ului occidental. ***Cântecele*** sale ***populare pentru orchestră*** (2012) încorporează patru bine-cunoscute melodii tradiționale chinezești. Huang Ruo scrie: *"Cântecele populare reflectă viața și cultura unei civilizații. Scopul acestei piese nu este numai de a conserva și de a reînnoi cântecele populare originale, ci și de a le transforma în noi piese de artă care conțin originalitate organică."*

Lucrarea ***Dear Life*** (2015) este o premieră americană a compozitoarei canadiene **Zosha Di Castri** (n. 1985). Bazându-se pe o scurtă povestire semi-autobiografică a câștigătorului premiului Nobel, Alice Munro, și adaptată de Merlyn Simonds, ea reflectă memoria, copilăria și etapele formale ale vieții. Opera are o povestire inregistrată de legendarul actor și regizor Martha Henry și beneficiază de participarea sopranei **Mary Mackenzie** – o interpretă pasionată de muzica vocală contemporană, descrisă de *Boston Globe* ca "senzațională", iar de New York Times ca având „concentrare și o extraordinară agilitate."

Muzica populară macedoneană este punctul de plecare pentru ***Concertul de pian nr. 2*** (2018) – comandă a Cabrillo Festival – compus de macedoneanul **Pande Shahov** (n. 1973) cu adresă la celebrul pianist (și co-macedonean) **Simon Trpčeski**. Apreciindu-i debutul în Festival, Trpčeski a fost salutat de publicațiile *London Times* – pentru "virtuozitatea sa electrizantă" – și de *Evening Standard* – pentru "minunata și profunda originalitate".

Noaptea de deschidere – vineri, 3 august – s-a încheiat cu premiera simfonică ***Grana*** (2003) a compozitorul român **Dan Dediu** (n. 1967). Inspirat de romanul lui Gabriel García Marquez, *Cronica unei morți anunțate*, lucrarea lui Dediu izvorăște din ideea unor multiple interpretări ale unui singur eveniment. Cele patru mișcări ale piesei – *Finale appassionato*, *Meccanismi* (Cancrizans-Études), *Double – Viscerale*, *Double Double: Promenade avec "Finale appassionato" vu d'avion* – spun patru povestiri ale aceluiași eveniment, prezentat de fiecare dată dintr-o altă perspectivă. În caietul-program, Dan Dediu menționează: *„Lucrarea este concepută ca o formă muzicală cu diferite calități de timp. Începe cu o introducere finală paradoxală, apoi prezintă întreaga poveste într-o manieră simplă și fragmentată, expunând diferite mecanisme suprapuse și retrograd (ritmic, melodic, armonic). Discursul muzical devine mai complex, dobândind o calitate viscerală a gesturilor orchestrale de dezvoltare și se încheie cu o recapitulare a formei finale a apassionatului, așa cum se vede "din cer". Întreaga compoziție este irigată de o rețea armonică, pe care mi-am imaginat-o ca un "labirint armonic", așa cum o numește Bach."*

Redăm o parte din comentariile făcute de muzicologul american Scott MacClelland cu referire la prima seară de concert.

„**Muzica post-minimalistă** a fost reprezentată de cea mai mare parte a repertoriului primelor două concerte cu orchestră ale Festivalului de la Cabrillo, constituită din lucrări ale unor compozitori în viață, cuprinzând o lume a sunetului cunoscută acum, o paletă de culori similare. În concertele de vineri și sâmbătă noaptea, la Auditoriul Civic de la Santa Cruz, aprecierea trăsăturilor distinctive dintre opt compozitori diferiți a pretins numeroase nuanțe de înțelegere și interpretare. Desigur, au existat excepții izbitoare.

Programul serii de vineri, derulat sub genericul "Istoricul Aural", a fost deschis de *Cântecele folclorice pentru orchestră* semnate de Huang Ruo, urmate de *Dear Life* de Zosha Di Castri – lucrare inspirată de scrierile autobiografice ale lui Alice Munro –, după care, *Concertul de pian nr. 2* de Pande Shahov a evocat dansuri din folclorul muzical macedonean, toate piesele corespunzând întru totul genericului anunțat. Lucrarea din final, *Grana* pentru orchestră a compozitorului român Dan Dediu a fost, după părerea mea, cea mai bună dintre ele.

Zosha Di Castri

Cele patru piese ale lui Huang Ruo – mai mult decât simple aranjamente – au început cu unul dintre cele mai cunoscute cântece în afara Chinei, "Song Drum Flower" de la

Feng Yang, cu o mulţime de percuţii metalice şi melodii pentatonice vocalizate în cadrul orchestrei. Celelalte piese, “Song Love” de la Kang Ding, “Girl” de la Da Ban City (care îl onorează pe Uyghur din Xinjiang) şi “Boatman Song” de la Fluviul Galben au crescut în nuanţe subtile şi tonuri, dar toate cu origini folclorice cunoscute. Într-un moment mai silenţios, percuţionistul Galen Lemmon a învârtit un bullroarer în cercuri deasupra capului. Ultimul cântec a fost intonat mai întâi de Huang Ruo, de pe locul său din sală, după care a fost reluat de orchestră. Cântarea lui, fără beneficiul amplificării, a transmis publicului un sentiment de forţă şi autoritate.

Concertul de 20 de minute al lui Shahov, cu solistul Simon Trpčeski, s-a dovedit a fi cel mai clasic, prin disciplina şi armoniile formale. Cu toate acestea, el a făcut uşoare aluzii la melodiile dansului şi folclorului. O mare parte din ştima pianului a distribuit mâinile în octave, creând o sonoritate distinctivă.

Colecţia de scurte povestiri autobiografice cuprinse de Alice Munro sub titlul *Dear Life* combină “faptul, ficţiunea şi sentimentul”, după cum a scris Ruth Scurr în *The Telegraph*. Partitura lui Zosha Di Castri foloseşte orchestra în moduri neconvenţionale. Cordarii care se înclină în tăcere sau scârţâind, flautiştii care latră şi scârţâie, pălăria înclinată a unui cimbal înalt au dat muzicii un efect teribil; a fost o poveste fantomatică prin sunet. O naraţiune înregistrată a selectat fragmente din povestile lui Munro. La un moment dat, unde povestea menţionează austeritatea relaţiei autoarei cu mama ei, ordinul maternal “plata păcatului este moartea” a fost urmată de un coral intonat de instrumentele de suflat. Soprana Mary Mackenzie s-a alăturat orchestrei cu vocalizări extinse şi, într-un moment scurt, a cântat ceea ce era probabil un text narativ, deşi partea ei nu părea esenţială.

În spaniolă *grana* înseamnă roşu profund. Dediu adaugă în caietul-program că poate însemna şi “viaţa şi moartea, speranţa şi disperarea” („Amfibian” în contrastele sale, după cum a spus într-un comentariu.) Aceasta a fost piesa cea mai plină de aventură şi virtuozitate din întregul program şi poate că cea mai mare provocare pentru public. Deodată, este vorba de mistică (percuţie delicată cu coarde în pizzicato), comedie (cu surdină wha-wha la trombon), agitaţia corpului, mormăitul subteran şi bucăţile de zburdălnicie pointilistă), foarte romantic şi, dintr-o perspectivă compoziţională, un joc neînfricat pentru orchestră. Dintre solo-urile cameo, prima violină şi primul clarinet au avut cea mai mare contribuţie. Prima audiţie a lucrării a fost la Berlin (cu 15 ani în urmă), de această dată fiind o premiera în SUA. În finalul celor patru mişcări derulate fără întrerupere, un marş puternic a dat naştere unei trepte inexorabile de *doom* (damnare) doar pentru a se accelera către parodia ce a fost construită într-un climat de fortissimo, urmat de un scurt moment de tăcere, iar apoi de un măreţ tutti orchestral.”

Scott MacClelland
(postat pe 6 august 2018; https:// performing artsmontereybay.com/cabrillo-festival-2018-part-1/)
George BALINT

Festivalul Cabrillo se deschide cu un weekend de muzică jazzy, exuberantă

(fragmente)

Nimeni nu a apucat să danseze pe coridoarele din Civic Auditorium Santa Cruz, în timpul weekend-ului de deschidere al Festivalului Cabrillo de Muzică Contemporană. Dar ceva mişcări de dans pe ici pe colo nu ar fi fost nelalocul lor: au fost momente când directorul muzical Cristian Măcelaru şi orchestra păreau să ne îndemne la aşa ceva.

A fost acel gen de weekend – picant, înviorător, plin de bucurie – în care ideile muzicale au curs consistente şi rapide. Chiar şi în lucrările mai degrabă serioase, bogăţia invenţiei şi schimbările adesea imprevizibile de situaţie au ţinut auditoriul cu sufletul la gură.

Această marcă a optimismului elegant ar putea fi considerată drept o amprentă stilistică a lui Măcelaru, dirijorul născut în România, care este pentru a doua oară la conducerea festivalului, după ce a preluat-o de la Marin Alsop, director artistic o îndelungată perioadă. Concertele de vineri şi sâmbătă, 3 şi 4 august, au fost configurate cu o combinaţie câştigătoare de precizie ritmică şi fluenţă interpretativă, iar repertoriul a oferit o mixtură atrăgătoare de voci familiare cu altele noi.

Dan Dediu

foto: RR-Jones

Două concerte amplu arcuite au servit drept coloane structurale ale acestui sfârşit de săptămână. Concertul pentru pian nr.2 de Pande Shahov, o comandă în primă audiţie mondială, plasată în centrul concertului de vineri, s-a constituit dintr-o ţesătură densă de dansuri populare macedonene, cu Simon Trpceski drept solist extravertit. Sâmbătă, violonistul Philippe Quint a adus o notă de suavitate emoţionantă Concertului în Re pentru vioară de William Bolcom din 1984, un fin amalgam de jazz, neoclasicism şi alte asemenea condiment.

Şi totuşi, oricât ar fi fost de bine puse în valoare ambele piese, au existat încă multe motive de a reflecta asupra muzicii care s-a desfăşurat mai departe. Am fost îndeosebi fermecat de *Dear Life* de Zosha di Castri, o adaptare puternică şi cu frumoase resurse a unei povestiri a câştigătoarei Premiului Nobel, Alice Munro. (…) Exista de asemenea un soi de impetuozitate nebunească în *Grana*, un poem simfonic greu de definit, al lui Dan Dediu, care a fost interpretat în primă audiţie în S.U.A. Dediu începe cu sfârşitul – primul lucru care se întâmplă este un final climactic, în genul ultimelor pagini dintr-o simfonie de Beethoven -, apoi începe să se desfăşoare recurent. Există duo-uri şi trio-uri instrumentale, atent elaborate (inclusive un pasaj criminal pentru vioară şi trombon, cu interjecţiile ocazionale ale clarinetului), şi expansiuni ample orchestrale, care năvălesc cu o forţă de tsunami. Nu a fost în întregime clar, la prima audiţie, cum se potrivesc exact toate componentele, dar nu poate fi ignorat efectul lor dramatic cumulativ.

Joshua KOSMAN
San Francisco Chronicle, 5 august 2018
Traducere de **Valentina SANDU DEDIU**

Viorel Cosma - profesorul de memorie

A trecut un an de când muzicologul, profesorul, lexicograful, criticul muzical, generalul-maior (rtr.) dr.VIOREL COSMA, personalitate marcantă a culturii româneşti, a trecut în veşnicie. **Ceremonia de omagiere a personalităţii maestrului VIOREL COSMA a avut loc marţi, 14 august 2018, ora 18,00, în Aula Palatului Cantacuzino din Bucureşti, Calea Victoriei 141, sector 1.** Au luat cuvântul prof. univ. dr. Nicolae Gheorghiţă, secretar al UCMR, prof.univ.dr. Grigore Constantinescu, prof. univ.dr. preot Nicu Moldoveanu. Cu maestrul Viorel Cosma, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România a pierdut pe unul dintre cei mai de seamă membri, iar Muzeul Naţional "George Enescu" un apropiat colaborator şi un mare prieten. Ne vom aduce întotdeauna aminte cu reverenţă de Maestru, căruia îi trimitem mesajul nostru de recunoştinţă şi iubire. Cu prilejul decernării Crucii Patriarhale în cadrul ceremoniei care a avut loc în Aula Palatului Cantacuzino, Înalt Preafericitul Patriarh Teoctist l-a numit "Patriarhul Muzicologiei Româneşti", titulatură pe deplin justificată, deoarece poate fi considerat creatorul şcolii de muzicologie modernă românească. Evocările personalităţii şi activităţii lui Viorel Cosma au fost urmate de un recital susţinut în Aulă de pianistul Viniciu Moroianu şi violoncelistul Dan Cavassi. În program au fost alese *Fantezia pentru pian op.8* de Dinu Lipatti, *Andante cantabile* din *Sonata pentru violoncel şi pian op.26*; Respighi - *Adagio con variazioni*; Frescobaldi - *Cassado Toccata*; R. Schumann, *Adagio şi Allegro*.

Acum a trecut un an, de când veneam cu mare tristeţe la sediul Uniuniunii compozitorilor; intram în aula Palatului Cantacuzino, pregătindu-mă să trăiesc, cu emoţie şi teamă, momentul în care aveam să mă confrunt cu dureroasa clipă a despărţirii de marele om, artist, savant Viorel Cosma, gânditorul şi, în mare parte, creatorul vieţii cultural-muzicale româneşti. Am trăit multă vreme în preajma sa, învăţând să-i cunosc profesia şi modul său de comportament. Cel pe care îl consideram "Profesorul de memorie", îşi împlinise misiunea de a-mi arăta în toate detaliile care este calea de urmat. Nu eram singurul care urmăream, anul trecut, înţelesurile acestei despărţiri, nici momentul grelei pierderi umane trăite. Dimpotrivă, citisem prologul despre rostul timpului care trece cu greu, clipa, ziua, ora, semnalul orologiului, anii în care s-au adunat experienţele trecutului şi pildele importante ale relaţiei profesionale trăite ca prieteni, colegi. Sunt multe ceasurile studiului, înţelesurile fiecărei împrejurări ale carierei sau ale relaţiilor sociale, pasul curajos făcut înfruntând lumea ce îl înconjura. Mulţi veniseră împreună cu mine, sau eu împreună cu ei, ca să urmărim ceea ce aveam de ştiut, de împlinit, de înţeles în preajma Profesorului Viorel Cosma. Desigur nu au fost puţine învăţămintele celui care devenise, decenii de-a rândul, o Mare Personalitate, pe care doream să o păstrăm.

Câte şi cum fuseseră făcute la Universitatea de Muzică, la Catedra de Istoria muzicii, cum erau la Uniunea Compozitorilor colaborările, eforturile Biroului de Muzicologie, proiectele de susţinere ale multiplelor prelegeri pentru discipline care îl pasionau, lexicografia, critica muzicală. Mai cu seamă, colaborarea cu Muzeul, împlinirea idealului cunoaşterii, investigaţiilor care îl conduseseră către aprofundarea drumului vieţii lui George Enescu, actele de eroism ale Condeierului făuritor de mai multe sute de scrieri, comunicări ştiinţifice şi volume. Au fost numeroase călătoriile peste hotare, cunoaşterea multor oameni de ştiinţă, prezenţe muzeistice generoase, ca şi permanenţa unei personalităţi impuse pretutindeni, iradiind prestigiu.

Am venit la această întâlnire a noastră ca să gândim acum, din nou, din apropiere, ce am învăţat din absenţa anului care a trecut. Ne-au unit amintirile, am căutat înţelesurile memoriei şi regretelor.

Iată, învăţătura adâncă a sentimentelor pe care le trăim acum. Ne lipseşte "Profesorul de Memorie", modelul uman pe care nu îl uităm. Lui Viorel Cosma îi suntem datori cu statornicul sentiment al iubirii, învăţat de la el, fiecare dintre noi.

<u>Grigore CONSTANTINESCU</u>

Viorel Cosma – In memoriam

În preziua praznicului Adormirii Maicii Domnului şi cu câteva zile înainte de comemorarea lui George Enescu, comemorăm pe biograful marelui muzician român şi apologetul care şi-a dedicat întreaga fiinţă nemurii moştenirii enesciene: pe maestrul Viorel Cosma.

Ne aducem desigur aminte că la finalul primei luni a primăverii, maestrul Viorel Cosma îşi sărbătorea ziua de naştere. Anul acesta, Domnia Sa ar fi trebuit să împlinească 95 de ani, cifră înaltă şi armonioasă, vârstă a patriarhilor, poate primul patriarh al muzicologiei româneşti după cum îi plăcea să-l amintească fericitul întru pomenire, Teoctist, Întâi-stătătorul Bisericii Ortodoxe Române, la una dintre ceremoniile de aniversare din această aulă, cu ceva vreme în urmă.

Ştim bine cu toţii, maestrul Viorel constituia întruchiparea împlinirii depline a unei activităţi academice covârşitoare, dominată de pasiunea neistovită a cercetării, a documentării erudite, a lecturii temeinice şi a unor permanente strădanii de a lumina prezenţa muzicii româneşti, de la străvechile tradiţii, la împlinirile contemporane, în contextul istoriei culturii universale.

Toţi muzicienii noştri cred, şi mulţi, mulţi alţii, studenţi şi profesori ai Conservatorului bucureştean şi nu numai, colegi din breasla muzicologilor sau muzicieni din cine ştie ce unghere al ţării şi-ale lumii, l-am admirat şi l-au iubit, şi îl iubim în continuare, dincolo de hotarul pământesc ce ne desparte. I-am citit cărţile şi studiile şi i-am ascultat prelegerile, l-am luat drept reper formativ în forţa cuvântului şi puterea rostirii, atât la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, în cadrul căreia a deţinut prima catedră de profil din Conservatorul bucureştean, cât şi la Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, ca şi coordonator al Secţiei de Muzicologie.

Poate mai mult decât alţi dascăli, maestrul Viorel Cosma şi-a asumat profesoratul şi cercetarea muzicii româneşti ca parte a misiunii sale printre semeni, iar cei care au avut privilegiul de a-i fi fost studenţi, iar unii ucenici apropiaţi, direct şi indirect, vor înţelege că Domnia Sa a fost,

cu adevărat, nu numai un model profesional şi uman, ci şi o conştiinţă care a plămădit destine cu noimă pentru muzicologia şi critica românească.

Mi-ar fi aproape imposibil să amintesc aici premiile, distincţiile, colaborările avute cu universităţi din ţară şi străinătate sau titlurile operei sale muzicologice. Şi totuşi, aş începe prin a vă spune că maestrul Viorel Cosma a scris peste 100 de volume de muzicologie, critică muzicală şi lexicografie (dl Adrian Iorgulescu, preşedintele UCMR, îl numea întemeietorul lexicografiei muzicale româneşti), dintre care 14 titluri închinate lui George Enescu, peste 5000 de articole, cronici, eseuri, recenzii, 12 volume ce cuprind portrete de muzicieni români – colecţie considerată astăzi cea mai amplă exegeză lexicografică naţională scrisă vreodată.

Se pregătea să dea lumii academice, şi nu numai, o *Enciclopedie a muzicii din România*, programată în 15 volume, din care au apărut primele două, iar enumerările ar putea continua.

Este de la înţeles faptul că activitatea amintită a atras notorietatea şi consacrarea Domniei sale în plan internaţional: zeci de conferinţe şi comunicări ştiinţifice la universităţi de prestigiu din Europa şi Statele Unite, membru a numeroase organisme, asociaţii şi fundaţii profesionale din ţară şi de peste hotare, din care amintim *Pontificia Accademia Tiberina* din Roma, *The International Musicological Society* din Basel, *Societe Francaise de Musicologie* sau *Georg Friedrich Haendel Gesellschaft* din Kassel, etc., etc. Nu mai amintesc aici numeroasele articole din *Grove Dictionary of Music and Musiciens, Die Musik in Geschichte und Gegenwart* (vestitul MGG) sau alte enciclopedii.

Preafericitul Patriah Daniel alături de Coralia şi Viorel Cosma cu ocazia înmânării Ordinului Sf. Împăraţi Constantin şi Elena pentru întreaga activitate

foto: http://theorthodoxchurch.info/main/tag/viorel-c...

Martor al unui întreg veac de existenţă a artei muzicale româneşti şi una dintre cele mai strălucite şi longevive voci ale muzicologie noastre, maestrul Viorel Cosma părea să întruchipeze, pentru noi toţi, cred, veşnicia la propriu. Sunt convins că în marea taină a Sa, Dumnezeul ni l-a dat cu împrumut. Pe maestru nu l-a chemat la Sine decât ca să-i împlinească la nesfârşit misiunea pentru care l-a şi adus în lume: aceea de a munci cu binecunoscuta-i râvnă benedictină şi unică dăruire, ce nu vor înceta odată cu încetarea vieţii sale pământeşti.

Să îi mulţumim mestrului Viorel Cosma pentru toate câte ne-a oferit în viaţa aceasta pământească, luând ca exemplu viaţa şi jertfa sa profesională şi umană, şi să îl avem în rugăciunile şi neuitarea noastră. El va rămâne cu noi atâta timp cât şi noi îl vom pomeni ani de-a rândul acum, şi ne vom aminti de el, cu drag şi iubire în Hristos.

Nicolae GHEORGHIŢĂ

Viorel Cosma

Este o zi tristă, ca şi anul trecut pe vremea aceasta, când a apus unul dintre luceferii muzicologiei româneşti contemporane, profesorul universitar dr. Viorel-Eugen Cosma, care mai semna câteodată şi Eugen Vicos, prietenul şi mentorul multora dintre muzicienii de astăzi. Lăsând în urma sa mare tristeţe, dar şi o rază de lumină, izvorâtă din sutele de mii de pagini frumoase, corect alcătuite şi tipărite.

Ilustrul muzician şi om de cultură Viorel Cosma a plecat pe drumul veşniciei în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului şi a mutării ei cu trupul la viaţa cea de Sus, cum spune Prohodul, acolo unde nădăjduim că, prin mila lui Dumnezeu, prin munca lui cinstită în folosul semenilor săi, desfăşurată pe parcursul a trei sferturi de veac, prin binele săvârşit şi prin rugăciunile noastre ale tuturor celor care l-am cunoscut şi l-am iubit, se va odihni, în lăcaşurile celor drepţi şi bineplăcuţi lui Dumnezeu şi sufletului acestui mare om de cultură şi de muzică, de care ne amintim acum, la un an de plecarea sa dintre noi, pe drumul fără întoarcere.

Să nu uităm a spune, fie şi în treacăt, că Viorel Cosma nu era numai un strălucit muzician, ci şi un vrednic şi demn militar, având gradul de general maior, lucru explicabil oarecum, căci tatăl său a fost medic militar şi harnic slujitor al ţării sale, România Mare, reîntregită acum un veac, prin jertfa sutelor de mii de militari români, soldaţi şi gradaţi, pentru care se roagă tot românul de bună-credinţă, să-i odihnească Dumnezeu în pace şi să le răsplătească faptele de vitejie şi credinţă neclintită.

De o robusteţe fizică şi psihică excepţională, plămădit dintr-un aluat curat românesc, având rădăcini adânci în Moldova Sfântului Ştefan cel Mare, venit pe lume în Banatul Sfântului Iosif de la Partoş, trăindu-şi cea mai mare parte a vieţii aici în Ţara Românească a Sfântului voievod martir Constantin Brâncoveanu, pe care Biserica noastră Ortodoxă Română îl prăznuieşte în fiecare an în ziua de 16 august, după Adormirea Maicii Domnului, bunul nostru prieten Viorel-Eugen Cosma a fost un român adevărat de viţă nobilă, care şi-a iubit cu sinceritate Ţara şi Neamul, Şcoala şi Biserica, aşa cum au făcut-o toţi oamenii mari ai neamului nostru românesc de-a lungul veacurilor.

Viorel Cosma era un om sincer, atent, binevoitor şi modest, deşi extrem de cultivat, sau cum s-ar spune, tobă de carte, dispunând de toate informaţiile în câteva limbi de circulaţie, totuşi nu se jena niciodată să întrebe şi pe alţii, atunci când avea vreo nelămurire asupra unei probleme sau vreunei persoane ce intrau în sfera preocupărilor sale ştiinţifice.

Se bucura ca un copil atunci când mai descoperea câte un nume de muzician mai puţin sau total necunoscut din aria sa de investigaţii istoriografice şi lexicografice.

Adesea, făcea de făcea şi se întorcea la titanul muzicii româneşti, marele George Enescu, pe care l-a cunoscut în tinereţe şi despre care a scris admirabil, scoţând în relief aspectele mai puţin cunoscute despre acest mare român, care-şi doarme somnul de veci în pământ străin, deoarece n-a acceptat în ruptul capului să fie amestecat în politica de atunci din ţara sa dragă, România, mai ales după 1945.

Viorel Cosma, după ce s-a stabilit definitiv în capitală țării, București, unde și-a desfășurat întreaga activitate academică și științifică, la vremea potrivită, la vârsta bărbatului desăvârșit s-a căsătorit cu tânăra absolventă a Liceului de Muzică „Dinu Lipatti" din București, Coralia Burlănescu, căreia toată viața i-a zis Păpușa, fiica preotului paroh Ioan Burlănescu, ctitor al bisericii, dar și al capelei cimitirului din frumosul și liniștitul cartier bucureștean Andronache. Tânăra Coralia avea să-i fie marelui muzicolog în devenire, Viorel Cosma, nu numai soție sinceră și devotată, ci și colaboratoare discretă, dar avizată la pregătirea tehnică pentru tipar a sutelor de cărți și a miilor de studii și articole, cronici și recenzii de muzicologie, însumând sute de mii de pagini tipărite.

I-am cunoscut pe acești oameni minunați în urmă cu peste 50 de ani, având prilejul și privilegiul să le trec de multe ori pragul casei, fie în str. Luterană, fie în pictor Ion Andreescu, unde de fiecare dată eram primit cu multă prietenie și cu deosebită omenie.

Pentru toată activitatea, desfășurată de-a lungul a trei sferturi de veac, Biserica ortodoxă Română, în semn de adâncă prețuire pentru omul și opera sa, l-a decorat pe marele muzicolog Viorel Cosma, la împlinirea vârstei de 80 de ani, în martie 2003, chiar în Aula Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, din Casa cu lei de pe Podul Mogoșoaiei, în prezența vrednicului de pomenire Patriarhul Teoctist, care l-a numit atunci „Patriarhul muzicologiei românești contemporane". Iar zece ani mai târziu, în martie 2013, la împlinirea vârstei matusalemice de 90 de ani, actualul Patriarh Daniel al Bisericii Ortodoxe Române, l-a invitat pe Viorel Cosma la Palatul Patriarhal, unde, după elogiile cuvenite, i-a acordat cea mai înaltă distincție bisericească: Crucea Patriarhală pentru mireni și Ordinul Sf. Împărați Constantin cel Mare și Elena. Și tot atunci i-a dat binecuvântarea să tipărească, la una din editurile BOR, o carte cu documente privind demersurile și zbaterile etnomuzicologului ieșean Teodor Th. Burada, pentru construirea la Ierusalim a unui sfânt lăcaș românesc, dar și a unui cămin pentru pelerini în București și la Ierusalim.

În acest moment solemn, gândul nostru și rugăciunea noastră se îndreaptă către Bunul Dumnezeu, căruia Îi cerem, cu smerenie, să odihnească în pace sufletul prietenului nostru, marele muzicolog și om de cultură Viorel Cosma și să-l așeze în locurile celor drepți și bine plăcuți Lui și să-i fie pomenirea în veci de veci. Amin.

Nicolae MOLDOVEANU

Opinii

București – Școala Ardeleană

Un distins coleg din Cluj, supărat pe cele ce se petreceau în Uniunea Compozitorilor după Revoluție, a enunțat odată o sintagmă demnă de Cartea Recordurilor și anume: "Republica Socialistă București"! – cu referire, probabil, la sediul central al instituției din Palatul Cantacuzino... Sintagma a fost folosită și de un personaj de tristă memorie din Televiziunea clujeană care strălucea în grai local prin tot felul de "patriotisme" de cea mai proastă sorginte și care a infestat mass media o lungă perioadă de timp, până când a dispărut în sfârșit în lada de gunoaie a

aparițiilor publice, unde îi era de fapt locul, și a încetat să-și mai etaleze pe post încălțămintea și inteligența pleșuvă...

Dar stând și gândindu-mă la ceea ce reprezintă tradiția muzicală din "Țara de peste munți" și mai ales după anii '50 ai secolului trecut, mă întreb în ce măsură școala muzicală ardeleană s-a perpetuat și s-a dezvoltat la fața locului sau a trecut munții, spre Capitală, unde și-a impus cu autoritate moștenirea. Grea dilemă! Nu mă voi referi la cei de acasă, din Cluj, Tg. Mureș și din celelalte zone de vest, și nici la personalitățile care au cultivat și au perpetuat capacitatea și talentul muzical al locurilor de baștină. Despre un alt *Maestru Absolut* precum Sigismund Toduță ar fi greu să mai vorbim în istoria muzicii românești din ultima jumătate de secol (trecut)... Școala muzicală clujeană cu precădere s-a impus prin stil, seriozitate, respect pentru arta pe care o reprezintă și pentru datele esențiale care definesc o cultură profesională de prim ordin. Într-atât încât, aflându-mă odată la Budapesta la un festival de muzică nouă, cu substanțială prezență maghiară, mă simțeam aproape ca la Cluj, într-un fel de suburbie... O afirm în deplinătatea respectului pentru tradiția muzicală exemplară a vecinilor.

După începutul anilor '50, în Capitală au activat câteva generații de profesori și studenți proveniți din Ardeal din centrele muzicale respective. Mă voi referi la majoritatea celor pe care i-am cunoscut atât ca profesori cât și în calitate de coleg, cu regretul unor nedorite omisiuni... S-au impus în Conservatorul din București personalități de primă importanță în ce privește creația și pedagogia muzicală: Marțian Negrea, Constantin Silvestri, Tudor Ciortea, Zeno Vancea, Liviu Comes, Mihai Brediceanu, împreună cu profesori de măiestrie interpretativă precum Gheorghe Halmoș și mai tinerii Gabriel Amiraș, Dana Borșan, Francisc Laszlo și alții... S-au format în Conservatorul din București tineri dirijori veniți din Ardeal precum Mircea Cristescu, Paul Popescu, Ion Baciu, Remus Georgescu, Iosif Conta, Horia Andreescu, Cristian Mandeal și câți alții, care au condus orchestrele simfonice din țară ani îndelungați. Mulți s-au pierdut mai cine știe pe unde prin lume…

Dintre studenții ardeleni care s-au format în București în perioada la care mă refer fac parte Liviu Glodeanu, Mihai Moldovan, Lucian Mețianu, George Draga, Doru Popovici, Adrian Rațiu, Corneliu Dan Georgescu, Sorin Vulcu, Ulpiu Vlad și alții, evident. Au activat în București în parte Mircea Istrate și Dan Voiculescu. Tiberiu Olah a predat compoziția, până la dispariția sa prematură, la Conservatorul din

Bucureşti, afirmându-se în deplinătatea talentului şi pregătirii sale obţinute la Moscova. Dirijorul Ludovic Bacs a beneficiat de o pregătire similară şi s-a afirmat plenar în descoperirea şi aducerea la lumină a unora dintre cele mai semnificative lucrări din repertoriul muzicii româneşti ale perioadei respective. Wilhelm Berger a fost unul dintre mentorii de bază ai activităţii Uniunii Compozitorilor din toată perioada la care mă refer, afirmându-se exemplar prin creaţie şi cercetare muzicologică. Octavian Lazăr Cosma a elaborat într-o viaţă o Istorie a muzicii româneşti unică din punctul de vedere al cuprinderii, iar Cornel Ţăranu a fost ubicuu prezent pretutindeni şi în acelaşi timp în întreaga viaţă muzicală românească şi nu numai...

Dar ceea ce consider a fi cel mai benefic aport al Şcolii Ardelene din Bucureşti (şi nu numai) a fost mai ales ieşirea dintr-un fel de franţuzism snob aproape programatic din cercurile "lumii bune" din Capitală şi din zona de est a României şi dintr-un fel de folclorism cu iţari şi joben, şi o mai dreaptă şi bună înţelegere a ceea ce, cu acelaşi grad de autenticitate, se petrece în spaţiul cultural românesc: loc, timp, mentalitate, tradiţii locale şi universalitate. Enescu a fost cu adevărat înţeles odată cu recuperarea şi cunoaşterea operei bartokiene, în spiritul larg şi divers al tradiţiilor muzicale care circumscriu spaţiul românesc. Sintagme de tipul celei de la începutul acestui articol, precum "bicisnici muzicaştri"(!!), care avea încă din perioada interbelică o anume circulaţie prin critica muzicală a vremii, au dispărut şi o nouă percepţie culturală a realităţii muzicale româneşti s-a afirmat fără drept de apel – cu aportul nemijlocit al Şcolii Ardelene (din Bucureşti) şi în pofida blocajelor ideologice politice.

Conservatorul din Bucureşti - actuala Universitate Naţională de Muzică Bucureşti

Şcoala Ardeleană din Bucureşti s-a impus în contextul respectiv ca o contrapondere absolut necesară tradiţiei muzicale cultivate în "vechiul Regat" (ca să folosesc tot termeni ardeleneşti) de marele şef de şcoală Mihail Jora. A fost cel care a format şi educat serii întregi de muzicieni, cei mai apreciaţi la acea vreme, despre care nu mă voi extinde în a-i comenta în acest articol. George Enescu, se ştie, nu a predat compoziţia, nu a creat o şcoală de compoziţie. A existat ca un model şi un ideal intangibil, într-un fel, în cultura românească a vremii şi a început a fi studiat şi descoperit cu adevărată autoritate muzicologică abia după anii '50, cu precădere de către noile generaţii de învăţăcei, azi nume de seamă ale componisticii şi muzicologiei româneşti. Deţinem în momentul de faţă o enescologie voluminoasă, în permanentă dezvoltare.

Deschiderea către avangarda muzicală occidentală care avea loc începând cu anii '50 în cultura muzicală românească a avut câteva puncte de reper. În primul rând s-au abordat, de către generaţiile tinere de studenţi, noi tehnici de compoziţie precum dodecafonismul serial, mai târziu, integral, modalismul cromatic, aleatorismul de toate felurile, muzica stocastică, intuitivă, noi forme de spectacol muzical etc. Evidentă, în etape şi cu accepţiuni dintre cele mai diverse. Şcoala de la Darmstadt constituia pentru toţi o experienţă incitantă de care s-a beneficiat din plin cu toată rezistenţa, atât a autorităţilor culturale cât şi a celor decidente în breaslă, formate în alte etape ale dezvoltării muzicii secolului XX.

Bela Bártok era pentru mulţi compozitori ai acestor generaţii, şi nu numai în Ardeal, un alt punct de reper prin întreaga sa creaţie şi activitate ştiinţifică. Am fost, încă din anii '50, când începusem să apar ca pianist în viaţa muzicală, un fervent interpret al muzicii sale în care mă regăseam complet (poate şi coincidenţa de zodie....). Am adus în România şi prin străinătăţi, pe unde circulam ca pianist, în primă audiţie *Concertul nr. 2 pentru pian şi orchestră*, am cântat *Sonata pentru două piane şi percuţie* (pianul1), i-am studiat şi folosit adesea teme culese din folclorul românesc în compoziţiile mele. L-am cunoscut nu direct ci, ca şi pe Enescu, prin profesorii mei de ambe etnii. Am participat la primul concurs Bártok-Liszt din 1960 (?) de la Budapesta, unde nu am luat premiu, ci o unanimă apreciere de public şi colegi pentru *Dansurile româneşti* şi alte piese bartokiene pe care le-am cântat. Dacă aş fi ajuns în ultima etapă, unde urma să cânt *Concertul nr. 2,* probabil că aş fi fost premiat... Oricum, eram într-o perioadă de reconversie profesională, îndreptându-mă total spre compoziţie. Cu muzica lui Bártok aş putea spune că am "cucerit" Ardealul şi, după câteva generaţii din familia mea, am revenit la matcă. Atavisme, fără îndoială, dar cu atât mai tulburătoare când le descoperi trăindu-le...

Pentru generaţiile de compozitori în formare începând cu anii '50 înţelegerea lui Enescu a mers mână în mână cu noua orientare estetică generală de după Război, prolixitatea căutărilor şi a şanselor şi cu cernerea, în ultimă instanţă, a elementelor de perenitate. Ştim că mişcările de avangardă nu pun atât preţ pe valoarea exponatelor cât, mai ales, pe negaţie şi vâlvă; scandal, fie şi cu preţul culturii... Şi în general operele consistente şi rezistente în memoria colectivă o vreme dispar prin forţa lucrurilor în muzeul uitării cândva, la timpul care le vine... (schematic vorbind). Interesantă ne pare de la bun început o antiteză Enescu – Bártok, din punctul de vedere al percepţiei timpului muzical. Împreună, opera lor epuizează în modul cel mai semnificativ cele două tipologii care definesc fenomenul muzical (cf. Boulez – *lisse* şi *strié*) şi cărora le-am studiat cândva prezenţa în folclorul românesc. *Giusto* şi *Rubato* sunt la fel şi altceva la Enescu şi Bártok şi s-au întreprins cercetări amănunţite în muzicologia românească, maghiară şi generală despre unele şi altele care poate seamănă, deşi nu sunt acelaşi lucru... În orice caz, relaţia tipologică Enescu – Bártok suscită şi va suscita întotdeauna o cercetare amănunţită, aplicându-se metode şi principii creative noi de investigaţie, lucru care certifică mai presus de orice interesul cultural atribuit protagoniştilor. De aceea, nu putem decât să salutăm activitatea Şcolii Ardelene – Bucureşti care, identificând problema, a promovat-o în toate mediile culturale. A fost să fie!

Nicolae BRÂNDUŞ

"Romanian Rhapsody", turneu național

În toamna acestui an Asociația pentru Muzică, Artă și Cultură, alături de partenerii săi (revista "Actualitatea Muzicală" este partener media tradițional), pregătește o nouă serie de evenimente muzicale. Astfel, cu ocazia aniversării **Centenarului Marii Uniri**, pianista Mara Dobrescu (Franța) și flautistul Matei Ioachimescu (Austria), doi artiști români, iubiți de public și apreciați pe scenele internaționale, se întâlnesc pentru a prezenta în premieră un program artistic exclusiv românesc - un repertoriu provocator, plin de momente de inspirație și pură încântare.

Mara Dobrescu

Turneul național "*Romanian Rhapsody*" propune iubitorilor muzicii o retrospectivă a muzicii clasice românești (pentru flaut și pian) din ultimii **100 de ani**, "*trasând cu succes un arc peste timp și spațiu, de la muzica de inspirație folclorică a lui Tiberiu Brediceanu și Paul Constantinescu, trecând prin armoniile suave ale lui George Enescu și până la cea contemporană*", folosind fie un limbaj arhaic (ca în "*Legenda*" compozitoarei Doina Rotaru), fie unul de natură "*Hitchcockiană*", precum *Sonata* tânărului compozitor Cristian Lolea.

Seria de șapte concerte camerale de excepție susținute de flautistului Matei Ioachimescu împreună cu pianista Mara Dobrescu va avea loc în luna octombrie după următorul program: Sinagoga din Bistrița (21 octombrie), Sala Studio a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" Cluj-Napoca (22 octombrie), Sala Mare a Filarmonicii de Stat din Oradea (23 octombrie), Sala „Orpheum" a Facultății de Muzică Timișoara (24 octombrie), Sala „ProArte" din Deva (25 octombrie) și Centrul Multicultural Brașov (26 octombrie). Turneul se va încheia marți 30 octombrie cu un concert extraordinar susținut în Salonul Cerchez al Muzeului Național Cotroceni din București, de la ora 19:00.

"*La începutul lunii octombrie vom organiza o nouă ediție a întâlnirilor muzicale* OPERA FANtastica, *un proiect inițiat și moderat de realizatoarea radio Luminița Arvunescu*" – ne-a declarat Mihai Stan, președintele Asociației pentru Muzică, Artă și Cultură. Până acum, aceste întâlniri muzicale găzduite de Salonul Cerchez al Muzeului Național Cotroceni, Foierul Teatrului Național București, Muzeul Colecțiilor de Artă și Ateneul Român, i-au avut ca invitați pe sopranele Nely Miricioiu, Leontina Văduva și Laura Tătulescu, pe mezzosoprana Roxana Constantinescu și pe dirijorul Gabriel Bebeșelea. Să ne amintim faptul că în primăvara acestui an la Ateneul Român a avut loc concertul de muzică barocă intitulat "*La Lumière comique*" susținut de "*Musica Ricercata*" - prima orchestră de muzică barocă (acordată la diapazon 415 Hz) înființată de un dirijor român. Solistă a fost soprana **Rodica Vică**, artistă stabilită la Viena, care a colaborat cu prestigioase ansambluri de instrumente vechi, precum Academia Bizantina, și cu dirijorul Ottavio Dantone."Musica Ricercata" este proiectul pe care cel mai valoros dirijor al tinerei generații, Gabriel Bebeșelea (30 de ani**)**, l-a lansat în România: o orchestră permanentă, care reunește 19 instrumentiști români – rezidenți în străinătate și 5 instrumentiști străini, specializați în interpretarea muzicii baroce, posesori de instrumente originare din perioada preclasică. "Prilejul de a asculta o orchestră barocă este unul rar pentru melomanii români, iar programul ales de Gabriel Bebeșelea a fost o premieră" – mărturisea același Mihai Stan. După cercetarea în arhive a manuscriselor și transcrierea lor, tânărul muzician a adus pe scena Ateneului Român muzica de la Curtea Regelui Ludovic al XIV-lea, "reconstituită" după modelul spectacolelor realizate de Jean-Baptiste Lully și Marc-Antoine Charpentier pe textele lui Moliére, într-un program ce a cuprins și selecțiuni din întâlnirea dintre Jean-Philippe Rameau și Voltaire.

Matei Ioachimescu

Oana GEORGESCU

"Allegria", competiția speranțelor

Nimic nu poate fi mai frumos decât grija pentru ziua de mâine a artei românești! Finala concursului național de talente "Allegria" a reunit pe scena Teatrului Elisabeta câteva zeci de mici artiști cu vârste cuprinse între 7 și 18 ani, selecționați în urma celor 5 runde anterioare, la care au participat sute de copii cu înzestrări remarcabile, veniți din întreaga țară. Este unul dintre cele mai frumoase proiecte ale Fundației "Dan Voiculescu pentru dezvoltarea României", pus în practică impecabil, la actuala ediție, în parteneriat cu Centrul pentru seniori al Municipiului București – de altfel directoarea acestuia, Alexandra Dobre, a făcut parte din juriu. Grăitor este faptul că până în prezent peste 10.000 de copii și tineri au urcat pe scena "Allegria", unii dintre ei fiind nume cunoscute astăzi. Între cele 11 personalități artistice din juriu au mai fost Andreea Soare, soprană la Opera Națională din Paris, cântărețul Aurelian Temișan, profesori de muzică, regizori, compozitori, coregrafi.

Eduard Stoica

Marele Premiu a fost acordat unui solist de muzică ușoară cu calități vocale formidabile și interpretare pe măsură. Eduard Stoica are 12 ani și vine din comuna prahoveană Olari, fiind elev la Colegiul de artă "Carmen Sylva" din Ploiești, unde studiază percuția și pianul. Colaborează cu diferite trupe de copii, dar și... studențești, cântă în cor și a apărut la câteva dintre cele mai vizionate emisiuni-concurs TV, cum ar fi "Românii au talent", "Next Star" , "Duelul pianelor" sau "Eurovision", dar ar fi de dorit să nu se lase influențat de specificul acestora și să mai cânte și în limba română, cu atât mai mult cu cât în palmaresul său incredibil figurează la loc de cinste și premiul "Florin Bogardo" oferit de Stela Enache la concursul de interpretare muzicală Matei Bucur Mihăescu. Un exemplu pozitiv ni l-a oferit Mara Medeleanu, puștoaica de 11 ani distinsă cu premiul special al revistei "Actualitatea Muzicală" a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. Mara este pasionată de muzică și dans, studiază pianul, a jucat în "Mary Poppins" și "Peter Pan". Are la activ la rându-i numeroase premii, unele în Bulgaria, și spre lauda profesorului ei, Florin Butnaru, a ales o bijuterie din tezaurul muzicii ușoare românești, "Of, inimioară" de Edmond Deda. Cu premiul I a fost recompensată Anamaria Teodora Tanasă, 10 ani, elevă la liceul de arte "Victor Brauner" din Piatra Neamț. Face dans sportiv, cântă la pian și saxofon și are la activ un premiu important la un festival din Turcia. Nu știm ce a cântat acolo, dar aici a convins juriul prin interpretarea nuanțată, sensibilă a piesei lansate cu multe decenii în urmă de Sergiu Cioiu, "Cântecul vântului" de Alexandru Mandy. Despre Georgiana Maria Răducanu, 10 ani, am mai scris, pentru că i-am remarcat calitățile vocale la "Next Star", "Vocea României junior" sau la spectacolul "Joaca de-a copilăria". Nu întâmplător colaborează cu Opera Română, fiind distinsă acum cu premiul II, decisivă fiind interpretarea a capella a piesei "Cântă cucu-n Bucovina". Absolut emoționantă a fost evoluția formației "Veverițele năzdrăvane", alcătuită din 7 tineri cu vârste între 13 și 15 ani din Mangalia, București și localități din jud. Olt, mai toți nevăzători. În finala de la "Allegria" au reeditat clasarea de la "Next Star", locul III, dând viață cu rafinament și simț ritmic unei compoziții proprii, "Lumea poate fi minunată", și piesei instrumentale "Cosmic rock", în ambele utilizând, pe lângă instrumente clasice (pian, chitară, baterie), boluri tibetane, jambe, ocean drum, tamburină, fluier. Dar au mai fost acordate și alte premii speciale, iar toți finaliștii au primit, pe lângă diplome, tot felul de premii de la sponsori – editura Litera, Oriflame, agenții de turism, ș.a. Și cum să nu fie așa, când minunații copii au impresionat prin momente artistice excepționale? Astfel, am avut dans liric (Andra-Maria Călin), virtuozitate instrumentală-la clarinet și fluier (Denis Costea), saxofon (Alex Florin Militaru) sau oboi (David Adrian Ștefan), arii din opere și musical (Eliana Cristiana Pâslariu Ranghilof), dar mai ales am ascultat multe voci dintre care cu siguranță se vor ridica vedetele de mâine. De pildă, Raisandra (Ariana Raisa Andra Dinu), 10 ani, a participat recent la marele concurs de talente "World Championship of Performing Arts", la Hollywood, de unde s-a întors cu medalia de argint de la secțiunea Canto! Acolo a fost remarcată de Mark Williams, compozitor care a scris în trecut pentru Madonna sau Janet Jackson, care i-a propus o colaborare pentru anul viitor. Cu aceeași ocazie producătorul Javier Ronceros a invitat-o să filmeze la Los Angeles într-un film. Tot dincolo de Ocean îi va fi editat în 2019 un album, din cuprinsul căruia a cântat acum piesa "Sogni variazioni". Cum să nu te mândrești cu asemenea copii, cum să nu faci totul pentru ca ei să aibă toate condițiile pentru a-și împlini talentul, pentru a-și cultiva pasiunea? Jos pălăria pentru această fundație și pentru toți cei aliniați sub stindardul descoperirii și șlefuirii pietrelor prețioase din arta românească de mâine!

Mara Medeleanu - Premiul revistei "Actualitatea Muzicală"

Semida PANĂ

N-W 3Fest B M

Am revenit pentru a treia oară în admirabilul burg maramureşean Baia Mare, ca oaspete al ediţiei internaţionale septembrie 2018 a Festivalului **„NORTH WEST JAZZ & BLUES"**. I-am reîntâlnit cu acest încântător prilej pe prietenii organizatori de la Fundaţia Arte Plus – dăruiţii **Ştefan Paskucz**, **Laura Ghinea**, alături de ei **Călin Dobra** –, pe generoşii, harnicii, neobosiţii voluntari – între care **Lehel Török** şi **Atena Paskucz** care au avut pentru mine personal o grijă părintească –, iar în cadrul scenic edificat ad hoc în evocatoarea Piaţă a Cetăţii, lângă impresionantul Turn Ştefan, i-am reascultat pe deja notorii artişti **Harry Tavitian** / **Cserei Csaba** reuniţi în tandemul constănţeano-sătmărean sui generis, **AG Weinberger** în formulă de quartet, trio-ul instrumental timişorean **„JazzyBIT"**, trio-ul arădean **„Mario & The Teachers"** dar şi nume mai noi, precum **Beata Przybytek** din Polonia şi grupul clujean **„Straight From The Bottle"**... O mie de scaune instalate *open air* au fost ocupate gratuit de spectatori de toate vârstele, receptivi, darnici în aplauze.

Înainte de toate voi remarca impecabila punere în pagină organizatorică, cu sprijinul **Primăriei băimărene**, al **Consiliului Judeţean Maramureş**, al numeroşilor sponsori şi al partenerilor media.

În cea de a doua dintre cele trei zile festivaliere (7-9 septembrie) a avut loc la ora 12 un interesant workshop, ca şi promovarea noului album discografic „ReBorn", a volumului de considerente autobiografice, muzicologice şi de poezii „Singular", ambele aparţinând muzicianului **AG Weinberger**; întâlnirea, găzduită de moderna construcţie numită „Colonua Pictorilor" (al cărei concept, ca şi amenajarea centrului istoric al municipiului, se datorează tot inspiratului arhitect **Ştefan Paskucz**, totodată semnatar al reuşitului design al siglei Festivalului de jazz / blues), a oferit odată în plus protagonistului **AG Weinberger** oportunitatea de a aborda spinoasa problemă a condiţiei existenţiale de cele nai multe ori precare, proprii muzicienilor de gen.

Binevenită ideea de a anticipa recitalurile propriuzise ale invitaţilor români şi străini din prima şi a treia seară, cu evoluţii simbolice ale unor tinere forţe artistice reprezentând municipiul-gazdă. Am apreciat astfel, eforturile de autodepăşire evidenţiate în deschiderea serii de vineri 7 septembrie, de către doi absolvenţi ai Liceului de Artă din Baia Mare (foşti elevi ai profesorului **Ciprian Bodea**), **Vlad Polgar** şi **Balog Andrei** cântând alternativ la marimba, pian şi instrumente de percuţie. După cum duminică 9 septembrie, cele dintâi pe scenă au urcat grupurile „Sick's Generation" (din Baia Sprie şi Baia Mare, cu **Kovacs Zoltan** şi **Agatha Tamşulea** - solişti vocali, **Szabo Zolly** şi **Bauer Arthur** - ghitare, **Bogdan Ungur -** ghitară bass, **Galko Mişi -** baterie, **Olimpiu Mateşan -** keyboards**)** şi „Blues Kon Fusion" (**Nora Deneş** - finalistă în 2015 la concursul TV „Vocea României", **Viktor Konyicska** în vârstă de 13 ani! **-** baterie, ghitariştii **Zolly Konyicska** şi **Ştefan Paskucz**, **Szilágyi Jancsi -** ghitară bass, **Bonis Csaba -** baterie) – cu toţi animaţi de voinţa ameliorării tehnicii sonore, de expresivizare a discursului, de contaminant entuziasm!

Veritabilă campioană a prezenţelor scenice din ultimii ani (participări la peste 250 de concerte), formaţia „JazzyBIT" alcătuită din **Teodor Pop** - claviaturi, **Mihai Moldoveanu** - ghitară bass, **Csongor-Zsolt Szabo** - baterie, a regalat asistenţa cu un program de intensă vitalitate, bine marcat de pulsaţia ritmului, divers ca modalităţi de exprimare, cuprinzând exclusiv compoziţii proprii ale membrilor trioului, ca „Ocean Wave", „Train To Afrisia", „Curaçao". Estimată actualmente ca una dintre cele mai valoroase prezenţe vocale din jazz-ul polonez, afirmată deopotrivă drept compozitoare, pianistă, profesoară, **Beata Przybytek** a susţinut un scintilant recital de autor, secondată de coechipierii **Bogusław Kaczmar -** pian, keyboards, **Robert Szewczuga -** ghitară bass, **Andrzej Gondek -** ghitară, **Damian Nievinski -** baterie. Recitalul s-a prelungit cu minute în şir de autografe înscrise de solistă pe câteva zeci de exemplare ale celui mai recent album discografic, „Today Girls Don't Cry" (2017).

Derulată ca şi prima seară sub cerul liber şi în prezenţa numeroşilor fani, cel de al doilea episod festivalier, de sâmbătă 8 septembrie a adus la rampă mai întâi trio-ul „Mario & The Teachers" – adică profesorii **Mario Florescu** (iniţiatorul / liderul grupului) - baterie, percuţie, **Radu Rotaru** - pian, **Cristian Petica** (profesor de oboi) - saxofon alto, promotori cu autentic *drive* ai unui repertoriu original, orientat spre ***ethno jazz***, cele mai multe secvenţe fiind creaţii ale lui **Mario Florescu** – precum „Dans sârbesc", „Hora lungă", „Joc pe cinci". Aşteptat cu legitim interes, „copilul teribil" al Constanţei, pianistul compozitor (câteodată şi vocalist) **Harry Tavitian**, cel care în anii din urmă a preferat formula de duo împreună cu talentatul, energicul percuţionist sătmărean **Cserei Csaba** – ei doi configurând parcă un nou... „Creativ" – a dat măsura reală a înzestrării pentru acel jazz de factură insolită ce poartă inconfundabil amprenta stilului propriu, o combinaţie aparte între ***free*** şi ***ethno***. Conlucrarea ireproşabilă a instrumentiştilor din care a

Harry Tavitian & Cserey Csaba
foto: Manuela Tavitian

rezultat un ***interplay*** autentic a fost potenţată de feelingul febril, de trăirile investite nedrămuit clipă de clipă, uneori mergând până la paroxism, ca şi de utilizarea unui instrumentar variat: pian, fluier tradiţional special numit „pai" – de către **Harry Tavitian**, baterie, djembe, darbouka şi alte percuţii – de către **Cserei Csaba**. Pe lângă prelucrările în manieră proprie ale unor vechi teme autohtone (culese de **Bela Bartok**, **Ioan Căianu** sau cântecul „Bordeiaş, bordei, bordei" de **Anton Pann**), am aplaudat în tălmăcirile măiastre, virtuoze ale tandemului **Harry Tavitian – Cserei Csaba**, inspiratele compoziţii ale pianistului: „Dans Oriental", „Geampara Major", „Pandoukht Dance".

Seara epilog a inclus la rându-i două recitaluri ale invitaţilor din ţară şi din străinătate. „Straight From The Bottle", quartet clujean reunit în 2011 de ghitaristul **Bogdan Cristea** cu **Andrei Gheo (Gheorghiu) -** ghitară bass, **Bajusz Gabor** - baterie, **Bogdan Mezofi** - vocal, s-a specializat în interpretarea de cover-uri după teme cunoscute din repertoriul internaţional de blues, cu rezultate dintre cele mai

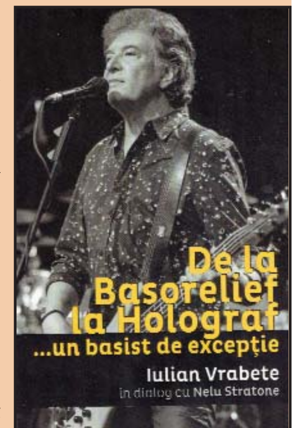

notabile. Apoi **AG Weinberg** - ghitaristul, vocalistul şi compozitorul originar din Oradea, dar care activează de decenii în capitală, supranumit „Mr. Blues of Romania" (înfiinţând cu **Harry Tavitian**, **Corneliu Stroe**, **Cătălin Rotaru** în 1986 primul grup de blues din ţară numit „Transylvanian Blues Community"), acompaniat de trei excelenţi instrumentişti din Ungaria, **Cseke Gabor -** pian, Hammond organ, keyboards, **Hars Viktor -** ghitară bass, contrabass, **Pusztai Csaba** - baterie, percuţie, plus **Cserny Kalman** (tracking & mixing engineer) au finalizat în chip apoteotic Festivalul, concretizând fulminant culminaţia valorică a întregii manifestări – fie că a fost vorba de versiunea de ţinută atribuită temei de jazz „Footprints" (**Wayne Shorter**), fie de avatarurile conferite unor blues-uri tradiţionale ori de compoziţiile lui **AG Weinberger** „On the Wrong Side", „Slippery Slope", „Sweet Little Number".

„NORTH WEST FEST" – o sărbătoare muzicală bine concepută ca *line up*, cu genurile componente de astă dată separate conform unui logic criteriu estetic – ***jazz-ul*** în primele două seri şi ***blues-ul*** în cea de a treia, împlinită printr-o organizarea metodică, dincolo de oricare reproş – iată caratele unei lăudabile reuşite artistice!

Florian LUNGU

De la Basorelief la Holograf... un basist de excepţie
Iulian Vrabete în dialog cu Nelu Stratone

Un nou volum din seria biografiilor muzicale redate prin intermediul interviurilor, specie publicistică preferată de "Casa de pariuri literare" (cdpl) în cadrul Colecţiei Muzicale. "Ţinta" este de data aceasta Iulian "Mugurel" Vrabete, încă un arhitect cunoscut mai mult pe plan muzical, ca şi Marius Popp, Alexandru Andrieş, Costin Petrescu, Mircea Baniciu ş.a.

Protagonistul are multe de povestit: repetiţiile în Club A cu formaţia de jazz- rock Basorelief, festivalurile Arhitecturii, fructuoasa carieră alături de o "firmă" de top – Holograf. Mai puţin cunoscută este activitatea sa de animator al vieţii jazz-ului, de redactor şi realizator de emisiuni TV

Din păcate, Vrabete este o persoană laconică, discretă, răspunde strict la întrebări, fără să adauge amănunte "colaterale", astfel încât volumul nu are dimensiunile pe care le-am fi aşteptat: format "de buzunar" (18 cm/ 11 cm), doar 124 de pagini, cu 20 de fotografii. Volumul are două postfeţe, semnate de Doru Rocker Ionescu şi Florin-Silviu Ursulescu. Din textul acestuia din urmă spicuim:

"Explozia" sa creativă şi artistică este uimitoare, a iniţiat şi prezentat emisiuni TV, compune pentru alţi muzicieni, scrie texte, face parte din diverse formule interpretative scenice, a devenit producător muzical, înregistrează cu mulţi artişti - de la rock la folk la jazz şi blues, este ziarist - scrie articole muzicale, mai mult, se implică în demersurile instituţiilor de specialitate, fiind ales în conducerile societăţilor de gestionare a drepturilor de autor UCMR - ADA şi CREDIDAM. Te întrebi când mai doarme... Uneori pare cel mai cunoscut component al formaţiei Holograf, în ciuda popularităţii lui Dan Bittman".

Nebunii despre muzică şi viaţă (sau omul care a trăit istoria)
Bebe Astur în dialog cu Andreea Lupaşcu

Un veteran al mediilor muzicale autohtone, în special pop-rock, dar nu numai, se destăinuie uneia din elevele sale pe parcursul a 198 de pagini, incluzând şi o galerie foto cu 24 de imagini. Volumul, cu dimensiuni standard (20 cm/ 14 cm) face parte din Colecţia Muzicală iniţiată de Cristian Un Cosma sub umbrela "Casei de pariuri literare" (cdpl).

"Povestitorul" activează pe ogorul muzicii de decenii întregi la Casa de cultură a studenţilor (Grigore Preoteasa), acolo unde repeta cu formaţia sa, Solaris, prin componenţele căreia au trecut zeci de muzicieni bine cunoscuţi la ora actuală. Pasiunea sa nedomolită (numită afecţional "nebunie" în titlul cărţii) l-a făcut să treacă peste toate necazurile, piedicile şi greutăţile întâmpinate de muzicienii care nu se aliniază curentului principal, cultivându-şi pasiunea în medii neconvenţionale, dar dorind permanent să împărtăşească celor tineri experienţa acumulată. Multi-instrumentist (în special chitarist), solist vocal, compozitor, textier, Bebe Astur a fost şi rămâne un neobosit descoperitor şi crescător de talente, un profesor atent şi răbdător.

A fost martor şi participant direct la înflorirea folk- rockului nostru, încă din anii 70, de aici şi sintagma "omul care a trăit istoria". Aşa cum puţini ştiu, concertele acelei perioade duceau lipsă de instalaţii de sunet şi "sunetişti", Bebe remarcându-se şi în acest domeniu, fiind solicitat permanent ca "maestru de sunet" la pupitrul instalaţiei sale performante de sonorizare, pe care cu migală şi sacrificii şi-o construise ani de zile. Mai mult, şi-a edificat şi un studio de înregistrări audio-video, unde şi-au finisat imprimările mulţime de muzicieni.

Dar atractivitatea cărţii o constituie povestirile, amintirile savuroase, cu limbaj firesc, necăutat, descrierea multor artişti şi personalităţi cu care a colaborat (nu numai muzicieni), întâmplări aparte, de neconceput astăzi. O lectură incitantă pentru creionarea istoriei muzicii noastre pop, folk şi rock.

Sorin BANU

Desfăşurare, istoric, buget, întrebări, nedumeriri

Festivalul Internațional "Cerbul de Aur", desfăşurat în perioada 29 august – 2 septembrie, a fost finanțat de Ministerul Culturii şi Identității Naționale, cu cea mai mare alocare bugetară dintre toate evenimentele prevăzute a avea loc în cursul anului 2018 sub egida Centenarului (cei 100 de ani de Românie Mare coincid cu 50 de ani de la prima ediție a Festivalului) - 4,3 milioane de lei. Primele 4 ediții (începând cu '68) au avut loc în sala Teatrului Dramatic "Sică Alexandrescu". După 1990 au mai avut loc 12 ediții, în Piața Sfatului, ultima în 2009. Primele ediții s-au bazat pe muzica franceză, în mare vogă atunci, familiară lui Tudor Vornicu.

Presa aminteşte de prezența unor vedete (amestecând concurenții - Julio Iglesias, Christina Aguilera, cu recitalurile!) precum Diana Ross, Amália Rodrigues, Dalida, Sheryl Crow, Tom Jones, Juliette Gréco, Vaya con Dios, Coolio, Cliff Richard, Kenny Rogers, Ricky Martin, Kelly Family, Patricia

Inis Neziri , Luminița Dobrescu

Kaas, Gilbert Bécaud, Joséphine Baker, Toto Cutugno, Enrico Macias, Boy George, James Brown, Kenny Rogers, Ray Charles, UB 40, Scorpions, Pink, Sheryl Crow.

Pe 24 mai 2018 aflăm că Televiziunea Română va organiza Festivalul în coproducție cu Primăria şi Consiliul Județean Braşov, decizie luată în urma unei întâlniri dintre o delegație a TVR condusă de Doina Gradea, preşedinte-director general, George Scripcaru, primar al Braşovului, şi Ioan Andrei Veştea, preşedinte al Consiliului Județean Braşov (cu doar trei luni înainte de începere!, când orice festival care se respectă se anunță cu un an – doi ani înainte, spre a se reuşi contractarea unor vedete de primă mână, care au programul stabilit cu 2- 3 ani în avans, altminteri te alegi doar cu nume din plutoanele 2 şi 3 - cum de altfel s-a şi întâmplat!) Un exemplu pozitiv elocvent autohton este Festivalul internațional "George Enescu".

TVR a venit cu artiştii, Braşovul suportă cazarea, protocolul şi utilitățile. Mai precis, Consiliul Local şi cel Județean suportă cheltuielile de cazare şi protocol, dar şi cele de pază sau de salubritate. Piața Sfatului este pusă gratuit la dispoziție pentru Cerbul de Aur, iar TVR a mai cerut să fie asigurate 250 (!) de camere pentru staff, concurenți şi invitați (pentru tvr-işti, Cerbul este ca o excursie la munte, mulți venind cu familionul).

La TVR au început pregătirile publicitare: timp de jumătate de oră, în fiecare seară, de luni până joi, la TVR 1, prezentatoarea Ioana Voicu şi realizatorul Mihai Răzuş ne-au oferit (cum s-au priceput şi ei!) „Povestea Cerbului". De ce

nu s-a apelat la ziarişti cunoscători, documentați, e de neînțeles! Tot zilnic, de luni până joi, au fost cinci minute cu „Vocile Cerbului de Aur".

Au trebuit să fie aleşi şi concurenții: cei şapte jurați care au ales finaliştii festivalului Cerbul de Aur din acest an au fost Andrei Tudor (compozitor), Daniel Jinga (dirijor şi compozitor), Liana Stanciu Georgescu (jurnalistă radio şi tv), Felix Crainicu (realizator Radio România Actualități), Andreea Archip (jurnalistă Libertatea), Gabriel Scîrlet (regizor muzical TVR) şi Smaranda Vornicu Shalit (directoarea Festivalului). Dintre aceştia doar 3 au studii de specialitate, dar numai Andrei Tudor lucrează nemijlocit în zona pop-jazz. Inexplicabil, Radiodifuziunea, care deține cel mai numeros corp de redactori profesionişti ("conservatorişti") nu a trimis unul dintre ei. Nu am aflat însă câți "aplicanți" au fost şi de ce au fost aleşi 18 şi nu 10 sau 20? Oricum, este stupefiantă numirea doamnei Smaranda Vornicu Shalit ca directior de festival: dânsa nu are legătură cu muzica, iar cu televiziunea… foarte vag. Aaa, a fost aleasă ca fiind fiica tatălui său, ca să dea o impresie de prestigiu şi continuitate festivalului? Înțelegem: probabil că în spatele doamnei Shalit (stomatolog), complet nevinovată, s-au țesut tot felul de combinații şi jocuri tvr-istice.

Andra

Concurenții au obținut premii în valoare totală de 65.000 de euro Pe lângă Trofeul Festivalului Internațional

Gabriel Garko, Olivier Kaye

Cerbul de Aur, în valoare de 25 de mii de euro, şi cele trei premii de pe podium, s-au decernat premii speciale.

S-a stabilit ca festivalul să aibă o gală aniversară, două zile de concurs, cu invitați speciali care au susținut mini-recitaluri, o Gală a Festivalului, spectacolul România Centenar.

La gala aniversară ne-am re-întâlnit cu unii dintre artiştii noştri premiați la Cerbul de Aur - Luminița Dobrescu, primul artist român care a câştigat Trofeul, Paula Seling, Monica Anghel, Corina Chiriac, Silvia Dumitrescu, Laurențiu Cazan, Nico, Doru Tufiş, Proconsul, Ovi, Luminița Anghel, Narcisa Suciu sau Răzvan Krivach. Am reascultat cântecele interpretate de ei: *„Say something"*, *„Dau viața mea pentru o iubire"*, *„Cerul"*, *„Of, inimioară"*, *„Spune-mi"*, *„Inimă, nu fi de piatră"*, *„Je t'aime"*, *„Noapte caldă"* . Au fost şi momente speciale cu evocarea celor dispăruți dintre noi, prin filmări de arhivă, precum Laura Stoica, Mălina Olinescu, Anda Călugăreanu sau Dan Spătaru. Momentul de vârf a fost cel din final, când toți invitații au cântat împreună şlagărele scrise de Temistocle Popa pentru Dan Spătaru, ridicând piața în picioare.

Monica Anghel

Surprind lipsa "de pe afiş" a formației premiate Slang (cu Luiza Zan, una dintre cele mai valoroase voci pop- jazz de la noi), a unui moment comemorativ Ioan Gyuri Pascu, dar şi alte „amnezii" ale organizatorilor.

Juriul care a decis premiile a fost compus din Edvin Marton din Ungaria, Gigliola Cinquetti, Kristina Cepraga Goodwin şi Luminița Dobrescu din Italia, Eleni Foureira din Grecia, Arsenie Toderaş din Republica Moldova şi Mădălin Voicu, preşedinte, secretar de stat în M.C.I.N (România). Se observă că s-a mers pe ideea micşorării cheltuieilor, adică în juriu să fie cooptați cât mai puțini compozitori sau muzicologi şi cât mai mulți artişti care să susțină şi recitaluri (modă care prinde tot mai mult şi la concursurile noastre județene de muzică uşoară). Dar… Cepraga şi Toderaş?

Ordinea intrării în scenă a fost trasă la sorți la Centrul Cultural Reduta, pentru prima seară, iar în seara următoare, ordinea concurenților a fost inversă: Kelly Joyce (Franța), Antonia Gigovska (Macedonia), Karl William Lund (Marea Britanie), Amaliya Margaryan (Armenia), Ovidiu Anton (România), Tiziana Camelin (Italia), John Karayiannis (Cipru), Inis Neziri (Albania), Basti (San Marino), Olivier Kaye (Belgia), Omer Netzer (Israel), Lidia Isac (Republica Moldova), Jorge Gonzalez (Spania), Damiano Borgi (Italia), Ryan O'Shaughnessy (Irlanda), Dora Gaitanovici (România),

Loredana

Dinaya (Kazakhstan), Raluca Blejuşcă (România). Aceştia au fost acompaniați de Big Band-ul Radio România şi Orchestra Operei din Braşov, sub bagheta dirijorilor Ionel Tudor şi Andrei Tudor.

Cei înscrişi în concurs au trebuit să-şi aleagă un cântec românesc dintr-o listă pusă la dispoziție de TVR. Suntem foarte curioşi câte cântece are lista, cine a alcătuit-o şi pe ce criterii. Şi aici, dar şi în alte puncte (jurii de selecție, de festival, eventual pregătirea concurenților), stârneşte mirarea, chiar îngrijorarea, ignorarea completă - cu rea voință, a forului muzical profesionist - Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România (UCMR).

Nedumereşte alegerea prezentatoarei: Iulia Vântur (38 de ani), "recomandată" prin faptul că a moderat show-uri de „succes" ca… „Ferma vedetelor" (!!), de la Pro TV şi că apare în filme indiene. Se pare că dna. preşedinte a TVR (fostă la Pro TV) începe să-şi mute

favoritele de la Pro TV la TVR: un prieten privind întâmplător la televizor şi văzând-o, m–a întrebat - de când transmite Pro TV "Cerbul de aur "? Prejudiciul de imagine şi prestigiu este imens şi ireparabil. Nu mai amintim de caraghioslâcul cu actorul italian Gabriel Garko, plătit cu 40.000 de euro (!!), anunţat ca prezentator, apoi ca invitat special şi în cele din urmă chemat de 3 ori pe scenă pentru nişte discuţii puerile. Ce-a fost asta?

Când am aflat şi că a fost plătit pentru apariţiile de 15 minute şi pentru excursia la Braşov cu un sac de bani am

Antonia Gigovska, Gigliola Cinquetti

rămas mut…. Cum arătam, TOATE cele 10 (zece) premii au totalizat 65.000 de euro!

În cele cinci zile de spectacol avem un concurs cu 18 concurenţi şi în rest, baza, "carnea" festivalului, este compusă, firesc, din multe recitaluri. Cum partea de concurs a totalizat doar două ore, vom arunca întâi o privire asupra recitalurilor, unele sub nivelul aşteptat la un astfel de eveniment.

Credem că nivelul de jos a fost atins de prestaţia formaţiei The Motans din Chişinău. În primul rând, cuvântul nu există în engleză, puteau să-i zică Motanii, altminteri nu are nici un sens (seamănă cu franceza Chiriţelor lui Alecsandri). În al doilea rând, observăm că eşalonul prezenţelor din Republica Moldova este foarte amplu: o orchestră – Lăutarii, cu Nicolae Botgros; o concurentă – Lidia Isac, în juriu – polivalentul Arsenie "Arsenium" Toderaş (compozitor, textier, solist, producător, jurat), trei formaţii – The Motans, Carla's Dreams, Alex Calancea Band (dacă se dorea invitarea unei formaţii de peste Prut, trebuiau chemaţi Zdob şi Zdub, cu notorietate, experienţă şi succese de 4 ori mai mari decât ale celor trei amintite la un loc). Puteai crede că avem un festival desfăşurat la Chişinău, la care este invitată şi TVR 1. Căci să nu uităm de prezentatoarea Ilinca Avram (de la TVR Moldova) care a fost amfitrioană, vorba vine, alături de Aurelian Temişan, a segmentului retro: având în vedere parfumul nostalgic al acelei părţi, ne întrebăm din nou, de ce nu s-a apelat la "supravieţuitori"? Doar un exemplu: Valeria Gagealov şi Andrei Magheru există, sunt printre noi. Să revenim la Motani: fără forţă, fără explozie, cu un solist care şoptea la microfon, uneori pe un ritm de reggae anemic, au stat pe scenă nepermis de mult, aproape o oră. La orice concurs rock autohton găsim 3-4 formaţii mai "vânoase". Ce a căutat această formaţie la Braşov e un mister: probabil ni se va livra cunoscuta justificare "au succes în topuri", de parcă asta ar înlocui valoarea.

La un moment a năvălit pe scenă o nălucă încercănată: aveam să aflăm că este **Paulo Bragança, a**rtistul portughez numit Pasărea Phoenix a fado-ului. De fapt avem o combinaţie cu flamenco şi hip hop, dacă vroiam să ascultăm fado adevărat trebuiau invitaţi Ana Moura, António Cruz, Dulce Pontes ş.a. A fost iertat fiindcă a încercat să o imite pe Maria Tănase ("Lume, lume"), înveşmântat în tricolor.

Reprezentanţii României la cea mai recentă ediţie Eurovision, formaţia **The Humans**, au reuşit să ne facă oarecum să uităm eşecul ruşinos de acolo şi au pregătit un recital reconfortant, bazat pe şlagăre româneşti: „Trurli", „Nu-ţi şade bine când plângi", precum şi o "compilaţie" Laura Stoica („Focul", „Un actor grăbit"), folosind cu pricepere două voci – una masculină şi una feminină (mai flexibilă).

Solista italiană **Gigliola Cinquetti** (70 de ani)**,** care a interpretat cântecul câştigător la Eurovision Song Contest 1964 ("Non ho l'età" de N. Salerno şi M. Pinzeri) şi a fost invitată la a doua ediţie a Cerbului de Aur, în anul 1969, a susţinut un recital scurt, cu acompaniament pe negative, de doar 5 piese, cuprinzând atât titlul de mai sus, cât şi celebra "La pioggia" din 1969: recital delicat, intimist, mai potrivit pentru spaţii de sală.

Ni s-a tot spus că **Eleni Foureira** este "regina muzicii pop greceşti"!? Să ne lămurim: melodioasa muzică grecească, numită laiko, are numeroase vedete actuale (sărim peste Vicky Leandros şi Nana Mouskouri), cum ar fi Anna Vissi, Despina Vandi, Elena Paparizou şi multe altele, dar Foureira nu este pe acolo. Ea a interpretat la Eurovision 2018 din

Amy Macdonald

partea Ciprului cântecul "Fuego", scris de Alex Papaconstantinou, Geraldo Sandell, Viktor Svensson, Anderz Wrethov, Didrick, care s-a plasat pe locul 2. Pe scena noastră, Foureira s-a dovedit, prin ţinută, costumaţie, repertoriu, o adeptă a manierei dance, un fel de Beyonce sau Rihanna balcanică. Ni s-a spus că este o mare victorie că am adus o solistă cu care Ciprul s-a clasat pe locul 2: probabil că data viitoare o să ne bucurăm dacă aducem locul 4.

Două grupări au marşat cam pe acelaşi teritoriu stilistic: **Flavius & Linda Teodosiu** şi **Horia Brenciu & HB Orchestra**. Este vorba de linia soul - funk cu modele precum James Brown, Prince, The Commodores. Tatăl saxofonist Flavius a început cu piesa instrumentală ”Pick up the Pieces” (Average White Band - 1974), iar fata Linda a intrat în zona muzicii americane negre, mult apreciată în Germania, într-un micro-recital de numai 25 de minute. Mai lung a fost concertul formației Brenciu, cu liderul în ținută de baseball, evoluând energic pe acordurile a nouă cântece (două în engleză), propulsate de secția sa de suflători. Nu ştim însă la cine se referă zicerea sa finală ”Prețuiți-vă vedetele cât sunt încă în viață!”.

Smaranda Vornicu-Shalit, Ovidiu Anton

Violonistul ungar **Edvin Marton**, născut în Ucraina, a trecut de la interpretarea muzicii clasice la maniera crossover (acompaniind patinatori ruşi), manieră comercială cu tentă pop, ilustrată de super-staruri ca germanul David Garrett sau olandezul André Rieu. El ne este prezentat în mod total fals că ar fi câştigat trofeul Eurovison în 2008. Repetăm pentru a n-a oară: după cum arată şi titulatura, Eurovision SONG Contest, avem de-a face cu un concurs de creație, nu de interpretare. În 2008 a câştigat cântecul ”Believe” compus de Jim Beanz şi Dima Bilan. Piesa a reprezentat Rusia, fiind interpretată de Dima Bilan, acesta fiind acompaniat la vioară de Edvin Marton, asta-i tot, a fost acompaniator. Scurtul său recital de la ”Cerb” a cuprins compoziții proprii, prea delicate pentru imensitatea Pieții Sfatului.

De o popularitate inexplicabilă se bucură formația **Carla's Dreams**, înființată în 2012 în Republica Moldova (mai nou, cu această titulatură se recomandă o singură persoană, liderul grupului, Andrei Tăruş, prezent în juriul unui concurs TV). Calitatea cântecelor, accentul sau vocea gâjâită nu ar justifica popularitatea. Trucul care i-a propulsat în atenția publicului, țintă (copii şi adolescenți) ar fi Misterul, adică figurile acoperite permanent de machiaje groase; dar nici această idee nu este inedită, fiind împrumutată de la formațiile americane Kiss şi Slipknot.

Ca de obicei, vrem nu vrem, capetele de afiş sunt considerate întotdeauna vedetele engleze şi americane. Au fost trei aici, cu stiluri total diferite. Scoțianca **Amy Macdonald** (chitară, voce, 31 de ani) are la activ 4 albume începând cu 2007. Un recital în stilul său, folk-rock, o voce de contralto expresivă, cântece proprii pe ritmică continuu accentuată (fără mari variațiuni), cu hit-uri precum „This is The Life”, „Slow it Down”, „Dream On”. Mult mai sus pe scara succesului se află fostul căpitan britanic **James Blunt** (voce, chitară, pian, 44 de ani): din 2003, cele 5 albume ale sale au 30 de milioane de exemplarei vândute, numeroase premii obținute, cântece precum „You're Beautiful”, „Goodbye My Lover”, „Carry You Home” - pe primele locuri în topuri. Un stil pop-rock accesibil, cântece de dragoste oferite cu un tremolo irezistibil inimilor feminine. De notat că englezii au venit cu formațiile proprii, rodate, pentru apariții fără fisuri. Americanca **Nicole Scherzinger** (40 de ani, dansatoare, actriță, născută în Hawaii) a fost prezentată de TVR ca marea găselniță, invitata nr. 1, vedeta principală. Până în 2010 a făcut parte din ansamblul feminin vocal-dansant Pussycat Dolls, vocea sa de altistă impunând hit-uri precum „Don't Cha”, „Buttons”, „When I Grow Up”, iar ulterior ca solistă a avut succes mai mult european cu „Baby Love”. S-ar zice că domeniul său stilistic ar fi pop/ rhythm and blues, dar mai evidentă este apropierea de dance/ club. Stilul, popularizat de videoclipuri cu dansatoare ”fierbinți”, şi-a făcut apariția şi pe scena ”Cerbului”, energizând segmentul juvenil al spectatorilor. Cu toată stima pentru această zonă la modă, nu credem că ”Cerbul” este un eveniment dance/ club/disco, ci are (sau ar trebui să aibă?) altă menire, altă greutate muzical-culturală.

De obicei, vedetele de peste hotare sunt programate la finalul concertelor noastre, ”pour la bonne bouche”. Am avut aici o decizie interesantă a organizatorilor, care au plasat recitalurile celor trei staruri feminine autohtone – **Andra** (care l-a avut invitat pe Dan Bittman), **Loredana**, **Delia** – la finalul serilor. Să fie o recunoaştere a faptului că ele sunt mai populare decât vedetele de peste hotare sau din contră, au fost sacrificate, ştiindu-se (din alți ani) că după miezul nopții spectatorii încep să plece? Oricum, ele şi-au prezentat show-urile cu care au umplut Sala Palatului la Bucureşti, fără mari schimbări, show-uri dense, bine puse la punct, care au fost recenzate în paginile noastre.

Dora Gaitanovici

Florin-Silviu URSULESCU

Cu bune şi (mai ales) rele...

Când în 51 de ani ajungi să organizezi abia a 17-a ediţie, nu ai cu ce te lăuda, mai ales că precedenta fusese în urmă cu... 9 ani. Să zicem că înainte vreme au fost probleme mai speciale, dar în nici un caz, aşa cum scria un jurnalist neinformat, că "Festivalul a fost interzis de Ceauşescu în ultimii ani de comunism", pentru că de la ediţia 1971 până la aceştia a mai trecut multă vreme! În schimb cine şi ce i-a mai împiedicat pe cei de la TVR să respecte, după 1990, periodicitatea anuală? Dacă n-ai bani, îl faci mai micuţ, dar nu-l întrerupi, numai că la ediţiile post-decembriste s-au tocat bugete uriaşe, nejustificate în manifestări faraonice, cu personaje aduse de peste hotare pe sume care au secat vistieria televiziunii publice. Anul acesta, însă, s-a ivit o oportunitate: Anul Centenarului, bugetul de milioane de euro fiind asigurat cu generozitate de Guvern, sponsori, autorităţile locale din Braşov, ceea ce a permis organizatorilor să se întindă pe nu mai puţin de 5 zile, de parcă eram la Sanremo. Şi măcar dacă ar fi fost cu folos, dar...

Raluca Blejuscă, Mădălin Voicu

Când aniversezi 50 de ani de la prima ediţie, ideea de bază ar fi trebuit să fie OMAGIEREA MARILOR COMPOZITORI ŞI INTERPREŢI ROMÂNI, A INSTRUMENTIŞTILOR, REGIZORILOR, MAEŞTRILOR DE SUNET, a tuturor acelora care au clădit edificiul trainic al muzicii UŞOARE româneşti (intenţionat am subliniat, pentru că tocmai acest gen a fost expediat "pe repede înainte" în prima seară, când Piaţa Sfatului avea foarte multe locuri goale, filmate neinspirat de operatorii TVR, firesc la ora 1 noaptea, la munte). Unii dintre ei mai trăiesc, trebuiau aduşi pe scenă, fie că au participat, fie că nu (ar fi fost astfel şi o reparaţie morală şi o "mea culpa" din partea TVR, pentru selecţiile arbitrare din trecut, când au reprezentat România solişti de care nu-şi mai aminteşte nimeni, unii dintre ei prezentaţi şi acum). De pildă, am zărit-o în rândul 1 pe arh. Theodora Dinulescu, scenografa primei ediţii, din 1968, dar nimeni n-a amintit de ea... Nu ştim cine s-a ocupat de sunet (aşa cum trebuia să se precizeze clar cine a semnat regia, scenariul – cu unele texte inepte, regia muzicală, cine a fost director de festival, pe ce criterii şi cu ce atribuţii), deoarece soliştii români au acuzat că nu au avut control pe scenă şi că nu auzeau orchestra, aşezată prea sus. Cum să-i ignori în acest sens pe propriii profesionişti, care au scris istorie, inclusiv la "Cerbul de aur", cum ar fi Jolt Kerestely sau Dani Constantin (compoziţia acestuia din urmă "Still Love You" a adus de două ori premiul I unor solişti)? Nu poţi face o ediţie festivă, de o asemenea amploare, fără a cunoaşte măcar istoria festivalului, dacă nu a muzicii uşoare româneşti. Dacă unii dintre reprezentanţii noştri la primele patru ediţii n-au ajuns pe scenă, aşa cum ar fi fost normal, şi s-a recurs la mesaje filmate, atunci trebuia ca TOŢI să apară pe ecran, asta însemnând şi Anca Agemolu (1968), Mihaela Mihai (1969), Angela Similea, Dorin Anastasiu (1970), Ruxandra Ghiaţă (1971). Frumos că n-au fost uitaţi, fiind pomeniţi prin momente omagiale (unii, ca Laura Stoica, de mai multe ori), poate cam lungi, interpreţii dispăruţi, deşi marea durere a lui Dan Spătaru, evocat prin "Fanfara militară" cântată de colegi, a fost că, până la moarte, n-a fost invitat să susţină, aşa cum era normal, un recital la "Cerb", el, cel mai popular cântăreţ... Să-i cinstim pe corifeii genului cât sunt încă în viaţă, de aceea ar fi fost de dorit să-i vedem pe scenă, umăr lângă umăr, în aplauzele publicului, şi pe Marina Voica, Mirabela Dauer, Gabriel Cotabiţă, Pompilia Stoian, Gabriel Dorobanţu, Stela Enache, Paul Surugiu Fuego, Marina Florea, Anastasia Lazariuc (mai ales că artiştii basarabeni au fost foarte numeroşi), Adrian Romcescu, Oana Sîrbu, Cristian Popescu (locuieşte chiar în Braşov), Mihai Constantinescu, Adrian Daminescu, Sergiu Cioiu, Ramona Bădescu (fostă prezentatoare a festivalului), Petre Geambaşu... Ar fi fost atât de greu să li se ofere o plachetă (că de diplome suntem sătui) şi un buchet de flori, cu scuze pentru faptul că deşi au cariere prodigioase, cei mai mulţi n-au fost în graţiile producătorilor de la TVR? Acum, în epoca tehnicii, de efect ar fi fost şi mesaje video de la foşti laureaţi de peste hotare sau actuale vedete care şi-au început ascensiunea la Braşov – bănuim că nici Julio Iglesias (atât de ataşat de publicul nostru), nici Christina Aguilera n-ar fi refuzat să spună două vorbe. În perioada 1968-1971 festivalul s-a ţinut la Teatrul Dramatic din Braşov şi ar fi fost salutar ca, după 50 de ani, gazda aceasta istorică (la Sanremo nu se

Horia Brenciu

renunţă la Teatrul Ariston) să fie pusă în valoare, aşa cum a procedat în 1998 Ioana Bogdan, cu "Clubul sentimental" transmis în direct pe TVR2. Aici se putea rescrie legenda festivalului, cu oameni care au fost direct implicaţi (Dumitru Moroşanu, Octavian Iordăchescu, Dinu Săraru, Ioana Bogdan, Jolt Kerestely, Horia Moculescu, Alexandra Cepraga, Dani Constantin, Liana Elekeş), evocându-se personalitatea

foştilor prezentatori, de care acum n-a amintit nimeni-Stela Popescu, Iurie Darie, Ioana Măgură, Silviu Stănculescu, Valeria Gagealov, Andrei Magheru, dar şi a marelui Sile Dinicu, ca şi a celorlalţi dirijori ai primelor 4 ediţii (Richard Oschanitzky, Gelu Solomonescu, Alexandru Imre).

Nemaivorbind că nu doar interpreţii au făcut istorie aici, ci şi compozitorii: un alt moment emoţionant ar fi putut fi conceput prin invitarea pe scenă a lui Horia Moculescu, Jolt Kerestely, Marius Ţeicu, George Natsis, Viorel Gavrilă (pentru că Ionel şi Andrei Tudor erau deja acolo) şi prin pomenirea acelor creatori de top dispăruţi ale căror creaţii au marcat festivalul, de la cei vechi până la Camelia Dăscălescu, Paul Urmuzescu, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu sau Cornel Fugaru. Legat de compozitori şi de piesele cântate (puţine la număr şi repetându-se) de finaliştii străini, este obligatoriu ca, transparent, organizatorii să explice care a fost modalitatea prin care au fost propuse creaţiile româneşti şi câte au fost ele. S-au propus străinilor şi piese din "fondul de aur" al genului? La primele ediţii, împreună cu UCMR, se tipărea un caiet cu peste o sută de cântece reprezentative, din care să tot alegi. La actuala ediţie UCMR a fost ocolită total, deşi consultarea profesioniştilor muzicii era obligatorie. Ne-am bucurat totuşi că au fost pe scenă Ionel Tudor şi Andrei Tudor (excepţionali în postură de dirijori şi de orchestratori!), Paula Seling, Laurenţiu Cazan. După 1990 a intervenit subiectivismul realizatorilor, care alegeau câteva titluri după bunul lor plac, ajungându-se în acest fel ca marile creaţii ale muzicii uşoare româneşti să nu se mai audă pe scena festivalului. Asta pentru că nimeni nu le-a spus celor de la TVR ceva esenţial: "Cerbul de aur", ca şi oricare eveniment muzical sau emisiune ale postului public, sunt ale ţării, ale marelui public, nu ale unei mâini de redactori, producători şi realizatori! În schimb am fost intoxicaţi cu sloganul "De 50 de ani "Cerbul" dă ritm României!". Poate din 9 în 9 ani şi aşa, un ritm mai lentişor...

Doina Gradea, Lidia Isac, Ionel Tudor

Neglijenţa sau lipsa de informare, la acest nivel, au fost de asemenea "bile negre" (Doina Spătaru a fost laureată în 1970, nu în 1971, Cosette aşa se scrie corect etc.), dar să stai prost şi cu gramatica frizează ridicolul. Astfel, pe ecran a apărut permanent scris "Laureat", indiferent de sexul artistului, iar Ionel şi Andrei Tudor erau... contopiţi într-un singur "Dirijor", nemaivorbind că o serie de solişti nu au fost ei personal laureaţi, ci video-clipul în care apăreau, ceea ce era obligatoriu să fie precizat. În prima seară au cântat doar o parte din cei premiaţi în trecut, fără însă a se scrie pe ecran autorii cântecelor, iar dacă străinii s-au întrecut în a cânta în româneşte, unii dintre ai noştri au apelat la limbi străine (absolut toţi se cuvenea să cânte doar titlurile de la data respectivă). Au evoluat în această seară, care ar fi putut şi trebuit să fie o sărbătoare globală a muzicii uşoare româneşti, Corina Chiriac, Nico, Luminiţa Anghel, Narcisa Suciu, Laurenţiu Cazan, Monica Anghel, Silvia Dumitrescu, Paula Seling, Doru Tufiş... Derulând cronologic, să notăm regia neinspirată: orchestra stă în frig o oră (normal era să fie derulate în ordine toate piesele cu acompaniament orchestral şi separat cele cu negative), concurs după recitaluri, piese româneşti şi străine de-a valma, de nu mai înţelegeai nimic. Care a fost justificarea pentru care trupa Humans, care ne-a făcut de râs la Eurovision şi n-a avut nici o legătură cu "Cerbul", a fost invitată pentru un recital lung, în timp ce vedetele laureate au fost "fugărite" prin scenă cu câte un singur cântec? Aşa cum un star mondial, Gigliola Cinquetti, a fost intercalată, se putea face şi cu diverse mari voci ale noastre, în schimb au ocupat multe ore din program titulaturi ca Motans, Humans, Carla's Dreams, care sigur nici nu ştiau ce e cu acest festival şi care nici măcar n-au umplut piaţa, ca să fie măcar o justificare economică (fiindcă muzical-stilistică nici atât). Practic, TVR a marcat acum o clară "cedare de suveranitate", promovând mai mult nume de la posturile rivale ProTV şi Antena 1, ceea ce este de neînţeles şi de neacceptat, dar despre asta vom reveni. Loredana a fost ca de obicei la înălţime, deşi repertoriul n-a fost prea bine ales (Zig-zagga, Lele, Mamma mia, un potpuriu, O inimă de 16 ani, culminând cu "Bună seara, iubito!" de Adrian Enescu).

Când ai în curtea proprie, practic, o Andreea Marin şi când poţi apela la Ramona Bădescu şi Mădălina Ghenea (a fost pe scenă la Sanremo), vorbitoare de italiană, mult mai frumoase toate, care a fost oare justificarea pentru care a fost adusă ("cu mari sacrificii", cum se spunea pe vremuri) din India o prezentatoare a ProTV fără nici o experienţă în domeniul spectacolelor muzicale? Mister. Deşi a avut prompter şi căşti, deci practic a citit şi a reprodus (dialogul cu actorul italian era amuzant, fiindcă se aştepta traducerea în cască), Iulia Vântur a evidenţiat dicţie deficitară (înghite silabe şi vocale), a fost afectată, aferată. Cam brusc saltul de la "Ferma vedetelor",

Corina Chiriac

sau aşa ceva, la "Cerbul de aur"! Bine măcar că s-a renunţat la prostia cu prezentarea în limba engleză, reamintită fugitiv doar de Ricky Dandel. În plus, nefericita moderatoare a fost chinuită de regie cu o "inovaţie" de-a dreptul penibilă: era pusă să prezinte de-a valma, la grămadă, câte 3-4 interpreţi, de uitai ce a spus până când respectivul intra în scenă! Dar la

scurtă vreme ne-am lămurit cum stă treaba cu strânsele relații dintre TVR şi ProTV, când am citit că o bucătăreasă (pardon, "chefă" sau cum o fi femininul) lansată de acest din urmă post urmează să aibă o emisiune culinară la postul public, de parcă Mircea Dinescu nu era suficient. Iar cu italianul Gabriel Garko, bănuții aruncați, aparent, aiurea (omul putea fi măcar întrebat de muzica italiană, de Sanremo, de Gigliola Cinquetti!), au avut o justificare clară: două seriale cu el difuzate de TVR imediat după festival!!

În ceea ce priveşte selecția concurenților, artiştilor din recitaluri, membrilor juriului, melodiilor planează multe,

Gigliola Cinquetti

multe semne de întrebare. Italienii din concurs, de pildă, au fost mult sub nivelul câştigătorului Trofeului la concursul "George Grigoriu" din acest an, Walter Ricci, respins surprinzător la preselecție. Ne-am lămurit când Andrei Tudor, membru în comisie, ne-a povestit cum au votat cei trei colegi fără pregătire muzicală...Ce ni se pare nefiresc este faptul că se alterează ideea de competiție de INTERPRETARE, deci nu de creație şi cu atât mai puțin gen Eurovision: în piesa Irlandei se mai auzeau clar încă două voci, Spania a avut, pe lângă o dansatoare, un...duet vocal feminin, iar Cipru a apărut cu... două manechine. Dora Gaitanovici, învingătoarea de la Muzic-ADA şi de la Amara 2017, a cântat "Spune-mi" de Cornel Fugaru, Raluca Blejuşcă (având-o ca profesoară, la Tulcea, pe valoroasa interpretă Alexandra Canareica) - "Oameni" de Marius Țeicu, Ovidiu Anton - "Copacul" de Jolt Kerestely, solista din Kazahstan, foarte bună – o piesă de Andrei Tudor. "Tu nu vezi cerul" sau "Cât de frumoasă eşti!", ale tânărului şi valorosului compozitor, s-au numărat între preferințele soliştilor străini, ca şi "Să nu-mi iei niciodată dragostea", "Dincolo de nori" (Holograf), "La tine aş vrea să vin", "Vino mai aproape" (Bere gratis), "Timpul" (Marius Moga), "Dau viața mea pentru-o iubire" (Marius Țeicu), "Noi ne potrivim" (repertoriu Connect-R), "Iubirea schimbă tot" (repertoriu Andra), "Promit" (Paula Seling), "Of, inimioară!" de Edmond Deda (la care prezentatoarea trebuia să facă legătura cu Luminița Dobrescu, care a cucerit Trofeul în 1969 cu acest cântec). Se simte clar că Iulia Vântur nu are cunoştințe în domeniu şi că oricum nu spune nimic de la ea, citind doar sponsorii şi titlul plus autorii (care oricum apar pe ecran!). De pildă, la Ovidiu Anton erau revelatoare câteva detalii: că a fost şef de promoție la "Şcoala vedetelor-2" a lui Titus Munteanu (de la TVR!), că melodia "Moment of silence" a triumfat la Eurovision România, că nu e atât pescar cât crescător de câini de rasă. Horia Brenciu (la care trebuia din start să se sublinieze că este braşovean) a fost în vervă, neocolind "Septembrie, luni...", "Funky party", "Fac ce-mi spune inima", "Lângă tine", "Do it for me" şi, în primă audiție, "Sunt cine vreau să fiu". Aşa cum starul James Blunt s-a situat pe aceeaşi linie a hit-urilor proprii: "Heart to heart", "Goodbye my lover", "Postcard", "Bartender", "Bonfire Heart" şi a fost... "OK".

Să nu vă mire prea mult palmaresul final, fiindcă în componența juriului n-a intrat nici un compozitor sau muzicolog reprezentând UCMR!! Nici aici nu ştim care au fost "criteriile" (fiindcă profesional-muzicale nu prea), optându-se pentru câteva prezențe, să le spunem, mai degrabă exotice. Dacă au ocolit, ca la mai toate manifestările sale, profesioniştii de la UCMR, cei de la TVR puteau măcar să facă apel la ograda proprie, prin specialiştii cu studii muzicale şi experiență în domeniul muzicii uşoare: Jolt Kerestely, Alexandra Cepraga, Dani Constantin. Au stabilit ierarhia finală Mădălin Voicu (preşedinte), Gigliola Cinquetti, Luminița Dobrescu, Eleni Foureira (Grecia), Kitty Cepraga (fostă la "Şcoala vedetelor"-1), Edwin Marton, Arsenie Toderaş (fost la O-Zone, dar mai logic ar fi fost Dan Bălan), deci o componență eterogenă. Cineva, a propos de altă gafă a organizatorilor, se amuza spunând că James Blunt a decăzut, ajungând să cânte în... deschiderea concertului Deliei! Aceasta a interpretat cu succes "1, 2, 3, 4", "Gura ta", "Om mare", "Aripi de vânt", "Ce are ea?", "Rămâi cu bine", din păcate n-a renunțat, nici pe această scenă prestigioasă, la nota de vulgaritate, la care, absolut condamnabil, TVR s-a făcut părtaşă, afişând în permanență pe ecran... "Mă-ta"!! Dacă acesta e nivelul cultural la postul public, să ne aşteptăm în viitor la alt cuvânt în 4 litere, care începe tot cu "m"? Jenant. Aminteam că, impardonabil, nici măcar una din

Nicole Scherzinger

marile vedete ale muzicii uşoare româneşti n-a fost invitată să susțină un recital! Flavius şi Linda Teodosiu Show Band, fără o activitate consistentă pe scenele noastre (rezidenți în Germania), a oferit un recital bine interpretat, cu piese internaționale... totuşi se aniversau 50 de ani de la primul "Cerb", să nu uităm asta.

Impresiile ni s-au amestecat, ca şi planurile analizei, aşa că ar cam fi cazul să le ordonăm puțin. Aşadar să amintim înainte de toate organizatorii: Ministerul Culturii şi al Identității Naționale, Consiliul județean Braşov, Primăria municipiului, TVR, co-producători fiind TVR Moldova (de la

care a venit o prezentatoare nescenică şi necunoscută, Ilinca Avram – din fericire n-a vorbit prea mult) şi SRR. Prezentatorul principal al primei seri, cea care a fost totuşi cel mai mult în spiritul, în tradiția festivalului, Aurelian Temişan, şi-a demonstrat calitățile actoriceşti, în ciuda unui text, cum am mai spus, fără sare şi piper, cu un umor forțat. O mostră grăitoare: amfitrionii au fost puşi în permanență să anunțe, pleonastic, "Marele Trofeu", de parcă ar exista şi "Micul Trofeu"! O altă prostie "regizorală": solistul intră în scenă... înaintea prezentatorului! Am înțeles că Vântur vroia să amintească mereu de cei care au coafat-o, îmbrăcat-o, i-au pus la dispoziție bijuterii, totuşi să nu spui nimic despre succesele şi personalitatea uriaşă a Gigliolei Cinquetti e jignitor pentru artistă. Optând pentru un stil cât mai natural, necoafată, nemachiată, dar cu o rochie superbă, fosta adolescentă-

foto: libertatea.ro

Ionel şi Andrei Tudor

minune ne-a delectat cu refrenele ei fără vârstă: "Si", "La pioggia", "Lacrime in un oceano", "Fuori piove" şi fireşte "Non ho l'età". Luminița Dobrescu a noastră, vecină cu Gigliola în juriu, dar şi în Italia (au fost nu mai puțin de 3 membre în juriu care locuiesc în Peninsulă!), n-a fost pusă deloc în valoare aşa cum trebuia şi cum merita, oferindu-i-se spațiu doar pentru 2 piese, deşi are repertoriu cu orchestra Ionel Tudor (big-bandul Radio), alături de care a susținut un mare concert. Iar prezentarea ei pe ecran a fost în aceeaşi notă, fiind caracterizată drept doar "Laureat" (mai trebuia un "ă", cum am mai spus, dar de fapt trebuia scris "Câştigătoare a Trofeului "Cerbul de aur" 1969!). Ea a dat viață cu aplombul cunoscut melodiilor "Dacă nu iubeşti" (George Grigoriu) şi "Of, inimioară" (Edmond Deda), evident neanunțate pe ecran, ca la toți artiştii români. Un recital mai consistent a avut Corina Chiriac, care a optat pentru "Inimă, nu fii de piatră", "Inima ta", "Hai, hai, lângă mine stai", aduse la rampă cu umor şi vervă, făcându-ne să dorim o dată mai mult să vedem vedetele noastre de primă mărime puse pe aceeaşi treaptă cu cele de peste hotare, față de care sunt adesea mult mai bune.

La Gală prezentatoarea mai lansează o sintagmă aiuritoare, afirmând cum că asistăm la "Cel mai important festival DE MUZICĂ din România"!! Aşadar "George Enescu" e mic copil, de celelalte nu mai vorbim... Primul recital a fost al violonistului Edwin Marton, care a cântat 6 piese scurte, dar având în vedere că vine pentru a nu ştiu câta oară în România, şi nu pe bani puțini, putea ca măcar din curtoazie să includă în repertoriu şi o lucrare românească, chiar dacă Grigoraş Dinicu sau Georges Boulanger (Gheorghe Pantazi) nu cântau pe Stradivarius-ul de care nu uită să amintească de fiece dată... Toți finaliştii sunt invitați pe scenă, semn că organizatorii s-au inspirat de la Amara şi "George Grigoriu", ca să ne amuzăm puțin, dar n-au luat de acolo un alt lucru bun şi anume filmarea unor aspecte din culise. Premiul TVR şi al SRR este înmânat de Doina Gradea (PDG al TVR), dar nu împreună cu Georgică Severin, omologul său de la Radio, ci cu Ionel Tudor, care coboară de la înălțimea scenei. Culmea, Lidia Isac (Republica Moldova) nu cântă piesa care i-a adus premiul, "Tu nu vezi cerul" de Andrei Tudor, păcat. Premiul publicului (stabilit, ni se spune, prin SMS) este câştigat de Olivierr Kaye (Belgia) sau, poate, de şlagărul "Să nu-mi iei niciodată dragostea" (Holograf). Premiul presei (care presă, cine anume, o asociație profesională, cum ar fi normal?) n-a fost înmânat de vreun ziarist-critic muzical reputat, ci de directoarea festivalului, Smaranda Vornicu Shalit (după câte ştim nu este jurnalistă, dar în fine), lui Ovidiu Anton ("Copacul"-Jolt Kerestely). Bizară invitarea formației din Republica Moldova, The Motans (despre care nici Vântur n-a avut ce spune!), cu un recital foarte lung şi plicticos, publicul nefiind deloc entuziast. Am înțeles că în Anul Centenarului s-a dorit prezența artiştilor basarabeni în juriu, între laureați, în recitaluri, însă mult mai firesc era să fie chemate nume grele, cum ar fi Ion Suruceanu, Pasha Parfeni (cu atât mai mult cu cât au mai urcat pe scena "Cerbului"), Olga Ciolacu, Anastasia Lazariuc, Ian Raiburg, Zdob şi Zdub, ca să nu mai vorbim de Paul Surugiu Fuego, la rându-i Artist al poporului din Republica Moldova. Fostă elevă a lui Cornel Fugaru, care îşi punea mari speranțe în ea, şi componentă a duetului Angels, Raluca Blejuşcă a întrerupt un timp activitatea muzicală, devenind mamă a trei copii! Revenirea ei a fost încununată cu Premiul pentru cea mai bună interpretare a unei piese româneşti (dar acesta nu e oare mai potrivit să meargă către un străin? Raluca oricum avea loc în palmares) – este vorba de "Oameni" de Marius Țeicu. Premiile localnicilor au plecat peste hotare: cel al Județului Braşov a fost acordat italianului Damiano Borgi ("Dincolo de nori"-Holograf), iar cel al Municipiului Braşov a fost atribuit

Iulia Vântur, Gabriel Garko

irlandezului Ryan O'Shaughnessy ("Noi ne potrivim"). O constatare stupefiantă: laureații nu cântă, ca să-şi justifice premiile, în schimb The Motans ocupă 45 de minute scena! Dacă Fuego n-a ajuns în recital, cum era de aşteptat, în schimb el a fost în repertoriu şi gravat pe... cizmele grecoaicei Eleni Foureira. Jurata a avut alături 4 balerine, ea însăşi fiind

o foarte bună şi suplă dansatoare, dar cam atât, legăturile-i cu tradiţiile muzicale elene nefiind detectabile. Premiul III a fost înmânat de Kitty Cepraga franţuzoacei de culoare Kelly Joyce, care a cântat cu orchestra "Of, inimioară", iar premiul II a fost oferit de Gigliola Cinquetti frumoasei macedonence Antonia Gigovska, care a cântat... "Cât de frumoasă eşti!" de Andrei Tudor. Ca să-şi mai justifice sacul de euro primit cam pe degeaba (el însă n-are absolut nici o vină) actorul Gabriel Garko a fost însărcinat să înmâneze premiul I belgianului Olivier Kaye, care de această dată cântă; cu cele două premii, el calcă, după 50 de ani, pe urmele compatriotului său Jacques Hustin, triumfător în 1968. Cel mai lung recital din

James Blunt

festival, 11 piese, a fost susţinut de Nicole Scherzinger, pe aceeaşi linie vestimentară cu Delia şi grecoaica – body şi cizme înalte, plus 4 dansatoare. Una peste alta, în recitaluri mai mult s-a dansat (aerobic, costume de baie sexy) şi s-a... vorbit, fiindcă, să nu uităm, am mai avut şi "Eroina" sau "Acele" pictaţilor de la Carla's Dreams. Deci două formaţii din Basarabia cu stiluri asemănătoare, dar nici o formaţie de Top din România! Holograf sau Bere gratis au fost măcar prin cântecele lor, dar Vunk sau Direcţia 5? Nemaivorbind că n-a fost nici un recital al unei mari voci, cum se întâmpla altădată. Juriul "de experţi" (formulare simpatică a Iuliei Vântur) a decis o câştigătoare care a primit ceva fluierături. Inis Neziri (Albania) a fost recompensată cu Trofeul (păcat că s-a renunţat la ierarhizarea aceea cu cerbi de aur, argint şi bronz), cântând piesa lui Marius Ţeicu sortită gloriei la acest concurs, "Dau viaţa mea pentru o iubire", dar în orice festival serios câştigătorul interpretează ambele piese, nu doar una.

A 5-a seară a fost una specială şi originală, nu neapărat doar de folclor, având-o la cârmă pe Iuliana Tudor. Minunata secvenţă "Toţi K1 pentru România", oferită de Primăria generală a Capitalei, cu Nicolae Furdui Iancu, grupul K1, formaţia Crai Nou, Paula Seling, actori a dezvoltat un cunoscut proiect lansat la Mărăşeşti anul trecut, la "Vrancea Eroică". Din Republica Moldova au luat parte orchestra "Lăutarii", dirijor Nicolae Botgros, şi Alex Calancea Band. Au fost unele reproşuri că au lipsit marile vedete ale muzicii populare, dar, repetăm, n-a fost un concert de folclor, ci unul conceptual, mai aparte. Oricum şi în presă am văzut aceeaşi dezinformare crasă şi lipsă de cultură muzicală, cu formulări de genul "Melodia Monicăi Anghel "Dau viaţa mea"", fără ca în tot articolul să se amintească măcar numele compozitorului, fiindcă al textierului nu avem pretenţii. Dar de cea mai mare gravitate sunt subiectivismul şi ignorarea gustului masei mari de spectatori, nepermise la o televiziune publică, plătită de fapt din banii noştri, ai tuturor. Noi am fost ceva mai blânzi, dar iată un fragment din articolul cunoscutului scriitor şi comentator muzical George Stânca, publicat în ziarul "Click!": "La urma urmei, cine sunt aceşti VOI (sau "ei") ca să decidă lucruri esenţiale de politică a culturii? Anume, cine e reprezentativ şi cine nu? Cine v-a "uns", cine i-a ales? Nu ştiu sigur cine e acest "VOI". Cu ce criterii s-a operat şi hotărât? TVR nu este parohia nimănui: acolo pute a dictatură, a clientelism, a răsfăţ, a bun plac, a feudă personală". Exact ce spuneam şi noi mai sus, fiindcă a existat o lipsă totală de transparenţă, au fost ocoliţi oamenii competenţi (în condiţiile în care TVR, evident, nu mai posedă aşa ceva), s-a evitat colaborarea, care ar fi fost sigur benefică, din toate punctele de vedere, cu UCMR, s-a transformat postul public într-o anexă nereuşită a ProTV, unde se ştie că muzica uşoară românească este ignorată. Şi toate astea pe un buget-record. Ştiţi cum se spune: când faci ceva pe banii mei, întreabă-mă şi pe mine, după care dă-mi socoteală. Ori la ediţia actuală, când tragi linie, constaţi că n-a fost nici o vedetă uriaşă (la primele ediţii erau câte 3 pe seară!), doar vreo doi-trei solişti de nivel mediu-bun, plus o selecţie catastrofală a reprezentanţilor de limbă română din recitaluri. Asta nu înseamnă că n-a fost nimic bun. În primul rând orchestra de acompaniament, o combinaţie între big-bandul radio şi orchestra Operei din Braşov, amplul ansamblu fiind strunit cu mână (mâini!) de Maestru de cei doi excepţionali dirijori şi orchestratori, Ionel Tudor şi Andrei Tudor. Acesta este cel mai mare câştig al festivalului şi dacă se va mai organiza festivalul (să sperăm că da şi nu... peste 9 ani!) obligatoriu să se menţină această formulă câştigătoare. A mai fost şi scena, mare, funcţională (cam golaşă, însă), să nu uităm

Grupul K1, N. Furdui Iancu, P. Seling

nici luminile, proiecţiile, pentru că de sonorizare, cum am spus, unii solişti s-au plâns. Dincolo de toate, organizatorii să-şi facă bilanţul în linişte, să-şi lingă rănile, neconsiderând această manifestare cine ştie ce reuşită, ci una absolut normală pentru o instituţie cu mii de angajaţi. Aşa că să ne vedem măcar la ediţia a 20-a! (foto: facebook - Cerbul de Aur - Golden Stag/ Cristian Radu Nema - Jimmy Catson)

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN

Cutia cu amintiri

Pentru că tot s-a reluat "Cerbul de aur" şi comentariile abia acum se cristalizează, iată trei imagini care ne amintesc de ediţiile trecute. Într-una din ele, final de filmare, la compozitor acasă, pentru emisiunea "Portret în oglindă" (TVR2), dedicată compozitorului Alexandru Mandy. Pe rândul de sus, lângă compozitor este Octavian Ursulescu, prezentator şi co-realizator, în timp ce realizatoarea Nicoleta Păun (fostă componentă a formaţiei feminine Venus, pe vremuri!) poate fi văzută în prim-plan. Au apărut în emisiune doi interpreţi care au cântat mult creaţiile lui Mandy şi care au reprezentat România la ediţiile ante-decembriste ale "Cerbului de aur", Mihaela Mihai şi Dorin Anastasiu, motiv pentru care ni se părea normal să fie invitaţi în 2018 pe scenă, cântând sau nu, căci ei fac parte din istoria festivalului braşovean. Legat de prezentatori, alt capitol extrem de comentat, din nou TVR a apelat la persoane care ţin de posturile concurente, ProTV sau Antena 1, lucru inacceptabil oriunde în lume, aşa cum a făcut şi la Eurovision sau la "Mamaia copiilor". O ipostază feminină mult mai justificată ar fi fost Andreea Marin, vedetă a postului din Dorobanţi. Aici în imagine ea apare lângă Cosmin Cernat, comentator sportiv care a fost încercat, neconvingător, la o ediţie a "Cerbului", alături de frumoasa Ramona Bădescu, "italianca" părându-ni-se oricum mult mai potrivită, având experienţă reală în moderarea unor festivaluri. Cert este că postul public, după ce a "exportat" sau alungat tot ce avea valoros în curtea proprie, a ajuns, trist, să ia de la alţii... În fine, o celebră caricatură a lui Clenciu din 1989 s-ar putea intitula "Moştenirea lui George Grigoriu", pentru că ambii dirijori ai festivalului, compozitorii Ionel Tudor, ginere, şi Andrei Tudor, nepot, au fost la înălţime la ediţia 2018, după ce la primele ediţii piesele lui Grigoriu au fost foarte cântate, una din ele figurând în repertoriul câştigătoarei din 1969, Luminiţa Dobrescu. (Lelia PRUNDU)

George Grigoriu (1989)

Andreea Marin, Răzvan Cernat

Margareta Pâslaru: „Providenţa"

Renumita interpretă, aici şi în postură de compozitoare a tuturor pieselor, dar şi de textieră la 9 dintre ele, aniversează prin apariţia acestui album "60 de ani activi pe multiple planuri", incluzând fireşte nu numai muzica, dar şi filmul sau teatrul. Aceste şase decenii de succese sunt ilustrate cu numeroase fotografii, dar şi cu declaraţii ale unor personalităţi sau extrase din presă. Segmentul contemporan, cu compoziţii recente, include 13 titluri, între care duete cu George Nicolescu (albumul a fost realizat în beneficiul Asociaţiei Nevăzătorilor din România) şi actorul Ovidiu Niculescu sau un dialog cu vedeta TV Mircea Radu. Se înţelege, mult mai cunoscute sunt titlurile din "Arhiva sentimentală", de unde nu lipseşte "Lasă-mi, toamnă, pomii verzi", ocazie de a reîntîlni numele unor colaboratori "istorici", cum ar fi Rolf Albrich, Radu Goldiş, Adrian Antonescu sau al unor valoroşi actori cu înzestrări muzicale. Un valoros material care îmbină istoria cu actualitatea, muzica bună cu poezia, înfăţişând-o pe artistă la fel de inspirată şi de proaspătă (remarcabilă imaginea de pe copertă). Înregistrările – realizate în studioul Midi Sound al lui Jolt Kerestely, masterizare Andrei Kerestely. Chiar cu unele mici scăpări (diacritice absente), E-Multimedia ne propune o apariţie atractivă, de colecţie, iar Margareta Pâslaru anticipează, neobosită, noi surprize muzicale.

Un festival serios

Intenționat am dorit să întârziem această cronică, pentru a putea face o comparație cu "Cerbul de aur". Ei bine, ajuns la a 18-a ediție, Festivalul național de creație și interpretare "Mamaia copiilor" a servit niște lecții usturătoare manifestării cu buget imens de la Brașov, transmise în egală măsură de TVR1, co-organizatorare aici și "titulară" dincolo. În primul rând prin PROFESIONALISM. Pe afiș, așa cum este firesc la un eveniment muzical, prima apare Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (ocolită total la "Cerb", absolut nepermis!), fiind implicată și UCMR-ADA. Ceea ce a făcut ca juriul să fie unul de clasă, de autentici specialiști și muzicieni, spre deosebire de acela de la Brașov (citiți cronicile noastre pe marginea "Cerbului"): președinte al juriului – compozitorul Adrian Iorgulescu, președinte al UCMR și al UCMR-ADA, secondat de 5 membri ai UCMR, compozitorii Horia Moculescu, George Natsis, Viorel Gavrilă, Mircea Drăgan și solista/compozitoare Paula Seling. Nemaivorbind că și ceilalți trei jurați aveau strânse legături cu muzica, fiind vorba de interpreta Nico, Bogdan Dragomir (SRR), Dan Manoliu (TVR). În al doilea rând, festivalul desfășurat în Piațeta Cazino din Mamaia (ce bine că nu mai este în sală, la Constanța, acum își respectă titulatura) a fost cu adevărat NAȚIONAL, ROMÂNESC, în timp ce "Cerbul" este tot mai puțin de aur și... carpatin, fiind lipsit de acea coloană vertebrală autohtonă ce conferă identitate. La "Mamaia copiilor" s-au lansat melodii românești, s-a cântat în limba română, muzica ușoară românească a fost prețuită, asemeni compozitorilor și textierilor. Într-un cuvânt, RESPECT pentru valorile autentice ale genului, cu selecții cinstite, transparente și ierarhii impecabile. La un singur capitol cele două festivaluri au fost din păcate la egalitate, la acela al moderatoarelor feminine, atât Iulia Vîntur, cât și Diana Dumitrescu, folosită și la Eurovision (ambele "împrumutate" unor posturi TV comerciale, în definitiv rivale, chestie de neînțeles pentru televiziunea publică), fiind evident doar cititoare de pe prompter sau de pe hârtie, cu indicații în cască, dar în nici un caz prezentatoare în adevăratul sens al cuvântului. De ce n-a apelat TVR la Andreea Marin sau la Alexandra Velniciuc, de pildă? Ar fi fost cu siguranță cu totul altceva...

Adrian Iorgulescu înmânează Trofeul de Creație solistei Natalia-Elena Moise

"Mamaia copiilor" a fost o sărbătoare, cu cei mai buni soliști la categoriile lor de vârstă, selectați din timp (altă lecție!), dar și cu o serie de ansambluri care au "colorat" extrem de atrăgător manifestarea. Astfel, a existat un cor al festivalului (cunoscutul ansamblu "Sunetul muzicii" condus de Cristina Manoliu Săvulescu), dar și o trupă ce a asigurat ilustrații coregrafice, "Dinamic", de la Palatul național al copiilor din București (coregraf: Paula Mitru). Am asistat la un adevărat maraton și este demn de stimă faptul că proiectul a fost finanțat de Primăria municipiului Constanța (dar de ce oare aceasta nu se îngrijește să renoveze legendarul Teatru de vară din Mamaia?), cu susținere din partea Radio România Regional, a Casei de cultură a sindicatelor din Constanța și, firește, a neobositei Asociații culturale "Mamaia copiilor", conduse de Liviu Manolache. De ce am spus maraton? Nu numai fiindcă durata a fost mare, ci și introducerii, alături de tradiționalele confruntări solistice pe categorii de vârstă, a unor secțiuni aparte și anume Concursul de Show și nu mai puțin de patru secțiuni de Creație.

Ana Maria Christiana Doană

Dacă Sanremo este nu numai longeviv, dar se numește pe drept cuvânt "al cântecului italian", este pentru

că acolo se lansează melodii care rămân în patrimoniul genului. Faceți un exercițiu, încercând să treceți în revistă ce ați reținut de la "Cerbul de aur": solistele în costume de baie, cu evoluții mai mult coregrafico-aerobice şi mai puțin muzicale? Interpreții care mai mult vorbeau decât cântau? Acel "mă ta" de pe ecran? Hilara "vedetă fado" (poate fadă!) portugheză? Artiştii români care cântau în limbi străine, spre deosebire de oaspeți, care onorau limba

Alexandra Popescu

română? În schimb, la "Mamaia copiilor" s-a potrivit sloganul din ultima seară de la Braşov, "Toți K1", adulți şi copii fiind uniți sub stindardul muzicii de calitate. Iar ierarhiile au consacrat câteva foarte reuşite melodii care cu siguranță se vor cânta în viitor, poate şi la "Cerbul de aur", dacă acolo se va schimba viziunea strâmbă. Ne referim în primul rând la Trofeul "Aurel Manolache" al secțiunii de Creație, acordat de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România melodiei "Dacă aş putea", muzică şi versuri Adrian Ordean, interpretată de Natalia-Elena Moise. Podiumul secțiunii de Creație, Preşcolari, a fost alcătuit din piesele "Viața-i frumoasă" de Ivan Caragia (fiul cunoscutului Nicolae Caragia), interpretată de Alexandra Popescu – pr. I; "Prințesa din vis" de Adrian Ordean – pr. II; "Bebeluşii berzei" de Marcel Iorga – pr. III. Dominația familială... venită de peste Prut s-a evidențiat plenar atunci când s-a anunțat ierarhia finală a secțiunii de Creație, Şcolari: "O rază de soare" de Nicolae Caragia – pr. I (interpret: Luca Pop-Iorgu); "Ştiu cum bate inima ta" de Eduard Cîrcotă – pr. II; "Când dansez" de Ovidiu Jacobsen (de fapt Ovi Cernăuțeanu) - pr. III. De ce oare n-or fi participat toți aceştia şi la reuşitul concurs MuzicADA? Pentru că la Eurovision ştim de ce n-o fac, n-au încredere, după cum au declarat, în corectitudinea şi transparența jurizării. Nu întâmplător am amintit de MuzicADA, pentru că la secțiunea de Creație, Adolescenți a obținut premiul I chiar foarte tânăra buzoiancă triumfătoare atunci, Dora Gaitanovici (să ne mai mirăm oare că la "Cerbul de aur" n-a intrat în palmares, plecând în schimb străini cu câte 2 premii?). Compoziția ei, "Zbori, inima mea", a fost urmată pe podium de "Marea iubire" (Ovi Jacobsen), respectiv "Pariu cu focul" (Claudiu Bulete). Paradoxal, compozitorii cunoscuți au ocolit secțiunea de Creație, Tineret, unde trio-ul fruntaş a fost, în odine: "Nu pot uita" (Sergiu Rudichi), "Nu mai cred" (Dragoş Gheorghiu), "Îmi place" (Marcel Iorga).

"Mamaia copiilor" a mai acordat două Trofee: "Aurel Manolache" pentru Interpretare (Ana Maria Christiana Doană din Craiova) şi "Tomis" la secțiunea "Show" (montajul "Doi dinți din față" - grupul Andante din Bucureşti). Dar au mai fost copii extrem de talentați, atât de numeroşi încât nu prea au mai apucat să cânte în Gală. Cu premiul I au fost recompensați Robert Marius Condilă (Bucureşti), Ana Giulia Danca (Roman), Carla Larisa Sabău (Zalău), Rareş Andrei Ioan (Buzău), Roxana Ioana Cozma (Eforie Nord), Ioana Lucia Berechet (Constanța), colajul "La şezătoare" al grupului "Steluțe dunărene" din Brăila (secțiunea Show). În memoria unui om care a iubit enorm muzica, George Naghi, firma acestuia, Aldis din Călăraşi, a acordat patru mențiuni, nemaivorbind de numeroasele premii II şi III la fiecare categorie. Rămâne doar ca aceşti copii talentați să nu părăsească muzica uşoară, pe care o slujesc acum cu atâta talent, în favoarea atrăgătoarelor genuri comerciale.

Câtă atenție acordă mass-media viitorului muzicii uşoare româneşti şi copiilor talentați rezultă din cam singura relatare apărută în presa centrală, în care era exagerat un mic accident datorat, probabil, lipsei de trăinicie a eşafodajului scenic (cine, totuşi, l-a realizat?). Dar a transforma afundarea scenei cu 20 de cm într-un "moment de groază", cu "sperieturi zdravene" şi "țipete" este deja mult prea mult. În orice caz, am sugera organizatorilor să mai concentreze programul (calitatea este primordială, nu cantitatea), dar şi identificarea unei alte zone în care să fie montată scena, fără acele fântâni, pentru a da posibilitatea unui public mai numeros să urmărească festivalul. Pentru că acesta chiar merită mai mult din toate punctele de vedere (expunere, mediatizare, susținere), fiind o manifestare de indiscutabilă valoare.

Luca Pop-Iorgu

Octavian URSULESCU

Marius Țeicu, compozitor de o mare complexitate

Hai să încercăm să ne gândim puțin: de unde îl cunoaştem mai bine pe Marius Țeicu? Unii vor spune: din şlagărele sale, cu Angela, Mirabela, Marina Voica, Corina Chiriac, Monica Anghel, Aurelian Andreescu, Adrian Romcescu. Răspuns: foarte bun, nota 10. Alții vor ofta şi îți vor rememora show-urile TV ("Cum nu se mai fac azi, domnule!"), mai ales neuitatul trio Marius, Olimpia şi Mihai. Notă de trecere şi pentru aceştia. Bunicii şi părinții, ba chiar şi copiii pe care i-au însoțit atunci de mână la spectacole şi care au crescut între timp vor evoca formidabilele musical-uri "Mary Poppins" sau "Micuța Dorothy". Greşesc ei? Nicidecum. Aşa cum spectatorii fideli ai teatrului de revistă primesc la rândul lor nota maximă amintindu-şi muzica lui Țeicu pe care au aplaudat-o la Teatrul "Constantin Tănase", în spectacolele "Savoy, Savoy", "Omul care a văzut moartea" sau "O comedie furtunoasă". Iar dacă sondajul de față ar include şi melomani de vârste mai fragede, aceştia nici nu te vor lăsa să termini şi ar începe să fredoneze "Dacă vreau, aprind o stea" sau un alt cântec încredințat micilor săi discipoli. După cum se poate constata (şi am lăsat deoparte creațiile corale), Marius Țeicu este un muzician plurivalent, de mare complexitate, dar nu oricum, pentru că el este excelent pe toate planurile, bate recorduri de popularitate, tiraj, încasări, premii, clasări în topuri în orice gen muzical abordează. Parte din performanțele sale se regăsesc pe albumele recente – o colecție unică de hit-uri ale muzicii uşoare româneşti reunite pe 3 CD-uri de colecție ale casei de discuri Eurostar.

Regizorii de film la rândul lor au fost cuceriți de melodicitatea aparte a cântecelor lui Marius Țeicu. Între peliculele artistice de lung-metraj ce beneficiază de muzica sa aş aminti "Salutări de pe litoralul românesc" (în regia unuia din membrii "Trio-ului Grigoriu", Cezar, frații săi fiind de asemenea notorii, unul compozitor, George, celălalt textier, Angel), "Angela merge mai departe", "Acordați circumstanțe atenuante?", "Orele 11" (toate regizate de Lucian Bratu), "Al patrulea gard, lângă debarcader" (Cristiana Nicolae). În urmă cu câțiva ani, în calitate de prezentator, am fost la Zlatna, în Munții Apuseni, la festivalul internațional de film etnografic, FIFE, unde am avut imensa bucurie de a o cunoaşte pe marea doamnă a filmului românesc, Elisabeta Bostan. M-am reîntâlnit cu dânsa în 2017, când Elena şi Gabi Boholț au organizat la cinematograful "Europa" de pe Calea Moşilor un extraordinar festival al filmului românesc pentru copii. În ambele manifestări s-a proiectat filmul "Zâmbet de soare", realizat în 1987, iar doamna Bostan mi-a vorbit elogios despre colaborarea cu compozitorul Marius Țeicu. Din coloana sonoră a acestui film de mare succes, pe unul din albume au fost reținute două piese, cântate de Loredana Groza (care a triumfat la Mamaia, la 15 ani, să nu uităm, cu o melodie de Țeicu, "Mă întreb ce să fac?"), "Nu vreau să pierd", respectiv Gabriel Dorobanțu - "Azi cerul pierde o stea". Ambele sunt pe versurile lui Eugen Rotaru, care semnează şi adaptările după celebrul basm "Punguța cu doi bani", ce a stat la baza filmul lui Ion Popescu-Gopo "Rămăşagul" (1984). Şi în acest caz s-au înregistrat recorduri de intrări în sălile de cinematograf, audiența datorându-se cu siguranță şi muzicii inspirate a compozitorului. Cum să nu guste cinefilii mici şi mari întâlnirea cu personajele binecunoscute ale copilăriei atâta timp cât nu se puteau împiedica să fredoneze şlagărele incluse şi pe acest album, interpretate de artişti de clasă: Mirabela Dauer şi Aurelian Andreescu ("Dac-ai şti cât te iubesc!"), Angela Similea ("Inimaginabil", "Spune-mi tu mie, Pintenatule"), Aurelian Andreescu ("Ridică-ți ochii, priveşte cerul")? Unele din acestea au trecut de pe marele ecran în repertoriul de concert al vedetelor respective.

În anul 2000, la Teatrul de revistă "Constantin Tănase" s-a reluat un mare succes care "ținuse afişul" la Teatrul "Ion Creangă", pe vremuri - "Nota zero la purtare", de această dată sub forma unui musical compus de Marius Țeicu. Cronicile din acea perioadă subliniau actualitatea şi modernitatea muzicii acestuia, precum şi performanța de a alătura în distribuție tinere staruri în ascensiune – Mălina Olinescu, Aurelian Temişan, Adrian Enache. O secvență din acest musical, pe un text de Octavian Sava, este cântecul "Ani de şcoală", în care Temişan şi Enache o au alături pe Silvana Ionescu.

Mereu în căutare de figuri şi talente noi pentru emisiunile sale de televiziune, Titus Munteanu a poposit nu o dată la Şcoala populară de artă din Bucureşti, la clasa profesoarei Florica Orăscu, un adevărat laborator de voci de mare viitor. Titus însuşi povestea cum la una din aceste vizite, când a pătruns pe uşă, Marius, care era pianist-corepetitor, avea lângă el doi tineri, cântând cu ei cot la cot. Aceştia i-au plăcut şi pe loc i-a venit ideea unei colaborări, cei "Trei prieteni" devenind amfitrioni, ani la rând, ai unor show-uri intrate în arhiva de aur a TVR. Marius (Țeicu), Olimpia (Panciu) şi Mihai (Constantinescu) vă propun să-i regăsiți aşa cum erau cândva, veseli şi fără griji, într-un celebru refren pe un text de Ovidiu Dumitru.

Marius Țeicu a fost alături de Titus Munteanu în multe din emisiunile TV ale acestuia, ca interpret, compozitor, actor sau profesor de canto. Primul episod al serialului "Un trio formidabil" i-a adus lui Titus Munteanu

premiul I, "Charlie Chaplin", la categoria filme de scurt şi mediu metraj (avea 23 de minute), la festivalul internaţional de la Gabrovo, Bulgaria în 1985. Protagonişti: Marius Ţeicu (semnatar al muzicii, dar şi în rolul unui director de teatru muzical), Corina Chiriac, Alexandru Arşinel şi Radu Gheorghe. Simpatica poveste din acel prim episod era aşa: trei tineri, deghizaţi în poştaş, reparator de telefoane şi coşar, se întâlnesc în faţa casei directorului de teatru, fiecare din ei sperând să-şi facă remarcată vocea. Unul după altul, în urma încercărilor neizbutite, sunt daţi afară, dar nu renunţă şi se decid să formeze un trio. Sunt angajaţi ca... zugravi, dar tot ce reuşesc este să iasă tot pe uşa din spate.

O. Panciu. M. Ţeicu, M. Constantinescu

Ultima şansă: îi fac lună maşina directorului la o spălătorie auto, drept care acesta le promite semnarea contractelor, dar îi păcăleşte crunt, descoperind că vor deveni... portar, casieriţă şi rupător de bilete! Dar nu dezarmează, continuă să cânte, pasiunea este prea mare, aşa cum ne demonstrează aici, într-o secvenţă din al treilea episod, şi Corina Chiriac, cu piesa "Drumul muzicii".

Aceste momente muzicale din filme, musical-uri şi show-uri TV, poate unele mai puţin cunoscute (la noi, se ştie, difuzarea radio a muzicii de calitate este în mare suferinţă), sunt inspirat intercalate cu şlagăre celebre, care vă vor ridica sigur de pe scaun, dacă nu dansaţi deja. Compozitorul ne invită să parcurgem împreună 45 de ani de şlagăr românesc marca Ţeicu, începând cu titlurile din 1973 (puteţi crede?), la fel de proaspete şi azi, "O portocală" (Anda Călugăreanu) sau "Frumoasele duminici" (autorul în duet cu Olimpia Panciu). Din 1974 datează un adevărat "evergreen" al genului, melodia "Oameni" (Aurelian Andreescu), reluată cu succes de numeroşi interpreţi, de la Ionuţ Ungureanu, care a câştigat cu ea Trofeul de interpretare la Mamaia, până la, recent, Andra şi Aurelian Temişan. Din anii '80 avem, între altele, "Mama, doar mama" - Corina Chiriac (Marele premiu la festivalul "Melodii '82"), "Unde erai?" - Corina Chiriac în duet cu autorul (Premiul publicului la acelaşi festival) sau "Eu te voi iubi" - Adrian Daminescu (Mamaia 1987). Este, de fapt, o radiografie a unei creaţii excepţionale, ce reuşeşte să aducă în faţa noastră mai toţi colaboratorii importanţi ai compozitorului: Angela Similea ("Te-aş alege din nou"), Mirabela Dauer ("Îmi amintesc", "Dormeau pe-o frunză două stele"), Silvia Dumitrescu ("Nu-mi pare rău") şi...Marius Ţeicu ("M-am îndrăgostit la prima vedere"). Evident, fără a căuta insistent asta (ar putea alcătui câteva albume doar cu titlurile sale premiate!), Marius Ţeicu n-a ocolit două din cântecele sale emblematice din anii '90: "Ce va fi cu iubirea mea?" - Loredana Groza (Premiul Uniunii compozitorilor şi muzicologilor, precum şi Trofeul Mamaia, ambele în 1992) şi "Dau viaţa mea pentru o iubire" - Monica Anghel (Trofeu Mamaia 1994), cântec de aleasă vibraţie, cu care artista a cucerit şi "Cerbul de aur" la Braşov.

Recomandările scrise din aceste rânduri nu pot avea decât rolul de a jalona câteva direcţii, de a încerca să vă ordoneze cât de cât amintirile, de a vă ajuta să descoperiţi când şi unde aţi ascultat pentru prima dată un refren anume. Sfatul meu sincer este să achiziţionaţi toate cele trei albume prin care casa de discuri Eurostar completează impresionanta colecţie Marius Ţeicu. Sunt sigur că le veţi asculta cu desfătare, bucurie şi un pic de nostalgie după "cei mai frumoşi ani"...

L-am numit cândva "un campion al topurilor" şi chiar că este un "hit maker", cum spun anglo-saxonii: aproape tot ce atinge, muzical vorbind, se transformă în şlagăr. A compus peste 400 de cântece şi îndrăznesc să afirm că un sfert din ele, cel puţin, vă revin în memorie dacă încep să vi le fredonez (bine, ar fi de dorit să n-o fac eu, ca să fiu sigur că le recunoaşteţi!). Asta înseamnă, fără discuţie, popularitate uriaşă, fără alte comentarii. Acum sigur că nu este nimic mai important decât dragostea marelui public, audienţa, dar nu putem trece cu vederea zecile de premii prestigioase, din ţară şi de peste hotare, semn că juriile şi specialiştii în materie s-au înclinat la rândul lor în faţa valorii creaţiilor semnate de Marius Ţeicu. El reprezintă acea stirpe rară de creator care reuşeşte performanţa de a fi şi pe gustul marelui public, dar şi al criticii muzicale, brand-ul Ţeicu, marca înregistrată ce-i poartă numele fiind, la scara ţării

noastre, un fel de ABBA autohton. Ehei, dacă nu se năştea la Reşiţa, ci pe alte meleaguri, cu siguranţă acum ar fi fost şi celebru, şi putred de bogat. Prima parte e rezolvată, cel puţin în România, dar cea de-a doua, din păcate...

Dacă tot am amintit că s-a născut la Reşiţa (ca şi Stela Enache), să precizăm că acest eveniment a avut loc în 1945, la o dată istorică, 9 mai! N-a părăsit Banatul natal, dar şi-a mutat zona de afirmare artistică în capitala culturală, Timişoara, unde a studiat la Şcoala elementară de muzică şi apoi la Liceul de muzică, trecând de la pian la... oboi. De atunci, din anii '50, datează prietenia cu Titus Munteanu, chiar dacă acesta, flautist, era cu 3 ani mai mare. Cum ei făceau parte amândoi din orchestra simfonică a liceului de

muzică, din acea perioadă datează o întâmplare de un haz nebun, istorisită în cartea mea “Titus Munteanu, un lord al micului ecran”, cu Ţeicu prăvălindu-se de pe scenă, dărâmând toate stativele şi dând peste cap, involuntar, un concert la care Titus era solist! Peste ani, însă, Marius va scrie istorie în show-urile TV ale lui Titus Munteanu. Drumurile lor aveau să se intersecteze şi la Conservatorul bucureştean, unde Marius Ţeicu intră fără probleme în anul terminării liceului, 1963. Chiar dacă genurile “lejere” nu erau deloc agreate de iluştrii, altminteri, dascăli de la “Ciprian Porumbescu” (aspect reliefat cândva şi de Cornel Fugaru), Marius Ţeicu era iremediabil atras de muzica uşoară, încă de pe băncile facultăţii devenind pianist şi solist vocal al formaţiei Modern-Grup, între colegii săi numărându-se Marcel Dragomir şi Petre Magdin. În paralel este pianist-corepetitor la cea mai valoroasă clasă de la Şcoala populară de artă din Bucureşti, cea a prof. Florica Orăscu, de unde îşi va “recruta” unii dintre viitorii săi solişti. Atras de catedră, dar şi dovedind un simţ didactic deosebit, îl găsim mai târziu, evident după 1990, lector la catedrele de canto ale facultăţilor de teatru de la Universitatea Ecologică, dar şi de la “Spiru Haret”. În această ipostază a şlefuit talentul de excepţie al unor interpreţi care au deprins de la el şi tainele music-hall-ului sau musical-ului, cum ar fi Monica Anghel, Anca Ţurcaşiu, Paul Surugiu-Fuego, Laura Stoica, Narcisa Suciu. Tot la capitolul “dascăl de top” se cuvine formidabila sa “recoltă” de copii talentaţi (adolescenta-vedetă Andra Gogan este între ei) şi de cântece pentru cei mici. Orchestrator şi “entertainer” de clasă, a întreprins multe turnee peste hotare, fie cu formaţia Perpetuum Mobile (din care făceau parte regretaţii săi prieteni Ion Cristinoiu şi Mihai Dumbravă), fie în cadrul unor lungi turnee pe continentul nord-american. La una din ediţiile puternicului festival de la Sopot, unde eram reprezentaţi de Angela Similea, Olimpia Panciu şi Marius Ţeicu (cu Titus Munteanu în juriu), partiturile noastre n-au mai ajuns, aşa că Marius a rescris ştimele într-o lungă noapte albă! Şi dacă vorbim de multiplele sale talente, nu putem trece cu vederea zecile de spectacole şi emisiuni TV în care a fost cântăreţ, actor comic şi nu o dată prezentator cu har. Eu însumi am preluat de la el onoranta postură de amfitrion al concursului TV “Steaua fără nume”, pentru care compusese şi “cortina” muzicală, convingându-ne că muzica este “a 8-a minune a lumii”.

Marius Ţeicu a scris muzică de film, de teatru, pentru televiziune, corală, dar fireşte muzica uşoară este cea care l-

a consacrat încă de la prima sa melodie, în 1970. Toată lumea îl cunoaşte în postura de solist vocal, a şi luat parte la numeroase spectacole, vocea sa fiind absolut inconfundabilă. Din pricina emoţiilor, în vremea din urmă a renunţat la scenă sau la participarea la concursuri. Cu atât mai mare mi-a fost surpriza, la ultimele ediţii ale puternicului festival internaţional “George Grigoriu” de la Brăila, unde este preşedinte de juriu, când la Gala laureaţilor a cântat împreună cu întreaga sală câteva din marile sale şlagăre! Bună parte din acestea se găsesc pe albumul de care am amintit, pe cel actual figurând doar piese mai vechi, din epoca în care nu ocolea microfonul, majoritatea din anii ’70, puţin mai recente fiind “Tăcerea nu-i de aur” (1981) şi alte câteva. Din acest motiv, această “Autobiografie muzicală” reprezintă un capitol viu de istorie a muzicii uşoare româneşti, cu refrene de neuitat cum ar fi acelea ale pieselor “Proverbe”, “Umbra plopilor”, “Scrie, scrie”, “Cine eşti tu?”, “Fotografia”, “Tăcerea nu-i de aur”, “M-am îndrăgostit la prima vedere”, “Precis (Mâine)”. Albumul este în egală măsură o oglindă a versurilor de calitate ce se scriau pe vremuri în muzica uşoară românească, Ţeicu fiind fidel colaboratorilor cu care a împărţit atâtea succese: Ovidiu Dumitru, Eugen Rotaru, Mihai Dumbravă, Saşa Georgescu, Theodora Popa Mazilu, Angel Grigoriu, Octavian Sava, pe lângă aceştia figurând poetul Ion Horea şi cantautorul Mihai Constantinescu.

În discografia lui Marius Ţeicu, campion al popularităţii, casa de discuri Eurostar ocupă un loc de frunte, cu peste 16 apariţii de mare calitate, “Casa de discuri nr. 1 a muzicii uşoare româneşti” acordându-i de altfel „Discul de Aur”!

Octavian URSULESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, MIHAELA SILVIA ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Irinel ANGHEL, Dumitru AVAKIAN, Maria Cristina BOSTAN, Nicolae BRÂNDUŞ, Carmen CÂRNECI-CAVASSI, Grigore CONSTANTINESCU, Oana GEORGESCU, Nicolae GHEORGHIŢĂ, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Nicolae MOLDOVEANU, Diana ROTARU, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Petre-Marcel VÂRLAN, Irina VESA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x